היימשטאָט

יום טוב פראיעקטן

לעזעג

ליכט

ערב

דער היימשטאט
וואונטשט פאר
אלע תושבי העיר און
אלע חסידי סאטמאר
א חג כשר ושמח

בס"ד
קהל יטב לב
ד'סאטמאר
קרית יואל יצ"ו
Cong. Yetev Lev
D'Satmar
Kiryas Joel
Main Office: 16 Garfield Road | Monroe, NY 10950 | Tel. 845.774.4040
תאו ואיתכנשו להילולא דרבי
בכבוד הראוי הננו בזה להזמין את כל הקהל הקודש אנשי שלומינו היקרים, תלמידים וחסידים די בכל אתר ואתר
לבוא ולהשתתף אצל
שולחן טהור
של כבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א
ביומא דהילולא קדישא
של איתן אדונינו כ"ק מרן
רביה"ק בעל ברך משה זיעוועכי"א
ביום ב' תזריע טהרה • כ"ו ניסן
עם סיום הש"ס
בהיכל בית המדרש הגדול
פק"ק קרית יואל יצ"ו
היכל האדיר והענק עם כל אגפי' מסביב
תפלת מנחה ברוב עם ביומא דהילולא
בשעה 7:15 לעת ערב
ותיכף אחר כך עריכת שולחן הטהור
סעודת הילולא רחבה מוכן לכל הקהל הקודש
עוד יזכור לנו אהבת איתן:
בעת עריכת השולחן ינגנו הקהל ביחד ניגוני דביקות וגעגועין מבית מדרשו של רבינו, בניהול ראשי המשוררים בחצרות קדשינו
לכו בנים שמעו לי:
דברות קודש מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בדברי הדרכה והתעוררות במשנתו של הבעל הילולא
ויה"ר שזכותו הגדול יגן עלינו, וימליץ טוב בעדינו, ולהתדבק בדרכיו הק' להאיר אורחות חיינו, ויושפע לנו שפע רב וכל מילי דמיטב מעתה ועד עולם, אמן.
הנהלת הקהלה
תורתו מגן לנו והוא ימליץ טוב בעדינו

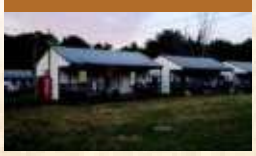
כעיר שחוברה לה יחדיו:

היימשטאָט

לסקס תקופות
קרית יואל

לכבוד יו"ט פסח לאזט זיך די שטאטישע "היימשטאט" אויסגאבע ארויס אויף א **לענגערע נסיעה צו אריבערגיין די פארלאפענע זעקס תקופות** פון די לעצטיגע שטאט "קרית יואל", און אביסעלע צוריקברענגען די זכרונות אנגעהויבן **פון די ערשטע יארן, ביזן היינטיגן פריידיגן מציאות** פונעם עיר הגדולה לאלוקים

תשל"ד - תשל"ט	תש"מ - תשמ"ט	תש"נ - תשנ"ט	תש"ס - תשס"ט	תש"ע - תשע"ט	תש"פ - תשפ"ו
הרה"ח בנש"ק רבי אלישע הורוויץ שליט"א	הרה"ח ר' מענדל פעלדמאן הי"ו	הרה"ח ר' שלמה לייב ווינבערגער הי"ו	הר"ר שלמה הערש קארנבלי הי"ו	הר"ר יעקב יחזקי' גאנדעל הי"ו	מו"ה חיים אייזיק שוואַרטץ הי"ו
					

קרית יואל - היינט צוטאגס

אונז איר היסטאריס

זעקס תקופות קרית יואל. יא, מען האלט שוין נאך זעקס תקופות, אדער ווי עס וואלט וועז געשריבן געווארן אין אידיש מיטן אומבאקאנטן "יאר צענדליג", וואס איז דער שטאם פונעם מער באנוצן "צענדליגער יארן" וועז מען רעדט פון א לשון רבים, אדער מיטן ענגלישן "דעקעיד", וואס באציינט א תקופה פון צען יאר.

און באמת, צווישן אונז גערעדט, איז צען יאר א גאנצע תקופה. אויב זאלן מיר עס טאקע נאר אפילו באטראכטן פונעם פערספעקטיוו פון די שטאט, איז יעדע צען יאר האט אונזער שטעטעלע/שטעטל/שטאט/צענטער משנה צורה געווען, און טאקע אויף נישט צום דערקענען.

אנגעפאנגען מיט די ערשטע נאסטאלגישע "למ"ד יארן", וועז די שטעטעלע איז באשטאנען פון ארום הונדערט משפחות, און איז געווען צאמגעשטעלט פון אזעלכע וואס האבן מקיים געווען דעם "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" פשוט כדי צו ממלא זיין רצון קדשו פונעם צדיק הדורות מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע וואס האט געזען אין דעם דער יסוד פאר זיין הייליגע המשכה, און האט זיך אויף דעם אויסגעדרוקט אז "וועז נישט קרית יואל האב איך גארנישט אויפגעטון אויף דער וועלט".

ווייטער צו די "מ"ם יארן", וועז קרית יואל איז איבערגעקומען די ערשטע שאק, נאך די פטירה פונעם רבי'ן זי"ע, און אונטער די הנהגה פון רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - וואס האט געמוען אלס פריאריטעט צו זען אז דאס שטעטל זאל האבן א קיום און ווייטער בליין - האט אנגעהויבן זיך פארעמען אלס שטעטעלע, הגם עס איז געווען קליין, אבער עס האט שוין אנגעהויבן ווייזן סימנים פון ערנסטע וואוקס און אז עס איז א בר קיימא.

אריינגייענדיג אין די "נו"ן יארן", וועז קרית יואל, תחת הנהגת המרא דאתרא קדישא כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, וואס איז אויפגעמוען געווארן לשרת בקודש אלס "קרית יואל'ער רב" און האט געארבעט בלי לאות אז דער שטעטל זאל וואקסן, ברוחניות ובגשמיות, און אז עס זאל בלייבן מיט א תורה'דיגע אויסגעהאלטענע הנהגה, האט עס זיך שוין אוועקגעשטעלט מיט איר ארט צווישן די אנדערע סאטמארער קהילות הקודש, און איז געווארן מער שטאטיש, סיי בגשמיות, וועז אלע צוגעהערן פאר א אידישע שטאט זענען געווארן אהערגעשטעלט, און סיי ברוחניות, וועז מען האט אנגעהויבן צו פארבריטערן אלע פעולות לטובה, האט עס שוין באקומען א צורת "שטאט", א עיר ואם בישראל.

אין די סמ"ך יארן, וועז קרית יואל האט געזען צום ערשטן מאל ווי גאר אסאך אידן האבן זיך אריסגעציגן פון ווילי'אמסבורג קיין קרית יואל, מער אזא 'אומנאטורליכע וואוקס', האט עס אנגעהויבן ווייזן די ערשטע סימנים פון א שטאט וואס איז נישט בלויז נאך א שטאט אויף די מאפע, נאר עס האט אן עתיד וואס וועט שיינען און וואקסן אויף אן אומאויפהערליכן מאסיוון אופן.

אין די אנהייב עי"ן - שוין אויך אין די לעצטע יארן בעפאר - זינט כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א האט איבערגענומען דעם שבט ההנהגה בקרב ק"ק סאטמאר, איז קרית געווארן מער א צענטראלער חלק פון סאטמאר אלוועלטליך, זינט אלע גרעסערע מעמדי קודש, ימים טובים, און פארשידענע גרעסערע מאורעות האבן באקומען זייער הויפטקוואורטיר אין קרית יואל. אבער אויך די שטאט איז נישט געבליבן אונטערשטעליג. אין די עי"ן יארן האט זיך שוין אנגעהויבן שאפן די ערשטע געגנטער פון די היינט-באקאנטע "קרית יואל המורחבת", און דער אויסטערלישער וואוקס האט אנגעהויבן ארויסגעבן אירע ערשטע סימנים.

די עי"ן יארן האבן אויך אפגעצייכנט די אנהייב פון א ריזן מאסן אויסוואנדערונג פון משפחות אנ"ש פון די שטאט קיין קרית יואל, א רעוואלוציע וואס האלט אן ביזן היינטיגן טאג, מיט א שטראם וואס האט שוין אפשר פארלוירן איר ערשטע גלאנץ, אבער האלט אן מיט א שטארקייט, און שטעלט פאר אז דער עתיד פון ק"ק סאטמאר איז טאקע אינעם עיר הגדולה לאלקים - קרית יואל.

ויפרוץ לרוב - ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה. די פ"א יארן, וואס מיר האבן נארוואס אריינגעטרעטן אינעם צווייטן האלב, האט אריינגעשטעלט קרית יואל אויף די אלוועלטליכע אידישע מאפע. ניין, קרית יואל איז מער נישט נאך א געגנט ערגעצווואו אין אראנדש קאונטי וואו עס וואוינען אפאר טויזנט משפחות, עס איז א שטאט וואס יעדער חרדי'שער איד בכל מקומות מושבותיהם האט שוין געהערט פון איר, כמעט יעדן איז שוין אויסגעקומען צו זיין דארט, און יעדער געשעפטסמאן וואס וויל האבן א געשעפט אדער אפיס אין אלע אידישע געגנטער וועט זיכער מאכן נישט אויסצולאזן קרית יואל.

יא, מען קען זאגן קלאר אז קרית יואל איז גארנישט אונטערשטעליג פון אנדערע שטעט. גארנישט? ב"ה אז קרית יואל - טראץ איר וואוקס בגשמיות - איז ברוחניות יא געבליבן מיט איר אריגינעלע געשטעל. קרית יואל איז געבליבן א מקום פאר ערליכע אידן, אנשי שלומינו, נאמנים לה' ולתורתו, וואס ווילן מגדל זיין זייערע קינדער אויף דעם אויסגעטרעטענעם וועג המסורה לנו מדור דור, וואס איז אונז געווארן איבערגעגעבן דורכן הייליגן מייסד העיר, מרן רביה"ק זי"ע, וואס על שמו הקדוש וועלט די שטאט טאקע גערופן עד היום הזה, און זיין זכות באגלייט אויף וויטער אז די געטרייע שומרי חומות העיר, בראשם פונעם מרא דאתרא קדישא הדין כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, זאלן עס טאקע אנהאלטן אויף דעם פארעם עד ביאת גוא"צ, בב"א.

זענט איר גרייט מיטצוקומען אויף די נסיעה דורכאויס די אלע יארן? גארטלט אייך אן און לאזט אייך ארויס אינאיינעם.

די ערשטע טריט אינעם "שטעטעלע"

הרה"ח ר' **אלישע שמואל הורוויץ** שליט"א

"קרית יואל" אין אירע ערשטע יארן האט זוכה געווען צו האבן מסלתה ומשמנה פון סאטמארער אידן פון יענע יארן, אידן וואס זענען ארויסגעקומען וואוינען אינדרויסן פון שטאט, און זיין פון די ערשטע איינוואוינער אין שטעטל. מען קען זאגן אז זייער מענטאליטעט האט געלאזט א שטארקן רושם אויף די שטאט, וואס האלט נאך אן ביזן היינטיגן טאג. צווישן די האבן מיר געטראפן הרה"ח בנש"ק רבי אלישע הורוויץ שליט"א, וואס האט זיך ארויסגעצויגן אהער אין די ערשטע יארן, און מיר וועלן הערן אביסל איבער קרית יואל אין יענע יארן:

צוערשט, פארוואס טאקע איר האט זיך ארויסגעצויגן קיין קרית יואל?

באמת איז מיר קיינמאל נישט ניחא געווען צו וואוינען אין די שטאט, איך האב געוואוינט אין וויליאמסבורג אויף דיוויזשאן עוועניו, און עס איז נישט געווען די בעסטע געגנט. ביינאכט נאך מעריב האט איך שוין געדארפט היטן די ביינער וועו איך בין אהיימגעגאנגען, און איך האב אויך מער געצויגן צו אזא אפסטעיט סטיל פון לעבן.

סוכות תשל"ח האב איך געהאט א שווערן סוכות, ס'איז געווען דעמאלטס א האריקעין אין שטאט, און מיין סוכה איז איינגעפאלן, עס איז געווען אסאך עגמת נפש. פונקט מוצאי יום טוב האט מען מיר געזאגט אז ס'איז פריי געווארן א דירה אין קרית יואל, ר' ליפא קויפמאן ע"ה האט דעמאלטס געהאט א ליידיגע דירה, און איך האב געטראכט צו מיר אז אפשר האט מיר מען מיר מרמז געווען מן השמים אז די סוכה זאל איינפאלן, און עס איז צייט צו גיין וואוינען מער אין א דירת קבע...

איך האב אלץ געוואלט וואוינען אויסער די שטאט, אפילו פאר עס איז געווען קרית יואל, האב איך געוואלט וואוינען אין מאנסי וכדומה, ווייל איך האב נישט ליב געהאט די שטאטישע לעבן, אדער בעסער געזאגט, די אפסטעיט לעבן האט מיר מער נושא חן געווען. ס'איז רואיגער, שטילער, עס איז דא ליידיג פלאץ, און דעמאלטס איז קרית יואל געווען זייער א רואיג, שטיל פלאץ.

די סיבה איז שוין היינט נישט אינגאנצן גילטיג...

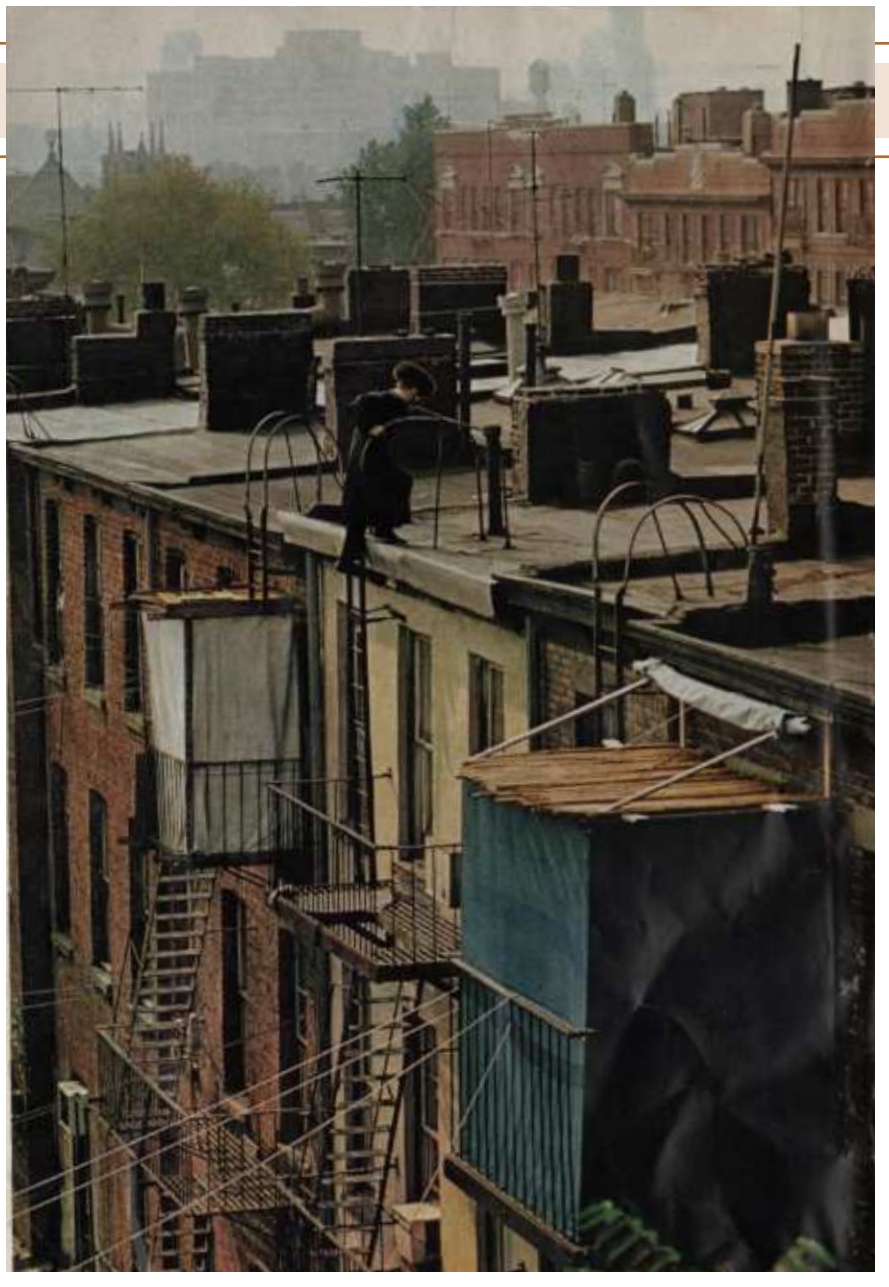
יא יא, היינט האסטו נישט אזא רואיג און שטיל פלאץ אין קרית יואל, אבער דעמאלטס איז עס יא אזוי געווען. ס'איז נאך אלץ דא פלעצער ארום און ארום וואס ס'איז אזוי, אבער אין שטעטל אליין זיכער נישט.

אין יענע יארן וועו איך האב ארויסגעמופט האבן געוואוינט דא הונדערט צוואנציג משפחות. יעדער האט געקענט יעדן, און טאמער איז געקומען א שטאטישער איד אין געגנט, איינגעפאלן פאר א מנחה מעריב, איז די האלבע שטאט צוגעגאנגען צו

"עסן קארטל" צו די סעודות אינעם זאל אונטערן ביהמ"ד הגדול אויף שמחת תורה תשל"ט

אין יענע יארן וועלן איך האב ארויסגעמופט האבן געוואוינט דא הונדערט צוואנציג משפחות. יעדער האט געקענט יעדן, און טאמער איז געקומען א שטאטישער איד אין געגנט, אריינגעפאלן פאר א מנחה מעריב, איז די האלבע שטאט צוגעגאנגען צו אים שלום געבן און איינלאדענען אויף נאכטמאל... אזוי זעלטן איז געווען צו זען א פרעמדן מענטש.

סוכות אין וויליאמסבורג אין די ערשטע יארן

אים שלום געבן און איינלאדענען אויף נאכטמאל... אזוי זעלטן איז געווען צו זען א פרעמדן מענטש.

פארשטייט זיך אז מען איז געקומען אויף יום טוב צום רבי'ן ז"ע, אבער סתם אזוי אין א וואכנטאג האט מען ממש נישט געזען קיין פרעמדן איד פאר די אויגן.

די קרית יואל'ע אידן האבן געהאט מער געלעגנהייטן אריינצוגיין צום רבי'ן אין יענע יארן?

סתם אריינגיין צום רבי'ן מיט א קוויטל איז עס געווען אזויווי די אידן פון אנדערע שטעט, מיר זענען ס"ה געווען נענטער, מען האט נישט געדארפט פארן אזא לאנגע וועג. נאר צום דאוונען שבת האט עס געארבעט אזוי: מען האט איינגעטיילט אלע תושבים אויף פיר חלקים, און דריי דערפון האבן יעדן שבת געקענט דאוונען ביים רבי'ן: איינער ביינאכט, איינער צופרי, און איינער ביי שלש סעודות.

אזוי איז אויסגעקומען אז דריי פערטל פונעם ציבור האט געקענט גיין יעדע וואך, און די אנדערע פערטל איז איבערגעבליבן אויף די אנדערע וואך. מיר האט געקענט אויסקומען איין וואך פרייטאג צונאכטס, די נעקסטע וואך שבת צופרי, די נעקסטע וואך שלש סעודות, און די נעקסטע וואך בין איך געווען דער אויסגעלאזטער, און די אנדערע דריי חלקים האבן געקענט דאוונענען יענעם שבת. דאס איז געווען די ערשטע יאר-צוויי דא.

נאכדעם וואס מען האט געענדיגט בויען דעם גרויסן ביהמ"ד, איז דער רבי אריינגעקומען אין גרויסן בית המדרש, און יעדער האט שוין געקענט אלעס מיטהאלטן יעדן שבת אלע תפילות, און דאס זעלבע די ימים טובים.

בעפאר דעם האט מען דאך געהאט א ביהמ"ד פאר זיך אין שטעטל. וויאזוי האט אויסגעזען דער ביהמ"ד?

דער בית המדרש אין יענע יארן, פאר דער גרויסער בית המדרש איז געענדיגט געווארן, איז געווען א קליינער ביהמ"ד אין א בעיסמענט אין איינע פון די הייזער אין די "גארדען הייזער". דער גבאי איז געווען הרה"ח ר' יצחק לעווי ז"ל, פון די ערשטע תושבים דא, און פון די געטרייע אידן וואס האבן געטון וואס זיי האבן געקענט צו אריסהעלפן דא, און ער האט געפירט דעם בית המדרש.

געפירט דעם ביהמ"ד ברוחניות האט הגאון האדיר דומ"ץ עירנו שליט"א, וואס איז שוין דארט געווען פון די ערשטע מינוט, ער איז געווען אזויווי דער רוחניות'דיגער עומד בראש פונעם בית המדרש, און ער האט זיך טאקע אפגעגעבן מיט יעדן פרט, קליינע און גרויסע, וואס מען האט געדארפט.

וואס האט טאקע געמיינט פאר די קרית יואל'ע אידן דער גרויסער בית המדרש דעמאלטס? ס'איז נישט געווען עטוואס צו גרויס?

נישט געפערליך. ס'איז געווען בריט פלאץ צו זיצן,

ביתו נאוה קודש פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע אין קרית יואל

א בילד פון א כיתה לערנט אינדרויסן אין די זומער טעג אין איינע פון די ערשטע יארן אין קרית יואל פארנט פונעם "בנין" הת"ת", לובלין קאר. קוויקווועי

די בענק האבן נישט אנגעפילט דאס גאנצע שטח, אזוי אז מער ווייניגער האט מען געגוצט בערך וואס מען האט געדארפט. איין זאך יא, אז די גאנצע פלאר איז נאך געווען אלעס אין 'קאנקריט', און מ'האט געקענט גוט שטויביג ווערן. איך געדענק ווען הרה"ח ר' יצחק שווארץ ע"ה האט חתונה געמאכט זיין איידעם ר' אברהם ישעי' קויפמאן הי"ו, דאס איז געווען די ערשטע חתונה וואס איך האב מיטגעהאלטן דא אין קרית יואל. איך מיין אז ס'איז שוין געווען חתונות פארדעם, אבער דאס האב איך מיטגעהאלטן. די חתונה איז געווען אין גרויסן בית המדרש, מ'האט געטאנצן דארט, און מען איז אהיימגעגאנגען אינגאנצן פארשטויבט...

די חתונה איז געווען אין בית המדרש אדער אונטן אין די זאל?

אין בית המדרש. ס'איז דעמאלטס גארנישט געווען אויפן אונטערשטן שטאק אויסער די מקוה. ס'איז געווען א גרויסע ליידיגע זאל וואו די אידן וואס זענען ארויסגעקומען צום רבי'ן ז"ע אויף יום טוב האבן געגעסן דארט די יום טוב'דיגע סעודות.

איך געדענק ווען הרה"ח ר' יצחק שווארץ ע"ה האט חתונה געמאכט זיין איידעם ר' אברהם ישעי' קויפמאן הי"ו, דאס איז געווען די ערשטע חתונה וואס איך האב מיטגעהאלטן דא אין קרית יואל. איך מיין אז ס'איז שוין געווען חתונות פארדעם, אבער דאס האב איך מיטגעהאלטן. די חתונה איז געווען אין גרויסן בית המדרש, מ'האט געטאנצן דארט, און מען איז אהיימגעגאנגען אינגאנצן פארשטויבט...

וועלכע זאכן זענען געווען שווערער דעמאלטס ווי היינט אין קרית יואל?

ס'איז שווער צו מגדיר זיין ווען מען רעדט פון אן עכטע ארץ לא זרועה, קענן דאס וואס עס איז דא היינט בליע"ה. אבער לכאורה איז דער שווערסטער חילוק געווען ווען מ'האט געדארפט איינקויפן זאכן. די טאג-טעגליכע געברויכן, ווי גראסערי, איז געווען ר' נחום פריעדמאן הי"ו האט דעמאלטס געהאט א גראסערי, ער פלעגט ברענגען יעדן טאג די זאכן וואס מען האט געדארפט האבן. דער בוטשער פון וויליאמסבורג האט דעליווערט פלייש ארויס קיין קרית יואל, אבער אויב האט איינער געברויכט שיך, אדער א סוט, אפילו נאר א הויזן, האט ער געמוזט אריינפארן אין שטאט.

וואס זענען געווען די פרנסות אין יענע יארן אין שטעטל?

דאס איז אויך געווען פון די שווערסטע זאכן. רוב עולם האט געארבעט אין שטאט, און מ'האט געדארפט יעדן טאג אריינפארן אין שטאט. נישט יעדער האט געהאט א קאר. איך האב יא געהאט א קאר, אבער רוב פון די וואס האבן נישט געהאט קיין קאר זענען געפארן מיט'ן באס. עס איז געווען איין

באס זיבן אזייגער, און אויב מ'האט עס פארפאסט, האט מען געדארפט ארויסגיין צום 17 נעמען א היטש...

ווי געזאגט, האב איך געהאט א קאר, און איך האב געהאט עטליכע אידן וואס זענען קביעות'דיג מיטגעקומען מיט מיר יעדן טאג. איך האב געהאט א זמן קבוע ווען איך בין געפארן, ארום זעקס אזייגער. קודם האב איך אנגעצינדן די קאר און געגאנגען אין מקוה, אז די קאר זאל זיך ווארעמען. ווען איך בין ארויסגעקומען פון מקוה איז שוין די קאר געווען פול מיט די קביעות'דיגע פאסאנדזשירן, און מען האט זיך ארויסגעלאזט.

איך האב בדרך כלל געדאוונט אין שטאט, ווייל ס'איז מיר שווער געווען צו דאוענען אין קרית יואל. אין ווינטער איז בכלל נישט געווען שייך צו דאוענען בעפארן ארויספארן, און אפילו זומער האט מען זיך אמאל געמוטשעט, איינמאל איז געווען מנין, אמאל נישט, ווייל דער ציבור האט עפ"י רוב געדאוונט אויפן באס, האב איך געדאוונט אין שטאט.

זייענדיג אין קרית יואל מיט'ן רבי'ן די לעצטע יארן, וואס האבן ענק געהאט מער ווי אנדערע?

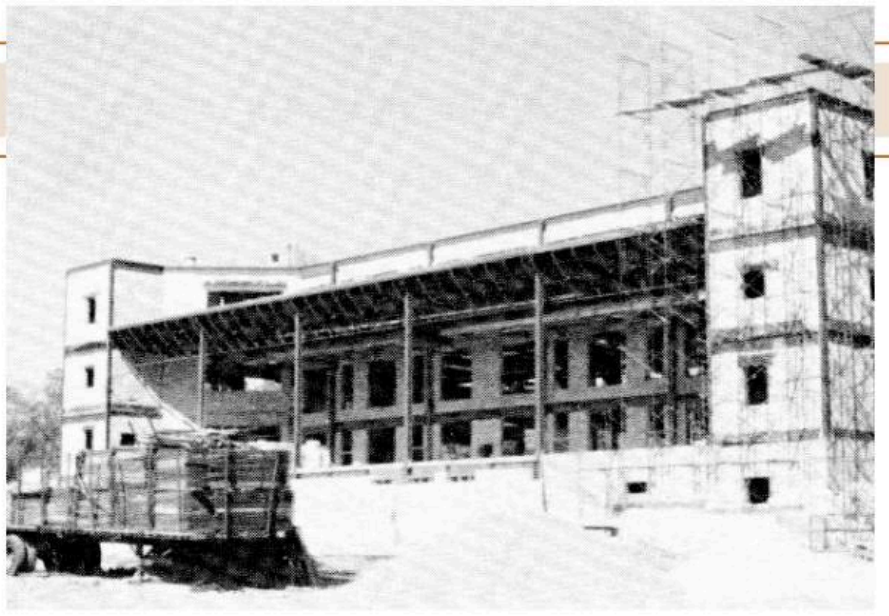
איך געדענק אז די תושבי קרית יואל האבן נישט געהאט קיין שום בענעפיט. ווען זיי האבן געדארפט ארייגיין מיט א קוויטל, זענען זיי געווען פונקט אזעלכע מיוחסים ווי די שטאטישע, אפשר שוואכער אפילו. אבער איך האב יא זייער הנאה געהאט פון דעם פלאץ, די חדר און די ישיבה קטנה פון הגה"צ רבי חיים יוסף ווערצבערגער שליט"א מ'הוניאד זענען געווען זייער גוט אוועקגעשטעלט, און עס האט זיך דערקענט אויף די "קרית יואל'ער קינדער".

צוריקגייענדיג צו וואס מיר האבן געדעדט פון אנהייב, איז קרית יואל יענע יארן טאקע געווען די 'לייפסטייל' וואס איר האט געוואלט?

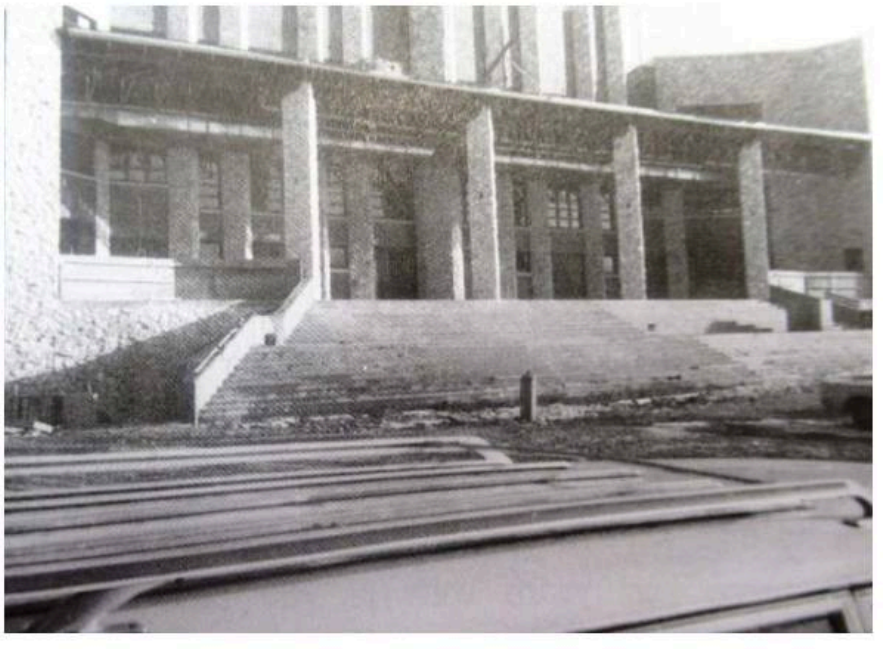
באמת איז דאס א נושא וואס אויף דעם זאגט די וועלט "על טעם וריח אין להתווכח". דו קענסט נישט מסביר זיין פארוואס דו גלייכסט א געוויסע מאכל אדער א געוויסן ניגון. ס'רעדט צו דיר, אן קיין סיבה. דאס קען איך זאגן אויך דא. ס'איז געווען א געשמאקע שטעטל. די דירות זענען געווען אסאך גרעסער ווי אין די שטאט, אפילו די גארדען אפארטמענטס זענען געווען בריייטערע דירות. מ'האט נישט געהאט קיין שרצים, קיין גוים דא בשכינות, ס'איז געווען אן אנדערע וועלט.

אין קרית יואל איז געווען א זעלטענע שטילקייט און רואיגקייט, און אויך ברוחניות איז עס געווען בעסער, מ'האט נישט געזען דא די אלע זאכן אזויווי אינדרויסן. און אויך פינאנציעל איז געווען דא גרינגער. ס'האט געקאסט רענט דריי הונדערט פינף און זיבעציג דאלער א חודש, און ס'האט ארייגענומען הייצונג און עלעקטריק, מען רעדט פון א גרויסע זיבן רומיגע דירה.

וועד רעדט נאך תיכף נאך די פטירה פון רבי'ן זי"ע, האט עס אויסגעזען ווי אלעס גייט אונטער, אויך אזוי ווייט אז געוויסע מענטשן האבן אפילו פארקויפט זייערע דירות. ס'האט באמת אויסגעזען ווי עס וואקלט זיך און ס'איז נישט זיכער אז די זאך גייט ווייטער אנגיין.

דער ביהמ"ד הגדול אינמיטן די בוי ארבעט

ביים צוענדיגן די מאיעסטעטישע "טרעפ" פארנט פון ביהמ"ד

געשעענישן אויף אנטוויקלונגען

פון די תש"ל יארן

אלול תשל"ד: דער גרויסער מייסד העיר רביה"ק זי"ע ציט זיך ארויס צום שטעטל, משאת נפשו אלע יארן אין אמעריקע, עפעס אויף וואס ער האט זיך אויסגעדרוקט אז "וועז נישט קרית יואל האב איך גארנישט אויפגעטון אויף דער וועלט" און דער רבי שעפט נחת אז זיין חלום ווערט שוין ענדליך א פאקט. **ווינטער תשל"ה:** רוב ציבור ערשטע תושבים ציען זיך אריין; הייבט זיך אן בוי ארבעט אויף "בית המדרש הגדול קרית יואל". **תשל"ד:** קרית יואל ווערט א ווילעדש נאך געפעכטן מיט ארומיגע שכנים. **א' סליחות תשל"ד:** ווערט באנייעט "גרויסער ביהמ"ד", דער תל תלפיות פון חסידי סאטמאר אלוועלטליך עד היום הזה. **כסלו תשל"ח:** חנוכת הבית פאר ערשטער בנין הת"ת אויף גענציל בערגער בהשתתפות מרן רביה"ק זי"ע. **סיון תשל"ח:** בית המדרש הגדול ווערט פולקאם פארטיג און גייט אריין אין באנוץ אויפן גאנצן יאר, לעכטיגע שבתים וימים טובים בצל רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע הייבן זיך צוריק אן נאך א לענגערע צייט וואס דער רבי איז נישט גענהעריג אריינגעקומען צווישן דעם ציבור. **אב תשל"ט:** ספינה שאבדה קרבניטה, קרית יואל ווערט באלאגערט דורך רבבות ישראל וואס קומען באגלייטן רבינו הקדוש למנוחות עולמים אין נייעם בית החיים אין קרית יואל, מקום מנוחת קדשו.

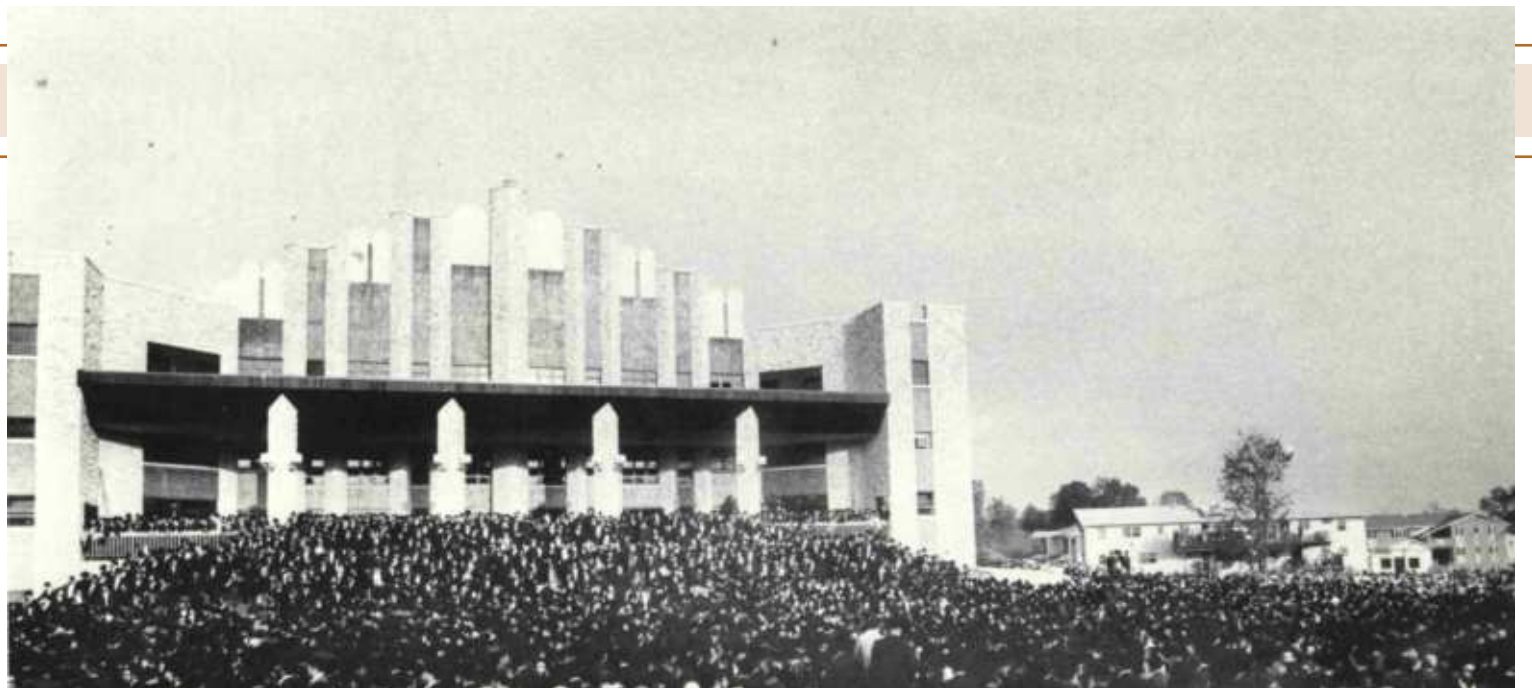
ערשטער בנין הת"ת אין שנת תשל"ז

די הספדים אינעווייניג אין ביהמ"ד ביי די לוי' כ"ו אב תשל"ט

חדר קדשו פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע אין קרית יואל

יתומים היינו ואין אב - רבבות אלפי ישראל ביים באגלייטן רביה"ק זי"ע למנוחת עולמים כ"ו אב תשל"ט באסעס פון שטאט.

א' סליחות תשל"ז ביים אריינגיין צום ערשטן מאל אין ביהמ"ד הגדול - שטראם פון הונדערטער געסט לשמוע אל הרנה ואל התפילה ארויסגעקומען מיט באסעס פון שטאט. פראכטפולע טרעפ פארנט פון ביהמ"ד, נאכנישט פארענדיגט

הלואי אויף היינט געווינטשן... און צום ענדיגן, האבנדיג מיטגעלעבט אלע תקופות אין קרית יואל שפעטער ביז היינט צוטאגס, וויאזוי זעט איר קרית יואל ווען ס'איז שוין יא א ריזיגע שטאט?

דאס איז איינער פון די ניסים גלוים, עפעס וואס קיינער האט נישט גע'חלומ'ט און נישט געקענט פאראויסזאגן. קיינער האט נישט געטראכט אז ס'גייט זיך אזוי צואוואקסן. ווער רעדט נאך תיכף נאך די פטירה פון רבי'ן זי"ע, האט עס אויסגעזען ווי אלעס גייט אונטער, אויף אזוי ווייט אז געוויסע מענטשן האבן אפילו פארקויפט זייערע דירות. ס'האט באמת אויסגעזען ווי עס וואקלט זיך און ס'איז נישט זיכער אז די זאך גייט ווייטער אנגיין.

איך ווייס צוויי אידן וואס האבן געמאכט א געשעפט, איינער האט אפגעקויפט א דירה פון א צווייטן, און תיכף נאך די פטירה האט ער חרטה געהאט ביז עס איז געווארן א גאנצע תורה אויף דעם... אבער ב"ה מען האלט היינט ביי א מצב אז עס וואקסט אויף אלע זייטן, ופרצת ימין ושמאל, וואס דאס איז נאר בכוחו ובזכותו של אותו זקן, דער גרויסער מייסד העיר דער רבי זי"ע, וואס האט אריינגעלייגט אזויפיל כוחות אין דעם, און מען זעט טאקע זיין המשכה אויף ווייטער, און בעזר ה' וועט אנגיין עד ביאת הגואל.

איך ווייס צוויי אידן וואס האבן געמאכט א געשעפט, איינער האט אפגעקויפט א דירה פון א צווייטן, און תיכף נאך די פטירה האט ער חרטה געהאט ביז עס איז געווארן א גאנצע תורה אויף דעם... אבער ב"ה מען האלט היינט ביי א מצב אז עס וואקסט אויף אלע זייטן, ופרצת ימין ושמאל, וואס דאס איז נאר בכוחו ובזכותו של אותו זקן, דער גרויסער מייסד העיר דער רבי זי"ע

דער שטעטל הייבט אן צו וואקסן

הרה"ח
ר' **מיכל פעלדמאן**
הי"ן

וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשני'. דער צווייטער דור קרית יואל'ער איינוואוינער זענען נאך אויך געווען אינעם זעלבן קליינעם שטעטל, מיט די זעלבע רואיגע אטמאספערע, כאטש דער שטעטל האט שוין אין די שפעטערע מ"ם יארן יא אנגעהויבן זען די סימני פריחה, און מען האט אנגעהויבן זען אז עס וועט נישט אזוי בלייבן אויף אייביג. צווישן די חשוב'ע תושבים וואס זענען אהערגעקומען וואוינען אין יענע יארן איז הרה"ח ר' מיכל פעלדמאן הי"ו, דער לאנג-יעריגער מחנך ילדי ישראל אינעם מוסד הקדוש שערי חמלה פאר ספעציעלע קינדער, און מיר וועלן הערן פון אים איבער די שטאט אין די צווייטע צענדליג יארן:

האבנדיג אויפגעוואקסן אין וויליאמסבורג אלע יארן, האט איר נישט געשפירט אביסל שווער צו קומען אין קרית יואל, א קליין שטעטל?

ניין, נאר פונקט פארקערט. איך האב זיך זייער געפריידט צו קומען וואוינען אין קרית יואל. אין וויליאמסבורג האבן מיר געוואוינט אויף דיווישאן עווניו, און נישט איינמאל און נישט צוויי מאל האט מען זיך דערוועקט אינמיטן די נאכט, און מען האט געזען אז מען האט באזוכער אינדערהיים... עס איז געווען זייער שווער מיט די איינברעכערייען אין הייזער, און איך האב יעדע נאכט געציטערט וועז איך האב געדארפט אהיימגיין פון נאכט סדר. בקיצור עס איז געווען אסאך פחד און עגמת נפש, אזוי אז קרית יואל איז געווען עפעס וואס איך באמת געוואלט.

ממש אזוי איז עס געווען אין וויליאמסבורג יענע יארן?!

איך ווייס נישט וויאזוי ס'איז היינט, אבער ס'איז אסאך בעסער היינט, עס איז זיכער נישט אזא מציאות ווי דעמאלטס. דעמאלטס איז געווען ממש א מכה אין די שטאט. עס איז געווען וועז די גאנצע שטאט איז געווען אונטער אן אזויגערופענע "פארברעכן כוואליע", אוז דער דעמאלטסדיגער מעיאר, א לינקער אזויווי די היינטיגע, האט עס געלאזט אזוי אנגיין.

עס איז באקאנט פון יענע יארן די "כאפצעם" סאמאטוכע וואס מען האט געמאכט אין די היימישע געגנטער צו האלטן דאס פלאץ עטוואס פארזיכערט. איך האב מיטגעהאלטן כאפצעם'ס, און כאטש די בחורים האבן געמאכט א לעבן... איז עס גארנישט געווען אזוי בא'טעמ'ט. איך געדענק אלס קינד האב איך איינמאל געווארט מיט א חבר, א יונגל, אויף א באס צוריקצוגיין צו מתמידים ביינאכט. ער האט געוואוינט אין די "קלעמענטי פראדשעקטס" ביי דיווישאן קארנער וויט. ער האט מיר געבעטן

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א ביי די דרשה ביים היסטארישן הכתרה אלס אב"ד קרית יואל אין ביהמ"ד הגדול

איך זאל קומען דארטן, און מיר זענען געשטאנען צוויי יונגלעך אליינס.

אינמיטן זענען געקומען צוויי גוים, יונגע גוים געווען, זיי זענען געווען מסתמא פערצן-פופצן יאר, און זיי האבן אונז אנגעהויבן צו דערשרעקן, און זיי האבן פארלאנגט אז מיר זאלן ארויסלייגן אלעס וואס מיר האבן אין טאש. מיר זענען געווען יונגלעך, מיר האבן גארנישט געהאט, אבער מיר האבן זיך אזוי דערשראקן פון דעם אינצידענט, אז עס ליגט מיר נאך אין די ביינער ביז היינט. משך די גאנצע צייט איז קיינער נישט אריבערגעגאנגען דארט, וואס האט געמאכט אז זיי האבן געקענט אנגיין און טון וואס זיי האבן געוואלט. ממילא וועז מען האט גערעדט פון א קרית יואל'ער שידוך, איז עס ביי מיר געווען נאר א מעלה...

אלע וויליאמסבורגער בחורים זענען געווען אזוי?

איך ווייס נישט צי אלע, אבער ס'איז געווען נאך. מען דארף פארשטיין אז נישט אידעאל איז געווען די איינבריינגער אזוי ווי אויף דיוויזשאן. אויף פענן, ווילסאן און הופפער איז נישט געווען אזוי... אבער דיוויזשאן האט געהייסן מער א שרעקעדיגע געגנט, און פאר מיר איז אלעס ווערט געווען נישט צו זיין אין ווילאמסבורג.

אבער באמת האט מיר די שטילקייט און די ליידיגקייט בכלל נישט געשטערט, פארקערט, איך האב עס ליב געהאט. איך האב שוין געהאט עלטערע געשוויסטער וואס האבן געוואוינט דא, און בכלל בין איך אסאך דא געווען אויף יום טוב און שבתים, איך האב דאך אויך געלערנט דא אין ישיבה אין קרית יואל, און איך האב מיך געפילט היימיש און באקוועם.

און איר זענט אויך אריינגעפארן ארבעטן כפי מנהג המדינה אין יענע יארן?

ניין, איך בין אריינגעגאנגען אין שערי חמלה ארבעטן תיכף ומיד, נאך ווען מ'האט עס געעפנט, נאך איידער ס'איז געווען אן אפיציעלע מוסד אונטער די רעגירונג. מיך האט נאך אויפגענומען הרה"ח ר' וואלף לעפקאוויטש הי"ו אלס ארבעטער. דאס איז געווען נאך מיין חתונה, איך האב געזוכט אן ארבעט, און מיין ברודער איז צוגעקומען צו מיר, און ער האט מיר געזאגט אז מען דארף האבן אן ארבעטער אין שערי חמלה פאר די יונגלעך, און דעמאלטס בין איך אריין, א פאסטן וואס איך האלט אן ביזן היינטיגן טאג, בעז"ה.

וואס איז געווען א שווערע זאך וואס איז געווען אין קרית יואל וואס היינט איז שוין בעסער?

היינט איז אלעס דא צובאקומען, היינט איז נישט דא עפעס וואס איז נישט דא... אבער אין יענע יארן איז פאר יעדע זאך וואס מען האט געוואלט, כמעט יעדע, האט מען געדארפט אריינפארן אין שטאט. אויב דיין שטריימל איז געפאלן און געווארן שמוציג, אויב מען האט עס געוואלט אביסל איבערמאכן פאר א חתונה, האט מען געדארפט אריינפארן. די בעקיטשעס מיט היטן, און אזוי יעדע זאך.

ביהמ"ד הגדול אין די מ"ם יארן - איידער דער "קאמיוטער פארקינג לאט" איז געווארן אהערגעשטעלט

"שאפינג צענטער" אין די ערשטע יארן

ס'איז געווען אזא קליינע שטאט, רואיג, ממש אזוי ווי א קאנטרי. אזוי האב איך געפילט אין קרית יואל. מיט די יארן האט עס אנגעהויבן ווערן גרעסער און גרעסער, און היינט איז עס שוין פונקט ווי ליע עוועניו אין ווילאמסבורג, אדער אין מאנסי אויפן 59. עס איז א גרויסער שטאט, עס ווירבלט און עס לעבט זיך, און עס האט פארלוירן די אמאליגע קליין-שטעטלדיגע מציאות

גראדע, אז מען רעדט פון פסח, איז פאר "מצות" געווען דא די "ווייניטאק גראסערי" וואס ער האט ארויסגעברענגט מצות און ער האט עס פארקויפט. דאס איז געווען וויאזוי מען האט דא געקויפט מצות וואס זענען געקומען פון אנדערע מקומות.

און וואס איז דעמאלטס געווען בעסער פון היינט?

ס'איז געווען אזא קליינע שטאט, רואיג, ממש אזוי ווי א קאנטרי. אזוי האב איך געפילט אין קרית יואל. מיט די יארן האט עס אנגעהויבן ווערן גרעסער און גרעסער, און היינט איז עס שוין פונקט ווי ליע עוועניו אין ווילליאמסבורג, אדער אין מאנסי אויפן 59. עס איז א גרויסער שטאט, עס ווירבלט און עס לעבט זיך, און עס האט פארלוירן די אמאליגע קליינ-שטעטלדיגע מציאות.

איך האב זייער ליב געהאט די רואיגקייט. פאר צען יאר צוריק האט מען נאך געקענט זאגן אז אין קרית יואל, צען עלף אזייגער ביינאכט, איז נאכט. דאס איז שוין היינט לאנג נישט דא. אבער ס'איז אזוי געווען. מען פלעגט גיין פריער שלאפן, מען איז פריער אויפגעשטאנען.

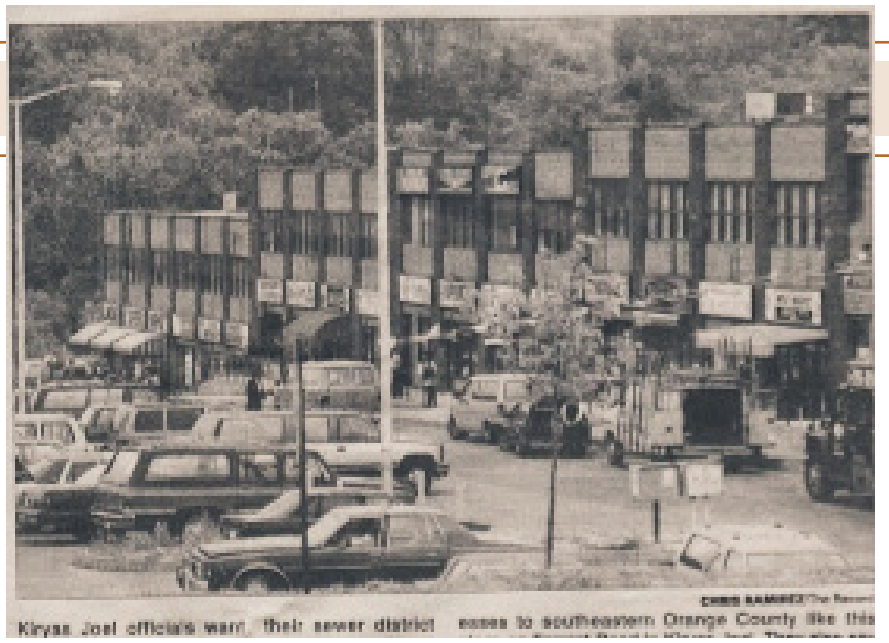
אזוי אויך איז דא געווען געשמאקע עלטערע אידן, ווען מען איז געגאנגען אין שול האט מען געטראפן אזא ר' ישראל דוד (דודי...) ווייס ע"ה, און נאך. ס'איז געווען א געשמאקע אטמאספערע, אפאר עלטערע חברה, וואס זיי האבן געמאכט לעבעדיג. דער עולם האט געלעבט אינאיינעם, ס'איז געווען אזא היימישע בית המדרש, היינט קוים וואס מ'קען זיך, ס'איז אן אנדערע מין וועלט. מען קען זיך כמעט נישט איינער מיטן אנדערן.

ארבעטנדיג אין שערי חמלה – קרית יואל סקול דיסטריקט, וואס איר פרשה איז אויך א גרויסע חלק פון די קרית יואל'ער היסטאריע, פון אייער קוק-ווינקל קענט איר אונז מיטטיילן פון יענע צייטן?

באמת האב איך נישט צופיל צו אריינרעדן אין די הלכה'דיגע און השקפה חלקים וואס מען האט דאן ארומגערודערט, איך בין נישט קיין רב, און מיר נעמען אן דעת תורתם פון רביה"ק בעל ברך משה זי"ע און יבלחט"א רבינו שליט"א אויף אלע ענינים. איך וועל עס נאר באריין פון די מער פראקטישע זייט. דער מוסד האט זיך געוואקלט אין יענע צייט, סיי פון די רעגירונג, ווען די געזעצן האבן זיך גערוקט, איין טאג איז עס יא געווען לעגאל, איין טאג נישט, עס איז געגאנגען אזוי אהין און צוריק עטליכע מאל, און אונז האבן געהאט זייער זייער שווערע צייטן.

עס זענען געווען וואכן לאנג וואס מען האט נישט באקומען באצאלט, און נאכמער איז געווען שווער אז מען האט נישט געוויסט אויב מען וועט סוף כל סוף עס באקומען. דעמאלטס איז געווען דא דער דאקטאר בערנאדא, ער איז געווען דער סופער-אינטענדענט, כ'מיין אז 'יעדער וואס געדענקט אדער האט געהערט די פרשה וועט וויסן פון דעם נאמען צו זאגן... ער האט געארבעט אמת'דיג געטריי פאר דעם סקול, נישט פשוט. ער איז ממש געגאנגען אין פייער פאר דעם אז די ארבעטער זאלן באקומען באצאלט, ווי שווער ס'איז געווען, וואספארא מצב ס'איז נאר געווען, האט ער פאראבעט מעשים אז די ארבעטערס דא זאלן ווערן באצאלט.

גראדע אז מען רעדט פון די מערכה, האב איך געהאט איינמאל, גאנץ אנפאנג ווען ס'איז געווען די גאנצע פרשה, איך בין געווען דעמאלטס א יונגערמאן פון פינף און צוואנציג יאר, בין איך אריינגעגאנגען סוף זומער מיט א קוויטל, סתם זיך געזעגענען. דער רבי האט מיר געפרעגט וואס איך טו, ווען ער האט געהערט אז איך ארבעט אין שערי חמלה, האט דער רבי אנגעהויבן זיך אויסרעדן פאר מיר איבער די פרשה. איך האב מיך אזוי געשעמט פאר מיר אליין אז דער רבן של ישראל רעדט זיך אויס פאר מיר וואספארא רדיפות ער האט, אבער עס האט אזוי אנגעהאלטן פאר א דריי פערטל שעה. דער הויז בחור איז די גאנצע צייט אריינגעקומען, ער האט געעפנט די טיר קוקן וואס עס גייט פאר צו מרמז זיין אז מען דארף גיין ווייטער, אבער דער רבי האט זיך נישט וויסנדיג געמאכט.

דרויסנדיגע פרעסע באריכטעט איבערן עפענונג פונעם שאפינג צענטער

מאפע פון גאנץ קרית יואל אין יענע יארן

בין הדברים האט מיר דער רבי געזאגט אז דער איינציגסטער פון די רבנים וואס איז אים געשטאנען צו די האנט א גאנצע צייט איז דער דיין ר' געצל (הגאון האדיר דומ"ץ עירנו שליט"א). אביסל דער מאנטריאלער דיין (הגה"צ רבי משה מנחם טירנויער זצ"ל), אבער דער עיקר איז געווען דער קרית יואל'ער דיין, וואס האט ארויסגעהאלפן צו אנהאלטן דאס שטעטל אז עס זאל נישט אונטערפאלן צו די מחרחרי ריב.

וויאזוי זענען ענק אפעקטירט געווארן - אינעווייניג אינעם מוסד - פון די מערכה?

עס זענען געווען צוויי חלקים. קודם ווען מען האט זיך געמוטשעט מיטן לעגאלן חלק. ווען מען האט זיך אפגעטיילט, מען האט אוועקגעשטעלט אז קרית יואל האט אן אייגענעם סקול דיסטריט, האט עס געדויערט א גאנצע יאר. עס איז געווען אין סופרים קאורט, מען האט געמאכט דריי געזעצן! אין אלבאני ביז מען האט עס לעגאל געקענט פארמירן.

די גאנצע צייט זענען געקומען דא פארשטייער פון די אלגעמיינע מידיע, זיי האבן געמאכט בילדער, און פרובירט צו כאפן א שמועס מיט וועמען זיי האבן געקענט. דאס איז געווען זייער א באקאנטע מערכה, ספעציעל נאכדעם וואס דער סופרים קארט אין וואשינגטאן האט גאנצע דריי מאל גע'פסק'נט אז דער סקול דיסטריקט דארף זיין פארמאכט, און גאווערנאר מאריא קאומא, דער טאטע פונעם געווען גאווערנער ענדרו קאומא, האט געמאכט יעדעס מאל א נייעם געזעץ אין אלבאני אז דער סקול דיסטריקט זאל צוריק ווערן לעגאל, איז עס געווען א סענזאציאנאלע נייעס, און זיי זענען אלע געקומען דעקן די בנין און בכלל פון וואס מען רעדט דא.

מ'האט געזאגט פאר די איינגעשטעלטע אז מ'זאל נישט רעדן צו זיי, היינט ווייסט מען שוין אז יעדעס ווארט וואס מען רעדט צו א דשורנאליסט ווען ווערן צושמירט קעגן אונז, אבער אפילו דעמאלטס האבן זיי שוין געטון אזוי. מען האט געשטעלט די פרינציפאל, א פרוי, מרת גארדנבערג, א בית יעקב תלמידה פון מאנסי, וואס זי האט געקענט בעסער די דרויסנדיגע וועלט און פארשטאנען ווי איין און ווי אויס, אז זי זאל זיין די וואס ענטפערט שאלות צו די פרעסע.

איך בין נאך געווען נאך מיין חתונה, און פון מיין זייט, האבנדיג אויסגעוואקסן אלע מיינע יארן אין וויליאמסבורג, איז א מאנסי מאדערנע פרינציפל וואס דרייווט, איז קוים קוים א איד... אזוי האב איך עס אנגעקוקט. אבער ווען ס'איז געקומען די טעלעוויזיע און מ'איז געקומען צו איר רעדן, ווען זיי האבן איר געגעבן די האנט, האט זי געזאגט "איים סארי, מיי רעלידזשאן דאסנט לעט מי גיוו דע הענד" אז עפ"י הלכה טאר זי נישט געבן די האנט פאר פרעמדע, איז עס מיר געווען א חידוש. איז מער ווייניגער האבן זיי געקענט רעדן נאר מיט איר אדער מיט דר. בערנאדא.

אגב, דר. בערנאדא האט מיר עטליכע מאל געזאגט אז ווען נישט "עיב ווידער", הרה"ח רבי אברהם ווידער הי"ו ראש הקהל וראש העיר שוין לאנגע יארן כולן שוין לטובה, איז נישטא דא קיין סקול. יעדעס מאל וואס דער סופרים קאורט האט אנולירט דעם סקול דיסטריקט, איז ער נאכאמאל געגאנגען קיין אלבאני, און געריכט צו די באאמטע מיט טרערן אין די אויגן, ער האט מיר געזאגט "אלע האבן מיטגעווייענט דארט..." און ער האט

יעדעס מאל וואס דער סופרים קאורט האט אנולירט דעם סקול דיסטריקט, איז ער נאכאמאל געגאנגען קיין אלבאני, און גערעדט צו די באאמטע מיט טרערן אין די אויגן, ער האט מיר געזאגט "אלע האבן מיטגעווייענט דארט..." און ער האט זיך איינגעבעטן ווי וויכטיג ס'איז מ'זאל דאס האבן, אז מען האט אים פשוט נישט געקענט אפזאגן

הרה"ח רבי ישראל דוד ווייס ע"ה - ביים משמח זיין אויפן טיש ביי א שמחה בבית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

געשעענישן אויף אנטוויקלונגען

פון די תש"מ יארן

ווינטער תש"מ: געהויבענער ערשטער שבת שקלים מיט רביה"ק בעל ברך משה זי"ע צום חנוכת הבית פון צוגעלייגטן טייל פון בנין הת"ת שטעלט אוועק עתיד פון קרית יואל, ווען דער רבי ווייזט ארויס שטארקע שטיצע פארן שטעטל. **זומער תש"מ:** ישיבה גדולה קומט ארויס זיין מחוץ לעיר, כרצון קדשו פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע מייסד הישיבה. **אב תש"מ:** ערשטע יארציט אינאיינעם מיט היסטארישע "שבת הכתרה" ווערט געפראווען דורך פילע טויזנטער אידן בתוככי העיר. **זומער תשמ"ב:** רביה"ק בעל ברך משה איז קובע משכנו אין שטאט אויף די זומער חדשים, וואס באשיינט די שטאט און געבט חיזוק צו אנגיין וויטער. **חשון תשמ"ה:** היסטארישע הכתרה פאר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א אלס מרא דאתרא פון שטאט קרית יואל, שטעלט אוועק שטאנדהאפטיגע רוחניות'דיגע עתיד פאר די שטאט אויף לאנגע יארן, ביז צום היינטיגן טאג בס"ד. **תשמ"ד:** דער "שאפינג צענטער" ווערט געעפנט אין צענטער פון שטאט, ערשטע גרעסערע געשעפטן געעפנט אין שטאט. **שבט תשמ"ח:** בנין עצי חיים פאר ישיבה קטנה, נדבת כ"ק רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ווערט באנייעט ביי התרגשות'דיגער מעמד חנוכת הבית.

ביתו נאוה קודש פון כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א אין יענע צייט - קארטער קארנער פארעסט

קרית יואל'ער קינדערלעך פארברענגען אין די חול המועד טעג ביי די "ריידס" אויפן פלאץ פונעם בנין מבצר הכוללים

זיך איינגעבעטן ווי וויכטיג ס'איז מ'זאל דאס האבן, אז מען האט אים פשוט נישט געקענט אפזאגן.

עפעס וואס איר קענט זאגן איבער די עבודת הקודש זיך צו אפגעבן מיט די ספעציעלע קינדערלעך שוין אזויפיל יארן?

נאך א יאר פון ארבעטן אין שערי חמלה איז מיר עס געווארן זייער שווער. ס'איז געווארן א עמטליכע פאבליק סקול, מען האט געדארפט ווערן "לייסענסד טיטשערס", און איך האב דעמאלטס נאכנישט געקענט קיין געהעריגן ענגליש... איך האב נישט געהאט קיין חשק צו אריינלייגן נאך ארבעט אין דעם קאריערע. דער מנהל אין ת"ת הר"ר משה הערש קליין שליט"א האט דעמאלטס געזוכט מלמדים, און מ'האט מיר געבעטן איך זאל ווערן א מלמד, און עס האט מיר געצויגן, איך האב געטראכט ס'וועט מיר זיין גרינגער, באקוועמער און היימישער.

איך בין אריינגענאנגען זיך איבערשמועסן צו רביה"ק בעל ברך משה זי"ע, און איך האב אים פארציילט אז איך בין יעצט אין שערי חמלה און מ'רופט מיר אריבער צו קומען זיין א מלמד אין חדר. האט מיר דער רבי געזאגט "ניין, דו ביסט שוין דא, ס'איז א גרויסע מצוה צו ארבעטן מיט די קינדער,

בלייב דא, בלייב דא". בין איך געבליבן.

ס'איז דורך א יאר, און איך בין נאכאמאל אריין צום רבי'ן, און נאכאמאל ארויפגעברענגט אז ס'איז מיר שווער מיט ענגליש און נאך פארשידענע זאכן וואס זענען אונטערגעקומען, איך קען נישט ווייטער. האט מיר דער רבי נאכאמאל געזאגט "ס'איז גוט, וועסטו זיך אויסלערנען אביסל ענגליש. ס'איז גוט צו קענען אביסל ענגליש וויפיל מ'דארף קענען, ס'איז א גוטע זאך. דארפסט נישט אוועקגיין. דו קענסט עס נוצן", און אזוי בין איך געגאנגען ווייטער נאך א יאר.

א יאר שפעטער בין איך צום דריטן מאל אריינגעגאנגען זאגן פארן רבי'ן אז איך וויל גיין אין חדר. דער רבי האט געזען אז איך מיין עס זייער ערנסט, האט מיר געגעבן א פרעג "לאמיך הערן, וויפיל קינדער האסטו אין שערי חמלה, אין א קלאס?" האב איך געזאגט אז איך האב דא זיבן, אכט קינדער אין א קלאס. דער רבי האט מיר ווייטער געפרעגט "וויפיל קינדער איז דא אין חדר אין א כיתה?" זאג איך "צוואנציג, פינף און צוואנציג, בערך".

הרה"ח ר' מעכל פעלדמאן הי"ו ביי א שמועס מיט כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א

בית המדרש בית מרדכי און די עס זאל פון די ת"ת ביים ווערן געבויעט - היינט צוטאגס באריטער אולם "כינור דוד"

היינט איז נישט דא עפעס וואס איז נישט דא... אבער אין יענע יארן איז פאר יעדע זאך וואס מען האט געוואלט, כמעט יעדע, האט מען געדארפט אריינפארן אין שטאט. אויב דיין שטרייכל איז געפאלן און געווארן שמוציג, אויב מען האט עס געוואלט אביסל איבערמאכן פאר א חתונה, האט מען געדארפט אריינפארן. די בעקיטשעס מיט היטן, און אזוי יעדע זאך

דער רבי האט מיר געפרעגט "וויפיל באקומט מען באצאלט ביי ביידע?" האב איך געזאגט אז געלט איז נישט קיין גרויסע נפקא מינה, איך מיין ס'איז בערך דאס זעלבע. זאגט מיר דער רבי במתק לשונו "לאמיר דיר זאגן עפעס. דא האסטו נישט קיין אכט, ניין קינדער, און דארט האסטו נישט קיין 20-25 קינדער. אין חדר האסטו 20-25 טאטעס וואס יעדן שבת ווען דו קומסט אין שול, פרעגט דיך איין טאטע און נאך א טאטע, 'פארוואס קען נישט מיין יונגל אזוי גוט? און פארוואס דאוונט ער נישט? וואס טוסטו מיט אים א גאנצע צייט?' אלעס איז טענות. דאס האסטו אין חדר".

"אין שערי חמלה האסטו נישט קיין אכט, ניין קינדער. דו האסט אכט, ניין טאטעס און מאמעס וואס בענטשן דיך יעדן טאג. יעדן אינדערפרי ווען דאס קינד גייט ארויס און דו נעמסט זיי אריין אין קלאס בענטשן זיי דיר. פרעג איך דיר, וואס טוישסטו מיט וואס? בלייב דא, דיין פלאץ איז דא". און דער רבי האט מיר צוגעלייגט "אויף דער וועלט קען מען דאס נישט באצאלט. וויפיל מ'זאל נאר געבן איז עס נישט באצאלט. דער שכר פארן ארבעטן מיט די קינדער איז אוועקגעלייגט אויף יענע וועלט". און מער האב איך שוין נישט געפרעגט...

שאלה.

דער רבי שליט"א האט יענעם טאג געדאוונט אין בית המדרש, נאכן דאוונען, ווען ער איז אריין אין שטיבל, האב איך געזאגט פארן הויז בחור אז איך וויל עפעס וויכטיג איבערשמועסן און ער האט מיך אריינגעלאזט. איך האב פארציילט פאר'ן רבי'ן וואס מ'טראגט מיר אן, איך האב געזאגט די נעמען, דעם און דעם. דער רבי האט מיר געזאגט אז נאך אלעם האט א קרית יואל'ע זאך א שטארקע מעלה פון דעם אליין אז זיי וואוינען אין דעם הייליגן שטעטל, וואס האט נאר קדושה וטהרה ארום און ארום, און דער רבי האט מיר שטארק צוגעשטופט צו טון די קרית יואל'ע שידוך.

דאס האט מיר געגעבן א מורא'דיגע בליק איבער וואס עס מיינט צו וואוינען אין קרית יואל.

״אין שערי חמלה האסטו נישט קיין אכט, ניין קינדער. דו האסט אכט, ניין טאטעס און מאמעס וואס בענטשן דיך יעדן טאג. יעדן אינדערפרי ווען דאס קינד גייט ארויס און דו נעמסט זיי אריין אין קלאס בענטשן זיי דיר״

און צום ענדיגן, עפעס אן אינטערעסאנטע מעשה וואס איר האט געהאט איבערן שטעטל קרית יואל?

עס איז געווען ווען עס האט זיך געהאנדלט איבער א שידוך פאר איינער פון מיינע קינדער, און מען האט געהאט אנגעטראגן עטליכע זאכן, אבער ווי יעדער וואס טוט א שידוך ווייסט איז דא די פאר הצעות וואס 'ציען'. יעצט איז געווען צוויי זאכן וואס האט מיר געציגן, איינס פון וויליאמסבורג און איין שידוך פון קרית יואל. איך בין געווען זייער נבוך וועלכן שידוך צו טון, איך האב נישט געוואוסט וואו איך דארף דא ניין, בין איך געגאנגען צו כ"ק מרן רבינו שליט"א איבערשמועסן די

רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ביים ארויסקומען נאך א באזוך אין מוסד הק' שערי חמלה

דער שטח וואו עס שטייט היינט דער "מבצר הכוללים", דאן פארקינג לאט פאר באסעס. און ניין, "שניצערס שוך" איז נישט געבוירן אין שאפינג סענטער...

א שטאט ווערט פארמירט

הרה"ח רבי **שלמה לייב ווינבערגער** הי"ן

אב"ד באגאד

אריבערגייענדיג צו די נו"ן יארן, דער דריטער תקופה אין שטעטל, ווען דאס שטעטל איז שוין אביסל אריבער איר טערמין "שטעטל" און האט אנגעהויבן באקומען מער א צורה פון א אידישער 'שטאט' און איז שוין געווארן פארגרעסערט אויף אלע זייטן, האבן מיר געטראפן הרה"ח רבי שלמה לייב ווינבערגער הי"ו אב"ד באגאד, וואס האט אקארשט געענדיגט זיין רבנות דא אין שטעטל דעם פארלאפענעם חודש אדר העעל"ט, צו הערן איבער זיינע ערשטע יארן אלס יונגערמאן דא אין שטעטל, אין דעם אנהייב פון די דאזיגע תקופה:

וואס געדענקסטו פון דיינע קינדער יארן וואס איז נאך די זעלבע ביז היינט?

כ'מיין אז עס פארן נאך היינט די זעלבע צאל באסעס יעדן אינדערפרי אריין אין שטאט... דעמאלטס איז כמעט יעדער תושב אריינגעפארן. עס זענען געפארן באסעס פון זעקס אזייגער ביז עלף אזייגער, יעדע שעה א באס, וואס היינט, לכאורה, פארט עס אויפן זעלבן סקעדזשול. ס'איז געווען אן אנדערע וועלט.

פון דיין קוק-ווינקל וואס איז קרית יואל אנדערש דעמאלטס - אין די אנהייב נו"ן יארן - ווי היינט?

אין יענע יארן האט מען געדארפט פארן קיין וויליאמסבורג פאר יעדע זאך, און היינט איז עס א פולקאמע א שטאט, ס'איז דא אלע מיני געשעפטן. א פורניטשור סטאר איז נישט געווען, אויב האט מען געוואלט קויפן א בעט האט מען געדארפט אריינפארן

א גוט יאר. איר זענט דאך שוין א קרית יואל'ער תושב אויך פון די יארן פאר די חתונה, וואס קענט איר זאגן איבער יענע צייטן?

באמת בין איך נישט געבוירן אין קרית יואל, אבער ווען מען האט מיר געמאכט פיאות בין איך שוין געווען א קרית יואל'ער... מיין טאטע זאל זיין געזונט האט זיך ארויסגעצויגן אלול תשל"ד, און חשון תשל"ה האב איך באקומען פיאות, טאקע ביי רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע. איך נעם אן אז איך בין געווען דער סאמע ערשטער אפשערן דא, ווייל עס איז געווען א קליינער שטעטל, און נישט צופיל אפשערנס זענען פארגעקומען דא יעדן חודש, אזוי אז ביז קיינער קומט נישט זאגן אנדערש, האלט איך אזוי...

ביהמ"ד הגדול אין די נו"ן יארן

אין בארא פארק. די שאפינג סענטער איז נאכנישט געווען בימים ההם. די גראסערי איז געווען אין א בעיסמענט, און אלעס איז געווען אזוי פרימיטיוו.

איין זאך וואס איך וויל יא ארויסברענגען, עפעס וואס האט זיך געטוישט למעליותא. דעמאלטס איז נישט געווען קיין געהעריגער מסודר'דיגער סדר המנינים. מענטשן כאפן נישט, מענטשן מיינען אז די סדר המנינים וואס איז דא היינט אין יעדע טאג אין שול, קומט נאך פון די אנשי כנסת הגדולה... אבער דעמאלטס איז געווען אזא דריי, פיר, פינף קביעות'דיגע מנינים, און די אנדערע מנינים האבן זיך געשטעלט ווען עס איז אויסגעקומען... עס איז געווען אזויווי עס איז היינט מנחה מעריב מנינים. שפעטער איז מען אויפגעקומען מיט אן גאונ'ישע "איידיע" אז מען קען מאכן א סיסטעם וויאזוי די מנינים זאלן לויפן.

ווען עס איז געווארן די סדר המנינים, די זאך אז יעדע צען מינוט איז דא א מנין, די הויכע דאך, מאכט עס אן אנדערע וועלט. מ'האט געדאוונט אין דוחק'דיגע פלעצער, אין חדר יחזקאל, וואו מען האט געטראפן א פלאץ, אין די צוזאמגעשטופטע קלענערע פלעצער, אבער ווען מען קומט היינט אריין אין ביהמ"ד, עס איז שיין, לופטיג, הויך, מ'דאוונט מיט א מורא'דיגע חיות און א ברען. דו קומסט אריין אין די וואכן, דו זעסט, איך ווייס נישט ווי ס'איז אין די אנדערע פלעצער, מורא'דיג, אז מען שטעלט צו א גוטע פלאץ, דאוונט מען גוט.

כאטש דער בית המדרש אליין, איז נישט צופיל אנדערש ווי דעמאלטס, ס'איז נאר געווען איין בית המדרש, און 'יעדער' האט געדאוונט דארט. אויב ס'איז געווען טויזנט מענטשן אין קרית יואל, האבן געדאוונט טויזנט מענטשן אין ביהמ"ד, און היינט, מיט די אלע קלענערע בתי מדרשים, איז עס געוואקסן, אבער נישט גאר גאר אסאך, זעט מען אבער א שטארקע התעלות אויפן דאוונענען.

דער בארימטער "היכל התורה" איז נאך אויך נישט געווען. וואו האט מען געלערנט אין יענע יארן?

אזויווי עס איז נאך דעמאלטס נישט געווען קיין היכל התורה, האט מען געלערנט וואו מען האט גערופן "אונטער די וואנט", דארט וואו עס איז היינט חדר שמואל בנימין האט מען צוגעמאכט די פארעדיגע וואנט, און דאס איז געווען דער פלאץ וואס איז געווען מיוחד פאר לימוד התורה. שבת אינדערפרי, ווען עס איז געווען אפן די גאנצע בית המדרש, האט מען נישט געקענט לערנען "אונטער די וואנט", האט מען פשוט געלערנט "אין די זייט".

ערב ראש השנה און ערב יום כיפור, דאס זענען צייטן וואס יעדער בית המדרש פול, און אויב איינער האט געוואלט לערנען, האט ער פשוט נישט געהאט וואו. אינדערהיים קען מען אויך נישט לערנען ערב ראש השנה, און קיין שום פלאץ איז נישט געווען וואו זיך צו קענען אראפזעצן מיט א גמרא. איינמאל ערב ראש השנה ווען איך האב געוואלט לערנען, בין איך אריבער צום בנין הכולל און דארט האב איך זיך אראפגעזעצט מיט א חברותא לערנען. דארט איז געווען נאך פונקט איין איד וואס האט אויך געוואלט לערנען...

עס האט זיך געקענט דאכטן אז ערב ראש השנה האסטו נאר צוויי אידן וואס ווילן לערנען, נו, פאר צוויי אידן דארף מען נאכנישט מאכן קיין גאנצע זאך. אבער

רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ביים אויפטרעטן ביים חנוכת הבית פארן בנין בית רחל נדבת רבינו אין זאל פון בית רחל פאראדייס

"קרית יואל מענאר" זאל אונטערן ביהמ"ד הגדול

רביה"ק בעל ברך משה זי"ע בים ארויסקומען פון א באזוך בבנין ת"ת ווידער פאלאטשעק - ווערט געזען דער מנהל הר"ר אורי שווארץ ז"ל

היינט וועז מען גייט אריין אין היכל התורה ערב ראש השנה, ערב יום כיפור, ס'איז געפאקט, וויאזוי מען רופט עס "דזשעם-פעקד". וואס איז געשען? באמת איז דא אסאך מענטשן וואס ווילן לערנען, עס דארף נאר זיין א פלאץ וואו.

באמת די נקודה איז א מחייב. עס ווייזט אונז וויפיל מען קען אויפטון אפילו אין זאכן וואס עס זעט אויס ווי עס איז נישט דא וואס צו טון, אבער מען קען דאך אזויפיל אויפטון, און דאס איז דא אויך ביי גאר אסאך אנדערע פראיעקטן. איך געדענק וועז מען איז געזיצן ביי א מיטינג וועז מען האט דן געווען איבערן היכל התורה, אז א גאנצע וואך זאל עס טאקע זיין א היכל, אבער אויף שבת זאל מען עס לאזן פאר א שבת שבע ברכות זאל, וויבאלד עס איז געווען א גרעסערע פארלאנג פאר די זאל אויף שבת ווי א גאנצע וואך, און ווער לערנט דען שבת אינדערפרי? אזוי האט מען עס אנגעקוקט. און איך געדענק נאך וועז "לערנען שבת אינדערפרי" איז געווען עפעס וואס נאר ארום פערציג פופציג אידן האבן געטון...

אויף דעם ארויף, בשעת מען האט געבויט דעם היכל האט מען געמאכט פארעדיגע וועגט נאך די ערשטע צוויי שורות, אז מען זאל עס קענען פארמאכן שבת, אז די מענטשן וואס ווילן לערנען וועלן קענען ווייטער לערנען, אבער אונז האבן ווייטער א זאל. אבער צו די איבעראשונג פון די עסקנים איז אין די סאמע ערשטע וואך שבת אינדערפרי געווען פול דער גאנצער היכל!

וועז מען געזען וואס דארט טוט זיך, האט מען געקענסלט דעם זאל פאר שבת שבע ברכות תיכף ומיד, מען האט דאס מער קיינמאל נישט געגוצט. עס איז געווארן אזא מהפכה, וואס האט זיך טאקע שפעטער אויסגעשפרייט איבער די גאנצע וועלט.

אפילו ספרים איז נישט געווען געהעריג. איך בין אמאל געווען אין וויליאמסבורג, איך האב געוואלט לערנען מסכת זבחים. מסכת זבחים און מנחות זענען גאנץ שווערע מסכתות, און מען לערנט עס נישט אזויפיל. היינט ב"ה זענען דא חבורות וואס מען קומט אן צו אלע מסכתות הש"ס, אבער אפילו היינט האט מען ביי מסכת מגילה מער לומדים ווי ביי מנחות... איך האב געזוכט אינעם גאנצן בית המדרש, איך האב אבער נישט געטראפן קיין צוויי מנחות גמרות.

אפילו סידורים צום דאוונען איז נישט געווען גענוג, מען האט געדארפט קומען פרי צו 'כאפן' א סידור...

אבער דעמאלטס איז געווען אזא דרייי, פיר, פינף קביעות'דיגע מנינים, און די אנדערע מנינים האבן זיך געשטעלט וועז עס איז אויסגעקומען... עס איז געווען אזויווי עס איז היינט מנחה מעריב מנינים. שפעטער איז מען אויפגעקומען מיט אן גאונ'ישע "איידיע" אז מען קען מאכן א סיסטעם וויאזוי די מנינים זאלן לויפן

הרה"ח ר' שלמה לייב ווינבערגער הי"ו ביים דינען אלס "פורים רב" ביי די סעודת שושן פורים היי-יאר בביהמ"ד הגדול

דער ריזן היכל התורה מיט אירע קרוב צו טויזנט פלעצער וואס האט געמאכט א מהפיכה אין די גאנצע תורה וועלט

און די סידורים האבן אויך שוין געפעלט א שיינע צאל בלעטער. היינט ב"ה איז דא ספרים און סידורים, שיינע און גוטע, גענוג די והותר, וואס געבט צו אסאך צום דאוונען און לערנען. באמת איז עס געווען אזא סארט מהלך החיים. איך גלייב אז יעדער האט שוין אסאך געהערט אז רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע אויף די עלטערע יארן, וועו ער האט שוין שווער געגעסן, פלעגט ער זיך אויסדרייען קוקן אויפן זייגער צי ער האט געגעסן א שיעור פון די חלה בכדי אכילת פרס, כאטש עס איז זייער שווער אנגעקומען זיך צו אויסדרייען. היינט וועו מען פארציילט עס איבער איז עס שווער צו פארשטיין, מ'האט נישט געקענט לייגן א זייגער פארנט פונעם רבי'ן? אבער אזוי איז געווען אמאל.

נעם נאך א דוגמא, של"ס בילקעלעך. אמאל האט מען געטיילט די בילקעלעך, ווייל אפשר וועט איינער נעמען צוויי... און טאמער וועט איינער נעמען נאך איין גאנצע

דער "בנין כללי" אויף פארעסט ראוד וואס האט געהאט אין זיך אלעס פון שטאט

ערב ראש השנה און ערב יום כיפור, דאס זענען צייטן וואס יעדער בית המדרש פול, און אויב איינער האט געוואלט לערנען, האט ער פשוט נישט געהאט וואו. אינדערהיים קען מען אויך נישט לערנען ערב ראש השנה, און קיין שום פלאץ איז נישט געווען וואו זיך צו קענען אראפזעצן מיט א גמרא. איינמאל ערב ראש השנה וועו איך האב געוואלט לערנען, בין איך אריבער צום בנין הכולל און דארט האב איך זיך אראפגעזעצט מיט א חברותא לערנען. דארט איז געווען נאך פונקט איין איד וואס האט אויך געוואלט לערנען...

א קבלת פנים פאר רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ביים אנקומען אין די זומער חדשים צו וויילן אין שטאט

שלש סעודות בילקעלע וואס וועט פאסירן? אבער אזא סארט מהלך החיים איז געווען. היינט לייגט מען גענוג, קענסט נעמען וויפיל בילקעלעך דו ווילסט, ס'איז דא פיש וויפיל דו ווילסט, און עס פאסירט נישט גארנישט...

מען רעדט אסאך אז וועו עס איז געווען איין ביהמ"ד האט זיך יעדער געטראפן מיט יעדן, וויאזוי זעט איר עס פון אייער בליק?

באמת ווייס איך נישט וואס עס איז בעסער. למעשה איז יעדער געקומען אין ביהמ"ד, יעדער ליידיגגייער איז געקומען און עס האט זיך געמאכט אסאך עגמ"נ. היינט איז געווארן אנדערע בתי מדרשים, און יעדער וואס קומט, וויל דא קומען מיטהאלטן א ווארעמען דאוונען. ביי קריאת התורה פלעגט וועו א גאנצע מערכה, עס איז געווען א מנין אין פאליש, און אין ביהמ"ד איז יעדער געגאנגען זיצן אויף אנדערע פלעצער, מ'האט זיך צוזאמגעזעצט, קידוש געמאכט, און געשמועסט... מ'האט געדארפט כסדר שטיל מאכן, בקיצור, ס'איז געווען שווער.

היינט האט יעדער א ברירה צו זיין אין זיין לאקאלן ביהמ"ד, און ער האט א ברירה צו גיין צום רבי'ן

דאוועגען. דער וואס קומט אראפ אין גרויסן, האט נישט קיין טענות, מען האלט מיט, און עס איז טאקע ווארעם און בא'טעמ'ט צו קומען דאוועגען.

אויך וויל איך דערמאנען נאך א נקודה, דאס איז וויאזוי מען שטעלט צו פארן ציבור ביי מסיבות אדער בכלל ביים דאוועגען. מען דארף האבן לופט און ביהכ"ס. וועז מ'האט געבויט די בית המדרש, האט מען עס געבויעט מיט נישט קיין סאך ביהכ"ס. און צו דעם, האט מען געהאלטן אין איין אראפנעמען, דא האט מען געמאכט אן אפיס, דארט האט מען געמאכט דאס. נאך מענטשן מיינט נאך פלאץ פאר מאנטלען, נאך פלאץ וואו אראפצולייגן עפעס, וכדומה. היינט ב"ה האט מען עסקנים וואס טראכטן פון די אלע זאכן, און ס'איז ממש א נייע וועלט.

און צום ענדיגן, וויאזוי זעט איר היינט קרית יואל קעגן די פילע אנדערע אידישע שטעט און געגנטער?

אז קרית יואל איז זייער גוט "קעיר געגומען". איך וויס נישט צי ס'איז א מעלה צי א חסרון, ווייל וועז א מענטש גייט אריין אין גראסערי, ער וויסט אז דא אין די גראסערי און אין מיין שמש שטיבל פארקויפט מען נאר זאכן וואס זענען לכתחילה, וועט ער קויפן מער מאכלים ומשקאות וואס ער וואלט נישט געקויפט סתם אזוי, אבער פון מיין זייט איז עס א מורא'דיגע מעלה.

איך וואוין דא אין קרית יואל המורחבת, און מען שפירט אז עס איז דא וועד עס זארגט זיך פאר יעדע זאך. עס איז דא וועד עס זארגט אז יעדע פירצה זאל ווערן מסודר, כשרות, עירובין, פאר מענטשן וועמען עס איז נאכנישט אויסגעקומען צו האבן א דאגה מיט אזא זאך וועלן עס ניטאמאל פארשטיין, אבער וועד עס האט שוין יא מיטגעהאלטן, וועט מכיר זיין וואס דאס מיינט פאר א שטאט וען עס איז דא א פעסטע רוחניות'דיגע הנהגה וואס דערלאזט נישט קיין פראבלעמען זיך פארמירן, און עס האט שוין אסאך אסאך אויפגעטון, בס"ד.

אבער צו די איבעראשונג פון די עסקנים איז אין די סאמע ערשטע וואך שבת אינדערפרי גענוען פול דער גאנצער היכל!

וען מען געזען וואס דארט טוט זיך, האט מען געקענסלט דעם זאל פאר שבת שבע ברכות תיכף ומיד, מען האט דאס מער קיינמאל נישט גענוצט. עס איז געווארן אזא מהפכה, וואס האט זיך טאקע שפעטער אויסגעשפרייט איבער די גאנצע וועלט

קרית יואל אין די אנהייב נו"ן יארן

ביים לחיים צו די חנוכת הבית פונעם היכל התורה

געשעענישן אויף אנטוויקלונגען

פון די תש"נ יארן

תשנ"ב: ביד"צ העדה קומט ארויס אויף באזוך צום יובל החמשה עשר פון התייסדות קרן הצלה און שטאטן אפ באזוכן ביי נדיבי לב אין קרית יואל. **תשנ"ג:** קרית יואל ווערט - נאך גאר אסאך השתדלות און שווערי‌גקייטן לכל אורך הדרך - א זעלבסט שטענדיגע סקול דיסטריקט, וואס ערלויבט צו קענען אנגיין וויטער מיטן מוסד הקדוש שערי חמלה, צו ארויסהעלפן די ספעציעלע קינדער און זייערע עלטערן. **תשנ"ה:** פראכטפולער בנין אוהל יהושע ווערט באנייעט פאר התאחדות אברכים און פארן כולל, וואס ווערט באנוצט ביזן היינטיגן טאג אלס אכסניא של תורה פארן 'מבצר הכוללים' דקרית יואל. **זומער תשנ"ו:** בנין בית רחל נדבת רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ווערט באנייעט, צוזאמען מיטן נייעם חתונה זאל "בית רחל פאראדייס". **סיון תשנ"ח:** היסטארישע מסע ביד"ע העדה החרדית אין שטאט צו אויפטרייבן ריזיגע גע‌לטער צום יובל הארבעים פון קרן הצלה, און צום חתונה הגדולה בבית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א. **זומער תשנ"ט:** קרית יואל עפנט צום ערשטן מאל א קעמפ פארן זומער אין ראונד טאפ, ניו יארק מיטן נאמען "מחנה קרית יואל", וואס האט געדינט לאנגע יארן פאר די קינדער און בחורים פון שטאט.

קבלת פנים דורך ילדי הת"ת ביים מסע הביד"ץ עדה החרדית אין תשנ"ב

"מחנה קרית יואל" אין ראונד טאפ, ניו יארק

אבער ווער עס האט שוין יא מיטגעהאלטן, וועט מכיר זיין וואס דאס מיינט פאר א שטאט וועלן עס איז דא א פעסטע רוחניות'דיגע הנהגה וואס דערלאזט נישט קיין פראבלעמען זיך פארמירן, און עס האט שוין אסאך אסאך אויפגעטון, בס"ד.

קרית יואל - א
"עיר ואם בישראל"

הר"ר **שלמה הערש קארנבלי** הי"ן

מסדר המנינים בביהמ"ד הגדול

אריבער צו די סמ"ך יארן. דא האבן מיר געטראפן דעם געטרייען מנינים גבאי פון בית המדרש הגדול, מוה"ר ר' שלמה הערש קארנבלי הי"ו, וואס מיט זיין שמייכל ברענגט ער אריין א געשמאקן אטמאספער ביי תושבי העיר יעדן איינציגן טאג, פונעם ותיקין מנין ביז שפעטער אין טאג, צו הערן איבער זיינע זכרונות פון קרית יואל פון די יארן - עס גלייבט זיך טאקע נישט, אבער מען האלט שוין ארום צוואנציג יאר שפעטער! - וועז ער איז געווארן א תושב אין קרית יואל:

א גוט יאר ר' שלמה הערש, לאמיר אנהייבן מיט אונזער ערשטע שאלה טאקע, פון וועז געדענקט איר קרית יואל?

באמת בין איך נישט געבוירן אין קרית יואל, נאר איך בין געבוירן אין ארגענטינא, דאס איז געווען אין די תקופה וועז אאמו"ר הרה"ג רבי ארי' דוב שליט"א מנהל ישיבה גדולה שיעור ד', האט דארט ארויסגעהאלפן מיין זיידן הגה"צ רבי קלונימוס אליעזר עקשטיין זצ"ל מיט די דארטיגע קהלה. איך בין אהערגעקומען וואוינען ערגעצוואו וועז איך בין געווען א יונג קינד. איך געדענק נאך אזעלכע פארנעפלטע זכרונות אז עס איז געווען א חלק פון די מוסדות אין די בנין פונעם שאפינג סענטער...

אבער וואס איך געדענק יא קלאר, איז געווען אז דארט וואו מיר האבן געוואוינט, אין "שוימערס הייזער" אויף ישראל זופניק, דארט איז געווען בימים ההם דער ביהמ"ד "ישמח משה", וואו מיין טאטע האט געדינט אלס אומאפיציעלער מורה הוראה. דארט איז אויך משך די וואך געווען א חלק פון די חדר, כ'מיין אז פאר די קלענערע קינדער, און דאס פלאץ דערמאנט מיר גאר גוטע זכרונות.

מיין טאטע פלעגט געבן א שיעור אין הלכות שבת יעדע נאכט דארט אין ביהמ"ד "שמח משה. די בנינים האבן אזעלכע ציגל וואס שטעקן זיך שטארק ארויס, און איך געדענק אז איינמאל איז איינער אריינגעקומען אין שול אינמיטן דעם שיעור, און ער האט אויסגעשריגן "הצלה!", מיין טאטע איז ארויסגעלאפן די ערשטע, האט ער געזען אז א מיידל איז ארויפגעקראכן אויף די ציגלנע וואנט ביז אויבן... און זי האט נישט געקענט אראפגיין. מענטשן האבן אנגעהויבן צו שלעפן מאטראצן, מען האט געזען הצלה, אבער מיין טאטע האט זיך נישט פארלוירן, נאר ער איז אויך ארויפגעקראכן ארויף, און רואיגערהייט אנגעוויזן "קום אראפ, איין טריט,

איינע פון די ערשטע יארן ל"ג בעומר הדלקה אין קרית יואל

נאך א טריט" אזוי ביז אונטן.

דער ביהמ"ד איז געווען זייער א געשמאקע און חסידי'שער ווינקל, דארט איז געווען דער גבאי דער אומפארגעסליכער מנהל בית האופה הרה"ח רבי יצחק אייזיק לעווי ז"ל, וואס זיין יארצייט געפאלט טאקע אין ערב פסח, נאך זיין טראגישע פטירה בשנת תש"פ לפ"ק, אין די קאראנא תקופה, אין די זעלבע צייט וועז ער האט יאר יערליך סערווירט די טויזנטער אידן מיט די מצות מצוה, ויהא זכרו ברוך.

זכרונות פון די יונגערע יארן מיט צוואנציג יאר צוריק?

נישט אינגאנצן... עס איז היינט זיכער ברייטער צוגעשטעלט, איך געדענק נאך וועז עס איז געווען א איסור צו נעמען נאך א בילקע ביי של"ס... וועז מ'פלעגט ברענגען צוואנציג סלייסעס פיש פאר הונדערטער מענטשן.

אגב, איך געדענק אז איך בין געווען די ערשטע יארגאנג וועז די 'צעירים' יארגאנג איז ארויפגעגאנגען אין ישיבה גדולה, מען איז אריף אין ישיבה גדולה אינמיטן יאר, צום זומער זמן, נאך פסח. ס'איז געווען א שווערע יארגאנג, און מען האט געשפירט אז עס פעלט שוין אויס א ישיבה גדולה...

און ב"ה אז פאר מיר איז עס געווען א שטארקע תועלת,

> אין יענע יארן האט זיך געקענט מאכן אז וועז איך האב געוואלט שטעלן א צווייטן מנין אין א שטיבל, האב איך נאך געטראפן אידן פון די פריערדיגע מנין שטייען נאך דארט און שמועסן. עס איז געווען א נאנטקייט, וואס במשך די יארן האט זיך עס געטוישט. איך האלט אז אין טייל איז עס ווייל דער עולם שמועסט אונטן פאר און נאכן לערנען, אין לאבי, אזוי אז די שטיבלעך זענען באמת געווארן א "דאוועגען פלאץ".

קבלת פנים פאר כ"ק גאב"ד ירושלים בעל שערי טובי' זצ"ל

איינע פון די ערשטע יארן ל"ג בעומר הדלקה אין קרית יואל

איך בין אסאך געשטיגן אין ישיבה גדולה, און עס איז געווען א שינוי לטובה.

אין בית המדרש אריין... לאמיר הערן מער איבער די ארבעט אין ביהמ"ד הגדול, דער נערוו צענטער פון שטאט?

מיין ערשטע דשאב איז נישט געווען די גבאות, אבער יא אין בנין הביהמ"ד. בערך א יאר נאך די חתונה האב איך אנגעהויבן ארבעטן פארט-טיים פאר די "וועגדינג מאשינען" אויפן אונטערשטן שטאק.

דאס איז געווען וועז דער היכל התורה האט זיך געעפנט, און צוזאמען מיט דעם דער "חק שטיבל", וואו איך האב דעמאלטס זיך אפגעגעבן מיט צוויי קאווע מאשינען און איין עסן פרידזשידער. פון דארט האט מען מיך אריפגערופן ארבעטן אויפן אויבערשטן שטאק, דאס איז שוין, קיין עין הרע, איבער צוואנציג יאר.

צוואנציג יאר איז שוין א גאנצער דור, וויאזוי האבן זיך זאכן ארומגעטוישט אין די צוואנציג יאר?

די שול האט זיך געטוישט אין אסאך חלקים. למשל, וועו איך האב אנגעהויבן, אזוי ליגט מיר אין קאפ, אז דער סדר המנינים פון "יעדע צען מינוט א מנין" איז געווען נאר פון זיבן אזייגער ביז ניין אזייגער. חדר אברהם יעקב איז נאכנישט געווען, און אודאי נישט די צוויי עקסטענשאנס. די פאליש האט מען נאכנישט געקענט מאכן אויף דריי שטיבלעך, נאר אויף צוויי. ווי שפעטער איז צוביסלעך צוגעקומען נאך און נאך. וועו מען האט געעפנט חדר אברהם יעקב האט מען צוגעלייגט דעם סדר המנינים אויף ביז צען אזייגער, ביז ס'איז געווארן אזוי אגאנצן צייט וואס מען קען דאוועננן.

אויך איז דער ביהמ"ד היינט מער "קאמערשאל", און דעמאלטס איז עס נאך געווען מער אזויווי א קליינע פלאץ, מ'האט זיך בעסער געקענט. דער פאקט אז דעמאלטס איז דאס געווען די איינציגסטע שול אינדערוואכן, עס איז פשוט נישט געווען קיין אנדערע אפציעס אוועילעבל, האט צוגעגעבן אז עס איז געווען א פלאץ וואו יעדער האט געקענט יעדן.

ס'איז אויך געווען ביהמ"ד בית מרדכי אין תלמוד תורה און די זקנים ביהמ"ד וואס האבן געהאט מנינים, אבער זיי האבן נאר געהאט איין מנין אדער צוויי. איך געדענק נאך וועו מ'האט געעפנט א געוויסער ביהמ"ד, און מען האט מפרסם געווען אז ס'גייט זיין א "מנינים צענטער", אבער עס איז קיינמאל נישט געווארן... מען האט דעמאלטס געשמועסט אז הונדערט פופציג מענטשן זאגן אז זיי דאוועננן דארט, אבער קיין מנין איז נישטא...

אין יענע יארן האט זיך געקענט מאכן אז וועו איך האב געוואלט שטעלן א צווייטן מנין אין א שטיבל, האב איך נאך געטראפן אידן פון די פריערדיגע מנין שטייען נאך דארט און שמועסן. עס איז געווען א נאנטקייט, וואס במשך די יארן האט זיך עס געטוישט. איך האלט אז אין טייל איז עס ווייל דער עולם שמועסט אונטן פאר און נאכן לערנען, אין לאבי, אזוי אז די שטיבלעך זענען באמת געווארן א "דאוועננן פלאץ".

אבער ביים לחיים טישל, אויב קומען אן עלטערע אידן, קען זיך נאך מאכן א שמועס. רעדנדיג פונעם לחיים אין ביהמ"ד, זאג איך אייביג פאר מענטשן אז איך האלט אז די גרויסע באטלעך פון די "סטראפקאוו וואדקע" איז נאר פארן גרויסן ביהמ"ד, איך האב עס נאכנישט געזען אינערגעץ אנדערש...

און וואספארא זאכן איז היינט בעסער ווי דעמאלטס?

דאס דאוועננן איז זיכער אסאך מער א ווארעמע דאוועננן, נישטא וואס צו רעדן. צום ביישפיל עס האט זיך גערוקט די זמני תפילה וואס מען לייגט פאר די בעלי תפילה ווילאנג עס דארף דויערן א מנין. וועו איך האב אנגעהויבן איז געווען דער סדר אז פון הודו ביז ברכו מוז זיין צען מינוט, און נאך פינף מינוט פון ברכו ביז שמונה עשרה. נישט ביי די מנינים וואס יאגן זיך, נאר ביי יעדן 'עווירידזש' מנין. איך געדענק נאך אז וועו מ'האט געמאכט חדר אברהם יעקב האט מען געמאכט אז איינע פון די מנינים גייט זיין א "מתינות מנין". וואס האט געמיינט "מתינות" דעמאלטס? דרייצן מינוט פון הודו ביז ברכו... היינט איז יעדע מנין כמעט דארט.

ס'האט אויך צו טון אז ס'איז דא גרעסערע מנינים, און וועו ס'איז דא א ציבור, מ'דאוונט, מ'הערט א קול תפילה, דאוונט זיך בעסער פון זיך אליין, מען ווערט אריינגעצויגן אין די דאוועננן און אויטאמאטיש נעמט עס לענגער.

מוה"ר שלמה הערש קארנבלי הי"ו מסדר המנינים אין ביהמ"ד הגדול ביי די עבודת הקודש

"אולם עקשטיין" וואס האט אנגעהויבן היסטארישער דורכברוך וועו מען האט עס געעפנט אין תשס"ט

איך געדענק נאך אז וועו מ'האט געמאכט חדר אברהם יעקב האט מען געמאכט אז איינע פון די מנינים גייט זיין א "מתינות מנין". וואס האט געמיינט "מתינות" דעמאלטס? דרייצן מינוט פון הודו ביז ברכו... היינט איז יעדע מנין כמעט דארט.

געשעענישן אין אנטוויקלונגען

פון די תש"ס יארן

תש"ס: "קרית יואל מצה בעקעריי" ווערט אויפגעשטעלט צו סערווירן תושבי העיר מיט מצות מהודרים אויפן יו"ט פסח. **אייר תש"ס:** ערשטע "הדלקה" ביום ל"ג בעומר ווערט אפגעהאלטן אין קרית יואל, בראשות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א. **חשון תשס"א:** היסטארישע וואלן ווערן אפגעהאלטן פאר הנהגת העיר, וואס שטעלט אוועק די שטאט אונטער די הנהגת הקודש פון כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א מרא דאתרא קדישא. **תשס"ג:** פייערליכע קבלת פנים פאר כ"ק גאב"ד ירושלים בעל שערי טובי' זצ"ל אין ביהמ"ד הגדול וברחובות העיר. **זומער תשס"ד:** מחנה בית רחל עפנט אירע טויערן פאר תלמידות בית רחל פון איבער גאנץ ניו יארק. **אב תשס"ד:** היכל התורה היכל צבי ראזענבערג ווערט געעפנט; ערשטער היכל התורה וואס האט אנגעהויבן תורה'דיגע רעוואלוציע איבער די גאנצע וועלט. **תשס"ה - תשס"ו:** ווערט באנייעט שכונת עצי תמרים מיט הונדערטער פרישע דירות פאר תושבי העיר. **ניסן תשס"ו:** פטירה פון כ"ק רביה"ק בעל ברך משה זי"ע ערשיטערט תושבי העיר צו וועמען דער רבי איז געווען צוגעבונדן בעבותות אהבה אלע יארן; כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א איז קובע משכנו אין קרית יואל נאכן איבערנעמען שבט הנהגה און שטעלט אוועק קרית יואל אלס עיר הבירה בק"ק סאטמאר. **תשס"ח:** ערשטע "ביזנעס סענטער" געבויידע אויף 48 בעיקערטאון ווערט געעפנט, און ברענט א נייע רעוואלוציע מיט צענדליגער הייפישע ביזנעסער אין קרית יואל. **ווינטער תשס"ט:** "כינור דוד" חתונה זאל, דאן אונטערן נאמען "אולם עקשטיין" הייבט אן אלוועלטליכער מאכטפולע רעוואלוציע פון צושטעלן ביליגע חתונות. **סוף ווינטער תשס"ט:** ערשטע הייזער ווערן באנייעט אין שכונת ברך משה. **ניסן תשס"ט:** היסטארישע קידוש החמה ווערט אפגעהאלטן ביים שטח פארנט פון די בניני התלמוד תורה. **זומער תשס"ט:** אשת חיל קימפעטארין היים ווערט באנייעט.

איך האב הנאה יעדן טאג, און איך דאנק דעם אויבערשטן אז איך בין דא, און איך האלט אז דאס איז באמת נאר א הילף פונעם אויבערשטן, ריינע סייעתא דשמיא, וויל דער "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" איז נישט שכל'דיג, סיי אז איך בין צופרידן, סיי אז דער עולם איז ב"ה צופרידן, און דער עולם איז א גוטער ציבור.

אין יענע צייט, וויפיל מענטשן בערך האבן זיך דורכגעדרייט אין בית המדרש יעדן טאג?

איך בין נישט דער "נומערן מייסטער", אבער אין מיינע אויגן איז געווען נאנט צו צוויי טויזנט מתפללים.

איז היינט דא מער מתפללים אדער האבן די קלענערע בתי מדרשים איבערגענומען דעם וואוקס?

עס איז קלאר אז דער ביהמ"ד הגדול איז געוואקסן מיט א אויסטערלישע וואוקס בליע"ה אין די לעצטערע יארן. עס זענען צוגעלייגט געווארן די פיר נייע ריזיגע חדי התפילה, וואס יעדער חדר התפילה קען מען אנרופן א געהעריגן ביהמ"ד פאר זיך. דאס האט פארשטענדליך מיטגעברענגט מיט זיך גאר אסאך פרישע מתפללעם, אויסער דעם נאטירליכן וואוקס.

פון די אנדערע זייט, ווען מען קוקט דאס אן פאראלעל מיט די וואוקס פון די שטאט בליע"ה, איז א פריידיגער מציאות אז דער ביהמ"ד הגדול רעפלעקטירט נישט היינט צוטאגס אלע מתפללים פון קרית יואל. דער שטאט פארמאגט היינט פילע מנינים צענטערן איבער די לענג און די ברייט פון די שטאט, און דער מתפללים באזע איז לאו דוקא קאנצעטרירט אויף דעם ביהמ"ד הגדול.

מען קען דאס אויך זען יעדעס מאל ווען עס עפנט זיך א נייער ביהמ"ד ווי עס זענען דא אביסל ווייניגער מתפללים, און מענטשן גייען אויספרובירן די נייע בתי מדרשים. יעצט האט מען געעפנט די "ביהמ"ד ישראל שלום" אין שכונת ויואל משה, און עס דערקענט זיך. אבער פון די אנדערע זייט איז עס א גלגל החוזר, אסאך וואס זיי גייען אריבער אין א נייע שול, נאך א תקופה בארואיגט זיך עס, און מען קומט צוריק.

אין אזא טאג ווי פורים, למשל, ווען מענטשן האבן ליב צו דאוונענען לאקאל, און נישט אויסגערעדט זיין: האבן ווייניגער געלט גייערס... זעט מען אז די קלענערע שולן האבן איבערגענומען א גרויסע פראצענט, און מען האט נישט אזא ציבור דא אין ביהמ"ד ווי אמאל. די איינציגסטע געפאקטע מנין איז דער גרויסער מנין פון רבינו שליט"א, וואו עס דאוונענען מיט הונדערטער אידן לשמוע מקרא מגילה.

רעדנדיג פון גיין נאך געלט ביים דאוונענען, האב איך געהערט אז עס זענען דא אזעלכע וואס רעדן זיך אפ אז עס זענען דא צופיל געלט גייערס, און אז מ'דארף מאכן תקנות ווען צו גיין נאך געלט. איך גלייב נישט אז די מענטשן וואס גייען נאך געלט, אדער די וואס געבן ברייט צדקה, האלטן אז מ'דארף מאכן תקנות. ס'קומט זיכער פון מענטשן וואס אדער גייען זיי נישט נאך געלט, אדער געבן זיי נישט קיין געלט, די וואס גייען אדער געבן, פארשטייען די וויכטיגקייט פון דעם, עס ראטעוועט אידן און שאפט ריזיגע סכומים יעדן איינציגן טאג!

עפעס געדענקען מיר אזא מעשה אז אן ארון הקודש איז ארויפגעפאלן אויף אייך... קענען מיר הערן וואס עס איז געווען?

דאס איז שוין געווען מיט אזא פופצן

יאר צוריק, איך האב געשלעפט א סעיף, מ׳האט מיר איבערגעמאכט דעמאלטס אפאר ארון קודש׳ס פאר די שטיבלעך אין פאליש, און איך מיט נאך עטליכע אידן האבן איין פארטאגס געדארפט צוריקרוקן א ארון קודש פון דארט ווי עס איז היינט חדר אהרן צבי, צוריק אין פאליש. אבער איך האב עס געגעבן א נישט ריכטיגן שלעפ, און עס איז ארויפגעפאלן אויף מיר.

א סעיף וועגט גאר אסאך, און עס איז א גרויסע סכנה צו בלייבן צודרוקט אונטער דעם, מען האט תיכף געדופן הילף, אויפגעהויבן דעם סעיף, און ב״ה אז איך בין געבליבן אן קיין פערמענאנטע שאדנס. איך בין דאן געווען אין שפיטאל אויף צוויי וואכן, איך האב געהאט זיבן פרעקטשורס! און נאכדעם בין איך ארומגעגאנגען מיט א שטעקן פאר אפאר וואכן, אבער ב״ה אז עס האט נישט געלאזט קיין שום צייכן אויף מיר.

אביסל אן אפענער שאלה: עס זענען דא אסאך מנינים גבאים, כל אחד בשמו הטוב יבורך. אבער איר האט אזא געשמאקע מצב וואס מען מאכט אין ביהמ״ד, איז עס טאקע גרינגער אויף אזא וועג צו שאפן איינער זאל זיך מתנדב זיין און צוגיין צום עמוד?

קודם כל, איז דער מצב וואס איך מאך, א מתנה פונעם רבוש״ע, איך מאך א ״פאזיטיווע ענווייראמענט״ וואס דאס איז א מתנה פון הימל. איך האב הנאה יעדן טאג, און איך דאנק דעם אויבערשטן אז איך בין דא, און איך האלט אז דאס איז באמת נאר א הילף פונעם אויבערשטן, ריינע סייעתא דשמיא, וויל דער ״כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה״ איז נישט שכל׳דיג, סיי אז איך בין צופרידן, סיי אז דער עולם איז ב״ה צופרידן, און דער עולם איז א גוטער ציבור. אבער אויב דו ווילסט דוקא וויסן, שיק איך כמעט נישט צו צום עמוד... פשוט ווייל איך דארף נישט. וויבאלד מען וועט בדרך כלל אליין צוגיין, מענטשן האבן ליב סדר, און מען גייט אליין צו, זיך צו האלטן אין צייט.

אבער עס איז זיכער אז די גוטע אטמאספער, דאס אז קיינער איז נישט געזעגט אויף קיינעם, געבט צו אז אלעס זאל פארן ווי עס דארף. איך פרוביר צו האלטן א גוטע קשר מיט א מענטש, איך קען זאגן 99.99 זענען נישט ברוגז אויף מיר, ווייל ער קען נישט מיט מיר זיך קריגן, איך קען אפשר מאכן אמאל א וועדטל, אבער איך בין דא אן קיין אגענדעס, און ווען עס איז אזוי איז - אין מיין מיינונג - מאכט זיך נאטורליך אז פון צווישן צען מענטשן גייט איינער צו צום עמוד, עס איז דא א בעל קורא, און געווענליך אויך א בעל תוקע אין חודש אלול...

איך גלייב אז איר רעדט אמאל מיט אנדערע מנינים גבאים, וואס זענען די עיקר חילוקים וואס איר זעט צווישן דעם ביהמ״ד הגדול און אנדערע בתי מדרשים?

אז דא איז מען מער וויליג זיך צוצושטעלן, ביי יעדע

מחנה בית רחל

זאך. איך וואלט געזאגט אז דער עולם איז אביסל מער ׳דיסציפלינירט׳, ס׳קומט מסתמא פון דעם אז דער עולם וויל אז ס׳זאל זיין ״סדר״, און מענטשן ווילן מ׳זאל צוגיין, וואס בכלל איז דער קרית יואל׳ע ציבור אזוי, אז צייט איז א צייט, און מען שטעלט זיך דאוונען.

און אודאי געבט צו אלע וואס זענען עוסק במלאכת הקודש, אלע גבאים און ממונים, וואס לייגן אריין, יעדער איינער פון זיין פלאץ, גרויסע כוחות אז אלעס זאל זיין צוגעשטעלט, אלעס זאל קלאפן, אזוי אז עס געבט די ריכטיגע סביבה אז עס זאל לויפן מסודר׳דיג. סיי די געהעריגע ביהמ״ד, און סיי ווען דער ביהמ״ד דינט אלס ״רבי׳שע ביהמ״ד״ פאר די תפילות און טישן, מעמדים, און אלע מאורעות בצל הקודש פון רבי׳ן שליט״א, וואס מען לייגט אריין באזונדערע כוחות אז עס זאל נישט שטערן דעם ׳זייטיגן׳ בית המדרש וואו מען קומט דאוונען און לערנען, וואס איז באמת א שווערע זאך.

און אודאי געבט צו אלע וואס זענען עוסק במלאכת הקודש, אלע גבאים און ממונים, וואס לייגן אריין, יעדער איינער פון זיין פלאץ, גרויסע כוחות אז אלעס זאל זיין צוגעשטעלט, אלעס זאל קלאפן, אזוי אז עס געבט די ריכטיגע סביבה אז עס זאל לויפן מסודר׳דיג. סיי די געהעריגע ביהמ״ד, און סיי ווען דער ביהמ״ד דינט אלס ״רבי׳שע ביהמ״ד״ פאר די תפילות און טישן, מעמדים, און אלע מאורעות בצל הקודש פון רבי׳ן שליט״א, וואס מען לייגט אריין באזונדערע כוחות אז עס זאל נישט שטערן דעם ׳זייטיגן׳ בית המדרש וואו מען קומט דאוונען און לערנען,

קרית יואל - ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה

הר"ר **יעקב יחזקי'**
גאנדעל הי"ן

עסקן מוסדות יטב לב

אריבערגייענדיג צום פינפטן תקופה פון קרית יואל, א תקופה וועו עס האט זיך באדייטנד געטוישט, משנה צורה געווען אויף נישט צום דערקענען, האבן מיר געכאפט א שמועס מיטן עסקן נמרץ ספרא וסייפא הרה"ח ר' יעקב יחזקי' גאנדל הי"ו, מחשובי תושבי עירינו, וואס האט א שיינע פאר יאר געוואוינט אין וויליאמסבורג און שפעטער זיך ארויסגעצויגן צוריק אהער קיין קרית יואל, צו הערן איבער זיינע זכרונות פונעם אמאליגן קרית יואל, און וואס ער זעט היינט צוטאגס:

אויפוואקסנדיג אין קרית יואל אין אירע ערשטע יארן, וואס געדענקסטו פון די צייטן וועו עס האט נאכנישט געהאט די "גרויסע שטאט" געשטעל?

די סאמע ערשטע יארן געדענק איך נישט, איך בין שוין געבוירן עטליכע יאר נאכ'ן רבי'נס פטירה לחה"ה, אבער א "שטעטל" איז דאס נאך אלס געווען. אין יענע יארן זענען נאך דער גרעסערער טייל איינוואוינער אריינגעפארן יעדן טאג ארבעטן. מענטשן וואס האבן געהאט א דשאב, זענען געווען אויף די וועגן יעדן איינציגן ארבעטס טאג. דאס האט געמיינט אז אין ביהמ"ד זענען אין די טעג געווען אסאך ווייניגער מענטשן ביים דאווענען, ווייל די וואס זענען אריינגעפארן מיט'ן באס האבן בדרך כלל געדאוונט אויפ'ן באס, ווואו עס איז געווען מנינים קבועים. אגב, אין יענע יארן האבן זיך די באסעס אפגעשטעלט צום דאווענען שמונה עשרה.

און דעריבער וועו מען האט ארויסגעשיקט די בחורים צו גיין נאך געלט, איז עס נאר געווען זונטאג און פרייטאג. זונטאג זענען מענטשן נישט אריינגעפארן, און פרייטאג זענען אויך ווייניגער מענטשן געגאנגען צו דער ארבעט. ממילא האט מען געטראפן דעם עולם, און מ'האט געקענט מאכן אסאך מער געלט. אין די שפעטערע יארן טראץ וואס די שטאט איז געוואקסן פי כמה, זענען אבער די צופרי באסעס קיין מאנהעטן נאר געווארן ווייניגער. און די שטאט אליין איז שוין געגוג גרויס אז מען מוז נישט אנקומען ביז מאנהעטן צו טרעפן א דזשאב.

דער אמת איז אז דער 'שטעטל' איז נאך געבליבן א שטעטל אין יעדן הינזיכט פאר לאנגע יארן, סיי מיט געשעפטן, און סיי מיט אנדערע זאכן. דאס אלעס האט זיך געטוישט אין די מיטעלע ס' יארן וועו מען האט אנגעהויבן בויען הונדערטער דירות אויפאמאל, אנגעהויבן מיט שכונת עצי תמרים און דערנאך ווייטער און ווייטער מיט אלע אנדערע שכונות איבער די גאנצע שטאט, וואס דאן האט מען זיך אויפאמאל דערזען אז קרית יואל איז געווארן א גרויסע שטאט בליעה"ר.

ביהמ"ד הגדול מיט די רויע וועטע

האבנדיג אויפגעוואקסן אין די יונגע יארן אין קרית יואל, און צוריקקומענדיג שפעטער וואונען דאהי, וואס זענען די חילוקים וואס זענען געווארן פון וועג דו האסט איבערגעלאזט קרית יואל ביזן צוריקקומען קיין קרית יואל אין די ע׳ יארן?

האמת אגיד, איך האב בס״ה געוואונט אין וויליאמסבורג 10 יאר. און אפי׳ במשך די 10 יאר האב איך עטליכע יאר געארבעט אין קרית יואל, און איך פלעג אהערקומען טעגליך מיט ן׳מאנרא באס׳, און דורכאויס די צען יאר פון וועג איך בין אוועקגעגאנגען פון קרית יואל ביז איך צוריקגעקומען קיין קרית יואל, האט זיך נישט אזויפיל געטוישט. אבער וועג מען רעדט פון מיינע זכרונות פון וועג איך בין געווען א קינד אין קרית יואל, און וועג איך בין צוריקגעקומען קיין קרית יואל שפעטער, איז הימל און ערד. ס׳איז שוין אריבער א לאנגע צייט, און מען כאפט אליין נישט וואס עס איז געווען אמאל קעגן היינט.

די אמאליגע אידישקייט, די אמאליגע ערליכע אידן וואס זענען געווען אין ביהמ״ד, וויאזוי עס האט אויסגעקוקט אמאל וועג מ׳האט געטאנצן ״חסל סידור פסח״ אחרון של פסח, וועג די גאנצע ביהמ״ד, נישט דווקא די מיטלסטע טיש, אלע עלטערע אידן האבן באמת געווייגט. מ׳זעט היינט נישט די זאכן, וואס איז א געוויסע טיפקייט אין אידישקייט וואס איז געווען אמאל. אבער פון די אנדערע זייט, זענען היינט אזוי שיין און הערליך אוועקגעשטעלט, אויף אסאך א העכערן ניווא. מ׳קען דאס זען ביי יעדן ריר, אנגעהויבן פון די מוסדות און פון די קהילה. מען קען רעדן א גאנצע נאכט און מ׳וועט נישט ענדיגן, ממילא לאמיר זיך ענדערש קאנצעטרירן צו רעדן פונעם בית המדרש, דער חילוק פון אמאל און היינט.

דער גרויסער בית המדרש, ווי גערופן דעמאלטס ״אין גרויסן״, איז געווען בעצם די שטאט. היינט צוטאגס זענען אסאך זאכן בעסער געווארן בכלליות ביים גאנצן היימישן עולם, לימוד התורה און עבודת התפילה, אבער קרית יואל שיינט ארויס. אזא דאוועגען וואס איז דא דא א שבת צופרי און פרייטאג צונאכטס, טרעפט מען כמעט נישט אין די גאנצע וועלט. אידן וואס קומען אהער פון אנדערע פלעצער גייען ממש ארויס פון התפעלות פון אזא כח התפילה און קדושת השבת וואס מען זעט דא. און עס איז שוין אויפגעוואקסן א גאנצע דור וואס ווייסט נישט אז דאס איז נישט אייביג געווען אזוי.

איך געדענק נאך דעם ביהמ״ד אין די סוף מ׳ יארן, איך געדענק נאך דעם בית המדרש הגדול מיט די ציגל וועגט. ס׳האט אפילו נישט אויסגעקוקט אומפארטיג, נאר אזוי איז דער בית המדרש געקומען... דער מזרח וואנט איז שוין יא געווען געהעריג געמאכט, אבער די צוויי זייטן פון די וויבער שול זענען געווען רוי. איינמאל א יאר האט מען עס צוגעדעקט, כ״ו אב, וועג ס׳איז געווען די יארצייט סעודה פון רביה״ק בעל דברי יואל זי״ע וואס איז געווען צוזאמען מיטן דינער פאר די ישיבה, וואס דעמאלטס האט מען אויפגעהאנגען אזעלכע געלע ״סיינס״, וואס איז געווען געשריבן און געמאלן מיט די האנט, אויף ביידע זייטן פונעם ביהמ״ד וואס דאס האט איבערגעדעקט די ציגל.

דער בית המדרש איז נאך געווען ארגינעל אזויווי מען האט עס געבויעט. פארשטייט זיך אז מען האט נאכנישט געהאט צוגעבויט די ״פליגלען״, ווי עס ווערט גערופן ביי אנ״ש, אבער מען האט נאך אפילו נישט געדאוונט אין פאליש, מ׳האט נאר געדאוונט אינעם בית המדרש אליינס. אין בית המדרש אליינס האט געדאוונט די ׳גאנצע׳ שטאט. ס׳איז נאך כמעט נישט געווען קיין אנדערע בתי מדרשים. ס׳איז געווען עפעס קליינע בתי מדרשים, צוויי דריי קליינע בתי מדרשים וואס מ׳האט דארט געדאוונט, אבער מער ווייניגער די גאנצע שטאט, איז יעדער געקומען אין בית המדרש, און דער בית המדרש האט יעדן אריינגענומען. דער בית המדרש איז געווען דער פלאץ וואו די גאנצע שטאט איז געקומען.

אז מען רעדט פונעם ביהמ״ד איז אינטערעסאנט צו באמערקן אז דער אריינגאנג צום ביהמ״ד אום שב״ק איז געווען דווקא אויף דרום זייט. וועג מען איז געקומען אין ביהמ״ד איז מען קודם געגאנגען צו רעכטס, צו די דרום זייט, ווייל מ׳האט געדארפט אויפהענגען די מאנטלען, און הענגערס איז נאר געווען אויף איין זייט פון בית המדרש, נאר ביי די האלוועי וואס איז קעגנאיבער דעם חדר יחזקאל. נאכדעם, וועג יעדער איינער האט געענדיגט אויפהענגען דעם מאנטל, איז יעדער דורכגעגאנגען דעם גאנצן בית המדרש ביז צפון זייט, ווייל אויף צפון זייט זענען געווען די סידורים, דאס איז נאך געווען ביז יארן שפעטער, אז נאר דארט איז געווען סידורים.

דאס איז געווען דער ״חדר הספרים״, ווי ס׳האט געהייסן דעמאלט. דארט זענען געווען די ספרים אין בית המדרש, און דארט זענען געווען די סידורים. ס׳איז נישט געווען אזויווי היינט אז עס איז פאראן א היכל התורה מיט טויזענטער ספרי קודש. אלע ספרים פון ביהמ״ד זענען געליגן אין דעם קליינעם חדר הספרים. אין יענע צייט, זאל נישט אויסגערעדט זיין, האט יעדער וואס איז געקומען דאוונען פרייטאג צו נאכטס, געמוסן א סידור מיט... א ספר, ס׳איז געווען כמעט א ״חוק ולא יעבור״ אז אן ערליכער איד דארף מיטנעמען א ספר. ס׳איז געווען שמועסערס, און אויב מ׳איז נישט געווען פון זיי, האט מען מיטגענומען א ספר. גראדע, איך געדענק אז אויף יעדן ספר איז געווען א סטיקער וואס עס איז געווען אויפגעשריבן אויף אידיש ״דעם ספר וואס איך האב גענומען וועל איך צוריקשטעלן אויף זיין פלאץ, כל הנוטל ספר יחזירנו למקומו״.

די ערליכע אידן האבן גענומען א ספר, און וועג ס׳איז געקומען צו לכה דודי האט זיך יעדער איד ארויסגענומען זיין ספר... עס איז נאכנישט געווען קיין גליונות, אבער יעדער האט שוין געהאט ׳זיין׳ ספר אין וואס ער האט אריינגעקוקט, און ס׳איז ׳אויך׳ געווען געוויסע מענטשן וואס האבן מיטגעזינגען. וועג מ׳האט זיך אויפגעשטעלט טאנצן ביי ״בואי בשלום״ מיט די פנים צום מערב, איז עס געווען גאנץ רואיג.

ס׳איז א שם דבר וואס יעדער עלטערער איד אין סאטמאר ווייסט אז ס׳איז געווען א איד ר׳ אלימלך (הגדול) לאנדא ז״ל, וואס יעדער האט געוואוסט אז ער האט געפאטשט מיט התלהבות ביי לכה דודי. ומכלל הן אתה שומע לאו אז ער איז כמעט געווען א אויסנאם, עד כדי כך אז איך געדענק ווי טאטעס האבן אנגעזאגט פאר די קינדער, ״מ׳טאר נישט לאכן, ווייל ער איז אן ערליכער איד״. (ער האט געוואוינט אין וויליאמסבורג, אבער עס האט זיך אסאך מאל געמאכט אז ער איז געווען אין קרית יואל), וועג האט דעמאלטס געגלייבט אז צוואנציג יאר שפעטער גייט די גאנצע בית המדרש טאנצן און שפרינגען און פאטשן, און מ׳גייט לאכן פון וועג ס׳טאנצט נישט?

נאכדעם זענען געווען די ״שמועסערס״. מ׳דארף פארשטיין די אמאליגע מציאות איז געווען אינגאנצן אנדערש ווי היינט. דאס האב איך געהערט פון עלטערע אידן, אז וועג אידן זענען געקומען אהער נאך די מלחמה, מ׳איז געווען פאריאגט, מ׳האט געארבעט שווער און ביטער א גאנצע וואך, און די איינציגסטע מאל א וואך וואס מ׳האט זיך געטראפן מיט מענטשן איז געווען שבת אין ביהמ״ד. און מ׳קען נישט דן זיין יענע אידן.

איך האב געזען נאכברענגען וואס עס האט דערציילט דער פוסק הדור הגאון בעל שבט הלוי זצ״ל, אז וועג ער איז אמאל געווען אויף שבת אין וויליאמסבורג בצל קדשו פון מרן רביה״ק בעל דברי יואל זי״ע, האט דער רבי זצ״ל אים געזאגט אז ביים ליינען זאל ער קומען נעבן אים, נעבן די בימה, אז ער זאל קענען הערן דאס ליינען. ווייל אזויווי דער עולם שמועסט הערט מען נישט געהעריג, און דער רבי האט אים געזאגט דעם מצב פונעם ציבור, און אז ער האלט אז עס איז נאכנישט צייט צו ארבעטן אויף דעם, כידוע אז דער רבי האט געהאט א מהלך וויאזוי ער האט געארבעט מיט זיין עולם, ממדריגה

דער בית המדרש איז נאך געווען ארגינעל אזויווי מען האט עס געבויעט. פארשטייט זיך אז מען האט נאכנישט געהאט צוגעבויט די ״פליגלען״, ווי עס ווערט גערופן ביי אנ״ש, אבער מען האט נאך אפילו נישט געדאוונט אין פאליש, מ׳האט נאר געדאוונט אינעם בית המדרש אליינס. אין בית המדרש אליינס האט געדאוונט די ׳גאנצע׳ שטאט.

רבבות אלפי ישראל ביים זיך מיטפרייען בהילולא דרשב"י ביום ל"ג בעומר אין קרית יואל

למדריגה, ואכמ"ל.

וען מען וועט נאכקוקן וועט מען זען אז עס איז דא זייער וויניג וואו דער רבי דערמאנט איבער די נושא, ס'איז דא די איין באקאנטע דרשה וען ס'איז געווען די ספרי תורה וואס זענען פארברענט געווארן, האט דער רבי גאר שטארק מעורר געווען איבער קדושת ביהמ"ד. אבער אז מען ווייסט אביסל דעם מציאות פון יענע יארן, פארשטייט מען אז כאטש וואס דער ענין איז גאר הארב, איז עס אבער נאך ליידער געווען שטארק נפרץ.

און די שמועסעריין איז געווען געשמועסט... ס'איז נישט געווען סתם געשמועסט, אזויווי איינער שושקעט, איינער האט געזאגט עפעס א ווארט, נאר מענטשן זענען געקומען אין ביהמ"ד און מ'האט זיך לכתחילה אראפגעזעצט שמועסן. איך קען נישט אראפלייגן די מערכות כבדות וואס מען האט געפירט מיט די שמועסעריין. עס זענען געקומען אידן וואס עס האט זיי וויי-געטון, ר' יעקב סעגעדין ע"ה און נאך יונגערע עסקנים וואס האבן שווער געארבעט צו אריינברענגען די ריכטיגע כבוד בית ה'.

שבת צופרי איז דער דאוענען געווען ביז'ן ליינען. ביים ליינען, מ'האט געענדיגט חזרת הש"ץ, האט זיך אפיציעל די גאנצע בית המדרש געטוישט. ס'איז געווען א האלבע בית המדרש וואס איז ארויסגעגאנגען אין פאליש, ס'איז געווארן ליידיגער, און די אנדערע האלב בית המדרש האט זיך געזעצט צו די "ליינען פלעצער"... מ'האט געצויגן דאס ליינען זייער לאנג, יעדע פאר פסוקים האט מען געמאכט א הוספה, יעדער מחותן, יעדער איד וואס האט געמאכט א שמחה, האט באקומען עליות, די מחותנים, אלע זיידעס, יעדער האט באקומען עלי', און דער עולם איז געגאנגען אויסהערן דאס ליינען צוזאמען מיט זייערע חברים, קרובים, און גוטע פריינט ווי מ'האט געהאט א געלעגנהייט דורכצושמועסן אלע ענינים העומדים על הפרק.

עס געדענקט זיך וועז הרה"ח ר' אלי' שלמה קאהן הי"ו און להבחל"ח הרה"ח ר' יעקב ישראל פריינד ע"ה, האבן צוזאמגענומען די קינדער ביים ליינען, צום ערשט אויף דרום זייט פון ביהמ"ד, און שפעטער ביי די בענק אונטערן בלעמער. די אלע מענטשן וואס פלעגן זיצן דארט זענען אוועקגעגאנגען, און די קינדער זענען אהינגעקומען אויסהערן דאס ליינען. ס'איז געווען אזא געדודער אין בית המדרש, אז מ'האט נישט געהאט קיין אהנונג ווא מ'האלט... מען האט געוויזן פאר די קינדער מיטצוזאגן ברכו, אבער ס'מוז אבער נישט זיין אז עס איז געווען די זעלבע צייט וועז דער וואס האט עולה געווען האט עס געזאגט, ס'האט נישט געהאט קיין שום שייכות מיט די ווערטשאפט וואס די קינדער האבן געפירט...

ס'איז געווען א תקופה וואס נאכדעם וואס דער וואס האט עולה געווען האט געמאכט די ברכה, האט דער משמש הרה"ח ר' אברהם יושע ווערצבערגער ע"ה צוגעדעקט די ספר תורה און ער האט געשריגן "שא! מען וועט נישט ליינען וויייטער ווילאנג ס'איז נישט שטיל!" געווייסע האבן פארפירט אז ס'איז א הפסק, וויבאלד מען האט שוין געמאכט די ברכה... דאס זענען געווען די שאלות.

אין די אלע ענינים קען מען ריכטיג זאגן אכשר דרא במלוא מובן המילה. יא, עס איז דא א ביהמ"ד מיט טויזענטער מתפללים, וואס זענען אפגעהיטן בקדושת בית המדרש, פון די אמאליגע שמועסערס איז נישט געבליבן קיין זכר, מען זיצט שטיל און מען הערט אויס דאס ליינען, א כבוד און א פראכט פאר בית אלקינו.

ס'איז נישט אנגעקומען גרינג, כ'געדענק ווי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, דאן אלס "דער רב" האט זיך אמאל ארומגעדרייט אין ביהמ"ד שטיל מאכן, עס קלינגט מיר אין די אויערן די דרשה פונעם רבי'ן אויפ'ן ארון הקודש איין שבת פ' לך לך איבער קדושת בית המדרש, איך געדענק דעם שארפן אויספיר וואס איז מיר אריין אין די ביינער "ווער עס וויל זיך נישט צושטעלן, וויל איך אים בעטן לך לך מארצך, ער זאל גיין זוכן אן אנדערן ביהמ"ד".

מען האט זיך דעמאלטס צוזאמגעזעצט, ס'איז געווען א גרויסע אסיפת הקהלה, און מען האט דעמאלטס מחליט אז מען זאל מער נישט מאכן קיין הוספות, מען האט געעפנט די גאנצע בית המדרש צום דאוענען, און אז יעדער זאל בלייבן ביי זיין פלאץ אויף ביז נאכן דאוענען. מיט אסאך הארעוואניע האט מען עס אוועקגעשטעלט אויף אזא שיינעם פארנעם.

אזוי אויך, למשל, בנוגע לימוד התורה. ס'איז טאקע אמת אז אסאך אידן האבן געלערנט אמאל גמרא מיט תוספות, אבער במציאות האבן הונדערטער הונדערטער אידן נישט געעפנט קיין ספר. פון איין זייט זענען טאקע אונטערגעגאנגען די "מנחה מעריב שיעורים", וואס איז געווען אמאל זייער א פארשפרייטע זאך, און יעדע בית המדרש האט געהאט א שיעור צווישן מנחה מעריב, אבער פון די אנדערע זייט זענען דא אזויפיל מער אידן וואס זענען געהעריג קובע עתים לתורה מיט א פעסטן שיעור אינדערפרי און ביינאכט.

מען געטראפן מענטשן וואס בגניבה נעמען זיי זיך ארויס עפעס קידוש צו מאכן. איך האב געדארפט דאס ערשטע מאל אויספרובירן אויף מיין אייגענע הויט נישט קידוש צו מאכן, און... איך האב געזען אז ס'איז גארנישט, ס'איז נישט אזא שווערע זאך.

פון די אנדערע זייט, ווען ס'איז געווען א קליין שטעטל, יעדער האט יעדן איינעם געקענט, און יעדער האט געהאט זיינע חזקות, יעדער האט געקענט יעדן איינעם'ס מעשיות. יעדעס יאר ערב סוכות פלעגט מוה"ר ר' אברהם הערץ הערשקאוויטש הי"ו ארומגיין נאך געלט, און האט ער געמאכט א איבערקערעניש פון "נוי סוכה". ווייל דער צאנזער רב זי"ע האט דאך געזאגט אז די צדקה דאס איז די ריכטיגע נוי סוכה. איז אין קרית יואל בין איך געווען צוגעוואוינט אז יעדן ערב סוכות טוט זיך א גאלט געגייעכטס. מ'קען דאס שוין נישט היינט משער זיין, ווייל היינט גייט מען דאך נאך געלט א גאנץ יאר, יעדן איינציגן טאג, פופציג-זעכציג אידן גייען ביי יעדן מנין, אבער אמאל, ווען ס'איז נישט געווען אזוי, איז ערב סוכות געווען א ספעציעלע טאג וואס מ'איז געגאנגען נאך געלט.

איך בין אויפגעוואקסן אלע יארן אז ערב סוכות, עס איז נישט געווען קיין חדר, און אלע קינדער זענען געגאנגען אין בית המדרש איז געווען באקאנט אז ערב סוכות איז דא "נוי סוכה" צדקה, און עס זענען געווען אסאך גאלט גייערס, מיט גרויסע ענוועלאופס, ווייל "ס'איז ערב סוכות"... איך בין אנגעקומען אין וויליאמסבורג, ס'איז געקומען ערב סוכות, און ס'איז געווען א פשוט'ער טאג, און נאך ווייניגער גאלט גייערס ווי סתם א טאג, ווייל ווער האט צייט צו גיין נאך גאלט ערב יום טוב?

אין וויליאמסבורג ווירבלט די שטאט יעדן פרייטאג צו נאכטס מיט פיסגייער יונג און אלט, די גאסן זענען געפאקט מיט מענטשן, מען גייט ארום צו שמחות, זכרים, שבע ברכות, טישן אא"וו. אין קרית יואל זענען די גאסן ליידיג, מענטשן גייען כמעט נישט ארויס פון אינדערהיים צו א שלום זכר קומען ממש נאר גאר נאנטע קרובי המשפחה, און צומאל דאס אויך נישט. (קען זיין אז אין די היינטיגע נייע שכונות האבן זיך זאכן געטוישט, ואכמ"ל) דאס איז אבער נישט אלץ געווען אזוי. כ'געדענק נאך ווען דער שמש ר' אברהם יושע ווערצבערגער ע"ה פלעגט יעדע וואך אויסרופן די זכרים, רוב זכרים זענען פארגעקומען אין ביהמ"ד הגדול, וואס ער פלעגט רופן "אין שטיבל העכערן פאליש", דארט ווי עס איז היינט חדר יצחק מארקאוויטש. צעביסלעך איז דאס בטל געווארן וועז דער עולם איז נישט אנגעקומען צו די זכרים.

און אז מען רעדט פונעם שטיבל העכערן פאליש, דארף מען דערמאנען אז דארט האט די גאנצע שטאט געגעסן פרישטאג ערב פסח... יעדער האט געברענגט זיין פארבליבענע חמץ, און דער גאנצער עולם האט זיך אריינגעשטופט אין דעם קליינעם לעכל, ולא אמר אדם צר לי המקום... דארט זענען אויך געווען אלע קדישים שבת אינדערפרי, און מען טאר אודאי נישט פארגעסן פון דעם פארגעסענעם מנהג פון א "פארשפיל" פאר די חתנים, וואס אין יענע יארן פלעגט מען ארויסדינגען דעם שטיבל פאר א פארשפיל, און דער סדר פלעגט זיין אז די חברים פונעם חתן זענען זיך צוזאמגעקומען שבת נאכמיטאג, און ווען דער עולם איז געקומען אין ביהמ"ד צו של"ש, פלעגט מען ארויסהערן די שיינע ניגונים און מארשן פון די בחורים ביים פארשפיל, א מנהג וועלכע איז אינגאנצן פארגעסן געווארן.

און בדרך אגב, יעדע פלאץ האט זיך זיינע קליינע חילוקים, אן אינטערעסאנטע זאך וואס איך האב אויפגעפאסט אין וויליאמסבורג, אז אין וויליאמסבורג, אין יענע יארן, האט דער עולם געקענט מענטשן אויף די נומבער פון זייערע אדרעסן. די אפיס פון די מוסדות איז געווען "82", אבער דאס איז געווען אן אויסדרוק אין וויליאמסבורג אז מען רופט מענטשן "ער איז בערקאוויטש פון 288, מאשקאוויטש פון 179", די אידענטיטעט פון מענטשן אין וויליאמסבורג

אין קרית יואל בין איך געווען צוגעוואוינט אז יעדן ערב סוכות טוט זיך א גאלט געגייעכטס. מ'קען דאס שוין נישט היינט משער זיין, ווייל היינט גייט מען דאך נאך גאלט א גאנץ יאר, יעדן איינציגן טאג, פופציג-זעכציג אידן גייען ביי יעדן מנין, אבער אמאל, ווען ס'איז נישט געווען אזוי, איז ערב סוכות געווען א ספעציעלע טאג וואס מ'איז געגאנגען נאך גאלט.

דו האסט דאך שוין געוואוינט אין וויליאמסבורג א שיינע פאר יאר, אין דיין פערספעקטיוו, וואס איז קרית יואל אנדערש ווי וויליאמסבורג?

ס'איז דא מעלות, ס'איז דא חסרונות. ס'איז גאר אן אנדערן לעבנסשטייגער, יעדע פלאץ האט זיך דעם חן המקום על יושביו און קיינער וויל עס נישט טוישן. אבער איך וועל דערמאנען עטליכע קלייניגקייטן וואס קומט מיר יעצט אויף אויפ'ן געדאנק. למשל, איך בין אויפגעוואקסן דא אין קרית יואל. דא איז געווען אזא איינפיר, אז הרה"ח רבי בערל פאלקאוויטש הי"ו פלעגט צושטעלן יעדעס יאר קידוש צו מאכן נאך שחרית פאר תקיעת שופר. ס'איז צוגעשטעלט אויף זיין נוסח, מיטן גאנצן ברייטקייט, דער גאנצער ציבור איז אראפגעגאנגען אונטן, און ר' בערל הי"ו איז געשטאנען און אויסגערופן "קידוש מאכן, קידוש מאכן", איך האב אפילו נישט געוואוסט אז טויזנטער אידן מאכן נישט קידוש פאר תקיעת שופר.

איך בין זיכער אז אין קרית יואל איז אויך געווען הונדערטער אידן וואס האבן נישט קידוש געמאכט, אבער דער ציבור בכלליות איז אראפגעגאנגען אונטן, מ'האט קידוש געמאכט, מ'איז געגאנגען אין מקוה, און צוריק ארויפגעגאנגען, ס'איז געווען א חלק פון די זאך. וועז איך בין אנגעקומען קיין וויליאמסבורג, די ערשטע יאר, בין איך נאך שחרית ארויס זוכן וואו עס איז דא קידוש צו מאכן.

איך האב אבער גארנישט געטראפן... בקושי האט

ביהמ"ד הגדול אין די הויכע נו"ן יארן - באמערקט די טישן צוגעגרייט צום לערנען אויף צפון זייט

געשעענישן אויף אנטוויקלונגען

פון די תש"ע יארן

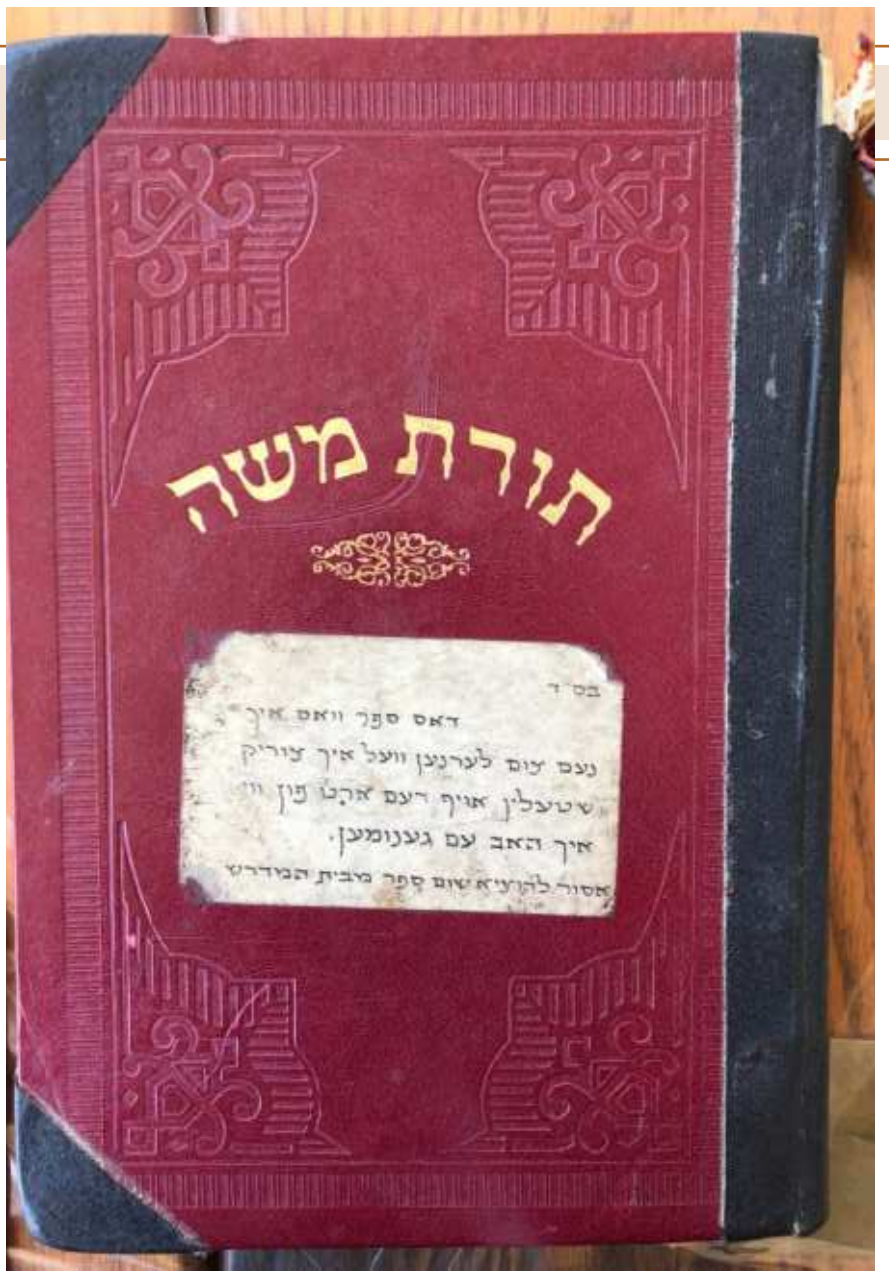
תש"ע - תשע"ב: שכונת ברך משה ווערט באוואוינט; פראכטפולער ביהמ"ד ישמח משה ווערט אויפגעבויעט פאר תושבי השכונה.
תשע"ג: האריקעין סענדי באפאלט די שטאט; שאלטערט אויס עלעקטעריק פאר פילע תושבי העיר אויף נאנט צו א וואך; לאזט איבער שאדנס אויף בניני המוסדות.
ל"ג בעומר תשע"ו: "הדלקה אין קרית יואל" ווערט א ריזיגער קיבוץ אלפי ישראל, וואו טויזנטער אידן קומען זיך פרייען בשמחת התנא האלקי רשב"י, אויף א גאר גרויסן פאראנעם. כ"ו **אב תשע"ו:** היסטארישע הכרזה פון כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א במעמד אלפי ישראל, איבער אפקויף און גרינדונג פון ריזן "שכונת ויואל משה", צו דערלייכטערן שווערע דירות קריזיס. **סיון תשע"ז:** פייערליכער קבלת פנים פארן פוסק הדור מרא דארעא קדישא כ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א וואס איז ארויסגעקומען צום היסטארישן "כינוס כללי" פאר ק"ק סאטמאר צו איבער'חזר'ן משנתו הטהורה און קלארער דעת תורה פון רבותינו הקדושים. **שבועות תשע"ז:** ערשטער "פליגל" ווערט צוגעלייגט צום ביהמ"ד הגדול צו קענען אקאמאדירן רבבות אלפי ישראל צום יו"ט שבועות בצל הקודש. **תשע"ח-ט:** צוליב שווערע דירות קריזיס אין צענטער קרית יואל: הונדערטער משפחות הייבן אן זיך ארויסציען איבער ארומיגע געגנטער פון קרית יואל המורחבת.

איז געגאנגען אויף די נאמבערס פון זייער אדרעס. דאס איז א זאך וואס איז נישט געווען אין קרית יואל, און עס איז מיר געווען אן אינטערעסאנטע זאך.

נישט אוועקצומאכן אנדערע שטעט, אבער וואוינענדיג ערגעץ אנדערש זעט מען דאך א זאך פון ביידע זייטן פון די מטבע, וואס זעסטו איז בעסער אין קרית יואל?

קרית יואל איז א הייליג שטאט. וויליאמסבורג האט אויך אסאך ערליכע אידן, אבער עס האט אויך נאך פארשידענע עלעמענטן, קרית יואל איז היינט שמן זיך זר. וויליאמסבורג האט געוויסע געשמאקע מעלות, אבער קרית יואל האט א ריינקייט וואס מען זעט נישט אין ערגעץ.

צו די זייט, בין איך געוואויר געווארן די פריווילעגיע וואס א איד אין קרית יואל פארמאגט, זיך צו מעגן רעגן אויף די שטאטישע באאמטע... וועו איינער וואוינט אין וויליאמסבורג, עס קען שנייען, מען פוצט נישט, עס איז נישט דא קיין פארקינג, אנגעלייגטע טראפיק, קען ער העכסטנס מאכן א וועלטל אויפן מעיאר. ער העצט נישט, ער גייט נישט איבערדרייען. דא אין קרית יואל, ווייל עס רעדט זיך פון היימישע באאמטע שפירט מען באקוועם און בארעכטיגט זיך צו רעגן... מען האט כאטש אויף וועמען, איינער הערט אויס, מען געבט זיך אפ מיט יעדע פראבלעם, און עס דערקענט זיך אז היימישע אידן פירן די שטאט.

א ספר וואס איך נעם וועל איך צוריקלייגן אויפן פלאץ...

קרית יואל - רבבה נתתיך!

מו"ה **חיים אייזיק שוואַרץ** הי"ו

און יעצט צו די יונגעלייט... יא, מען האלט שוין ביי די פ"א יארן, און מיר האבן געזוכט וועג עס וועט קענען אביסעלע איבערגעבן איבער די שטאט אין דעם לעצטן תקופה פון די פאראלאפענע זעקס יאר, אנגעהויבן פון תש"פ ביז וי מיר שטייען יעצט אום תשפ"ו. אונזער שמועס איז נישט מיט קיין גאסט, נאר מיטן טאלאנטפולן רעדאקטאר מו"ה חיים אייזיק שוואַרטץ הי"ו וואס האט באגלייט אונזער אויסגאבע א שיינע פאר יאר, און מיר הערן פון אים וואס קרית יואל באדייט אין זיין פערספעקטיוו, און אביסל איבער די יארן וואס ער האט געארבעט אלס שטאטישער שרייבער:

פון וואן אן געדענקסטו קרית יואל?

איך בין נישט אויפגעוואקסן אלע יארן אין קרית יואל, מיר האבן זיך ארויסגעצויגן אהער אביסל פאר מיין בר מצוה, אין יאר תשע"א לפ"ק, וואן איך בין אלט געווען צוועלף יאר.

וואס האסטו זיך געדארפט צוגעוואונען צו קרית יואל? וואס איז געווען אנדערש דאהי ווי אין וויליאמסבורג?

מיר זענען געקומען פון א קליינע צושטופטע הויז אויפ'ן זעקסטן שטאק, צו א גרויסע לעכטיגע באקוועמע הויז. מיר האבן געוואוינט דא אסאך ברייטער, אסאך מער באקוועמער. די גאסן זענען שענער און געשמאקער. איך פערזענליך האב עס זייער ליב, און איך האב זייער הנאה געהאט פון דעם טויש. אזוי אויך דער חדר איז געווען אסאך זאכן אנדערש. די בריטקייט וויאזוי די חדר דא האט פונקציאנירט און צוגעשטעלט איז נישט געווען אין וויליאמסבורג אויף דעם שטאפל. די קרית יואל'ער קינדער האבן אויך געוויסע אנדערע שטריכן ווי די וויליאמסבורגער - לטב ולמוטב. און אויך די ברייטקייט וויאזוי די בניני המוסדות זענען געבויעט, די חדרים און די עס-זאלן, זענען אויך אסאך א ברייטערע פארנעם ווי וואס איך בין געווען צוגעוואוינען אין וויליאמסבורג

אינטערעסאנט, אז אפילו אלס קינד האב איך געשפירט די קרית יואל'ע היימישקייט. איך געדענק וועלן איך בין אריינגעקומען אין גרויסן בית המדרש צום ערשטן מאל, איז צוגעקומען צו מיר בנש"ק הרב איתמר מייזליש שליט"א און ער האט מיר געגעבן א מאפע פון קרית יואל, פאר מיר מיט מיין ברודער, וואס איז אונז געווען א געשמאקער קבלת פנים, ס'איז געווען א היימישקייט וואס מען האט געהאט דא אסאך מער.

ביהמ"ד הגדול ביום א' סליחות תשפ"ב – ארויסגעבויעט מיט ביידע פליגלען באלאגערט פון אלפי תושבי העיר

פון תשע"א ביז תשפ"ו איז שוין אויך אזא פופצן יאר, וואס זענען די עיקר חילוקים וואס דו זעסט אין די שטאט פון וועו דו האסט זיך ארויסגעצויגן אהער ביז היינט?

ערשטנס, די מאפע האט זיך שטארק געטוישט, פשוט צוליב'ן וואוקס. געגנטער וועלכע זענען דאן געווען א וואלד זענען היינט הייזער, און געגנטער וועלכע זענען דאן געווען גוי'שע געגנטער אינדרויסן פון קרית יואל זענען היינט היימישע קרית יואל'ע געגנטער.

בכלליות זע איך אויך א שיינע פאר זאכן אנדערש. איך געדענק וועו איך בין געווען א יונגל איז קרית יואל געווען אזא זייטיגע סניף צו די אידישע געגנטער. לאמיר זאגן וויליאמסבורג און בארא פארק זענען די גרויסע שטעט, און קרית יואל איז געווען אזא סאטמארער שטעטל, ס'איז געווען גאנץ א שיין שטעטל, אבער נישט געשפילט אזא צענטראלע ראלע אויף די ארענע פון היימישע גרויסע שטעט וויי עס שפילט היינט, וועו קרית יואל איז פון די גרעסטע אידישע צענטערן.

איך געדענק וועו מיר האבן געמופט איז דער מושג פון זיך ארויסציען קיין קרית יואל בכלל נישט געווען עפעס וואס עס איז אין די נארמע. איך געדענק ווי מיין טאטע האט זיך געדארפט כאילו 'פארענטפערן' פאר מענטשן. ס'איז געווען אזא זאך אז וועו א מענטש האט געהאט ל"ע א נישט געזונט קינד, און ער האט געדארפט א מוסד וואס זאל זיך אפגעבן מיט דעם קינד, האט ער זיך ארויסגעצויגן, אבער סתם מענטשן?

מיין טאטע האט אפילו געהאט אינטערוויוס אין "דער בלאט" אויף דעם, עס איז געווען א אויסנאם פאל אז איינער זאל ארויסמופן קיין קרית יואל. היינט צוטאגס, איך וואוין אין שכנות ויואל משה, האלב שכונה באשטייט פון וויליאמסבורגער אידן וואס האבן ארויסגעמופט... איך וואלט עס אבער געגומען מיט נאך א טריט ווייטער: דעמאלטס איז קרית יואל געווען אזויווי 'ארויסמופן',

ערשטע משפחות ציען זיך אריין אין שכונת ויואל משה

ביהמ"ד הגדול צוגעגרייט ליום ראש השנה תשפ"ג

עס איז געווען א אויסנאם פאל אז איינער זאל ארויסמופן קיין קרית יואל. היינט צוטאגס, איך וואוין אין שכנות ויואל משה, האלב שכונה באשטייט פון וויליאמסבורגער אידן וואס האבן ארויסגעמופט...

און היינט איז קרית יואל 'אריינמופן'. היינט איז קרית יואל דער צענטער, און מען שפירט נישט ווי מען גייט 'ארויס' ערגעץ, נאר עס איז א לכתחילה צו מופן אהער.

האבנדיג אויך געוואוינט אין שטאט, וואס איז - אין דיין בליק - די אייגנארטיגקייט פון קרית יואל?

עס איז דא איין זאך וואס איך 'פארפאס' פון וויליאמסבורג, דאס איז די 'סאושעל לייף'. דארט טרעפט מען מער מענטשן, און אין קרית יואל איז יעדער מער צושפרייט, מענטשן גייען נישט אזוי צופוס, יעדער זיצט ביי זיך אין קאר, ס'איז אן אנדערע מין וועלט. אבער בכלליות וואלט איך געזאגט אז קרית יואל איז לכאורה די בעסטע צוגעשטעלטע שטאט.

איך בין געווען דער שטאטישער רעדאקטאר אין "היימשטאט" אויף עטליכע יאר, און איך האב אביסל מיטגעהאלטן 'פון אונטער די קוליסן'. אסאך מענטשן קענען עס אנקוקן אז איך האב מיטגעהאלטן באהאלטענע זאכן ווי קארופציע וואס טוט זיך אונטערן טיש, אבער דער אמת איז פונקט פארקערט, מיין ארבעט מיטהאלטנדיג אזויפיל האט נאר געהויבן מיין שעצונג צו די אישי הציבור אין קרית

ערשטער "היימשטאט" אויסגאבע - שופר העיר אין די לעצטע יארן

יואל וועמען איך בין פערזענליך שטארק מעריך. איך האב מיטגעהאלטן אז ס'איז דא אזעלכע מענטשן וואס זיצן פאקטיש א גאנצן טאג און טראכטן פלענער פאר די טובה פון יעדן איינוואוינער אין שטאט. וועז מען פארט אין אנדערע שטעט, איז אייביג דא זאכן וואס מאכן נישט קיין סענס, די טראפיק איז אנגעלייגט, אבער קיינער באשולדיגט קיינעם נישט, פשוט ווייל ס'איז נישט דא וועם...

עס איז דא א רואיגקייט אז וועז ס'איז דא א קאמפלעין, איז דא צו וועם צו גיין. אין וויליאמסבורג, קענסטו גיין צום ונתנה תוקף. דא זענען דא היימישע אידן וואס וועלן זיך אפגעבן מיט יעדע זאך. דאס איז סיי בגשמיות, און אודאי אויך ברוחניות, וועז יעדער תושב שפירט אז די שטאט האט א טאטע, עס איז דא איינער וואס שטייט בראש און געבט אכטונג אויף איר, דאס איז דער מרא דאתרא כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, וואס האט עינו ולבו אויף די שטאט, און מען שפירט עס על כל צעד ושעל.

איך פלעג רעדן מיט די וואס געבן זיך אפ מיט די אישוס דא אין שטאט, און איך פלעג אפטמאל שטוינען ווי זיי האבן אינזין אזעלכע קליינליכע דעטאלן וואס קיינער טראכט אפילו נישט, אז עס זאל זיין מסודר. אין מיין מיינונג איז קרית יואל די שטאט וואס איז די מערסטע צוגעשטעלט פארן ציבור, און ס'איז א שטאט וואס וועז עס פעלט אויס מאכט מען זייער שנעלע שינויים, און מען טראכט פון יעדע זאך.

נאך א זאך וואס איז היינט אנדערש, איז דער פארנעם אויף וואס דער שטאט בויט זיך. מיט צען יאר צוריק האט יעדער געוואוסט אז מען בויעט א נייע בילדינג, איך געדענק וועז יעדער האט געוואוסט אז ביי יענע קארנער גייט מען בויען א נייע בנין, היינט אבער בויעט מען גאנצע שכונות, גאנצעטע שטעט אויפאמאל. איך געדענק וועז איך האב אנגעהויבן שרייבן איבער דעם אין די היימשטאט, אז מ'בויעט אין די קומענדיגע עטליכע יאר אזויפיל הייזער האט מען עס נישט געגלייבט. מיר פלעגן זיך אנשטויסן אין אזעלכע סארט גריסן פון מענטשן וועלכע האבן געמיינט מיר זענען טאטאל נישט מיט אלעמען פאר'ן לופטערן אזעלכע גרויסע דמיונות.

איך פלעג זאגן פאר מענטשן "ס'איז דא טויזנטער הייזער וואס בויען זיך יעצט! איך צייג דיר אקטועלע ליסטעס!", אבער עס איז געווען שווער צו אננעמען אז עס וועט זיך טאקע אזוי ארויסשטעלן אין מציאות. קרית יואל האט עס למעשה באוויזן, און וואו מען האלט היינט דארף מען פאר קיינעם נישט זאגן. און דער חידוש איז אז די אינפראסטרוקטור אין די שטאט וואקסט מיט, עס שטעלט זיך צו, און אלעס איז ממש אפ-טו-דעיט.

לאמיר טאקע אריבערגיין פון די שטאט, צו איר שופר, דער "היימשטאט" אויסגאבע וואס איז דער ארגאן פאר יעדן תושב דאהי. וואס זענען די טוישונגען וואס מען זעט פון וועז מען האט אנגעהויבן ביז יעצט?

ב"ה איך בין געווען דער רעדאקטאר פונעם ערשטן נומער, וואס האט אנגעהויבן ערשיינען נאכן היסטארישן מעמד "תקנת העיר", וואס יעדער געדענקט נאך אודאי, וואו מען האט אווועקגעשטעלט די יסודות איתנים פאר "קרית יואל המורחבת", די נייע געגנטער ארום און ארום, אז אלעס זאל זיך פירן אזויווי עס פאסט פארן רבי'נס שטעטל.

איך גיי קודם אנהייבן מיט די חלק פון דירות, ווייל דאס איז געווען אונזער 'הויפט פראיעקט' וואס מיר האבן שטארק געארבעט אויף דעם. וועז מיר האבן אנגעהויבן רעדן איבער די דירות, דעמאלטס נאך אונטער דעם "בולעטין", וועז דער רבי שליט"א האט ביים דינער געזאגט אז מ'זאל נישט קויפן קיין

למעשה איז מען געגאנגען פון א פלאץ וואס ס'איז נישטא קיין דירות און דער מצב איז אנגעזעצט, צו א "בום". ס'איז געגאנגען פון א פארמאכטע מארקעט צו אן אפענע בליענדע מארקעט. איך שפיר אז מיר האבן געהאט א גרויסן חלק אין דעם, ווייל אן קאמיוניקאציע מיטן ציבור איז נישט שייך צו קענען דורכפירן אזא רעוואלוציע.

דירות יעצט, האבן מיר געשריבן א צאל אויפקלערונגס ארטיקלען, און מ׳האט געדארפט עפענען די אויגן פון מענטשן זאלן בכלל גלייבן אז ס׳גייט קומען א טויש.

אפן געראדט, איז עס טאקע געווען א שווערע זאך אנצונעמען, און דאס וואס מיר זעען היינט אז פרייזן זענען טאקע געפאלן צו נידריגער ווי עס איז געווען ביי יענעם פונקט (!) איז א סייעתא דשמיא וואס האט באגלייט דעם רבי׳ן שליט״א, און קען מיט רעכט באטראכט ווערן ווי א נס.

דער קרית יואל׳ער דירות מארקעט געווען אין א שרעקליכע מצב. ס׳האט אויסגעזען ווי ס׳גייט בארג אראפ, און איך געדענק ווי איך האב געזאגט פאר איינעם אז איינס פון די זאכן וואס מיין טאטע האט געזאגט ווען ער האט געמופט קיין קרית יואל איז געווען אז ער וויל זיינע קינדער, ווען זיי גייען חתונה האבן, זאלן זיי קענען וואוינען נעבן אים, אבער לויטן מצב יעצט, וואס האט מיין טאטע געהאט דערפון? איך וועל סייווי נישט קענען וואוינען אין קרית יואל אין אן אייגן דירה.

איך האב אפילו אנגעהויבן רעדן פון גיין קיין מאנטיסעלא... אבער למעשה איז מען געגאנגען פון א פלאץ וואס ס׳איז נישטא קיין דירות און דער מצב איז אנגעזעצט, צו א ״בום״. ס׳איז געגאנגען פון א פארמאכטע מארקעט צו אן אפענע בליענדע מארקעט. איך שפיר אז מיר האבן געהאט א גרויסן חלק אין דעם, ווייל אן קאמיוניקאציע מיטן ציבור איז נישט שייך צו קענען דורכפירן אזא רעוואלוציע.

מיר אין די היימשטאט זענען ארײנגעקומען און געהאלטן דעם עולם, ווי מ׳רופט עס, אין די ׳לאאפ׳. מ׳האט אינפארמירט מענטשן יעדע זאך, וואס האט געהאלפן צו באלאנסירן דעם מארקעט. אויך אין יעדע קלייניגקייט האט מען באריכטעט, אז ס׳האט זיך געטוישט די פלענס פון א ראוד וואס מ׳האט געדארפט בויען, האט מען עס געדעקט, אזוי אז עס איז דא היינט א וועג צו אינפארמירן די תושבי

אבער דער אמת איז פונקט פארקערט. איך האב מיטגעהאלטן אז ס׳איז דא אזעלכע מענטשן וואס זיצן פאקטיש א גאנצן טאג און טראכטן פלענער פאר די טובה פון יעדן איינוואוינער אין שטאט.

היסטארישער ״אסיפת העיר״ וואס האט אוועקגעשטעלט דעם עתיד פון קרית יואל

מוה״ר חיים אייזיק שוואַרץ הי״ו ביום כ״ו אב אין ביהמ״ד הגדול

ועד הדירות

שנת הרווחה!

קורצע רעפאראט וויפיל דער רבי שליט״א האט שוין ב״ה עררייכט

ערשטע ציל פון 3,000 פרישע אפארדעבל דירות

האט מען שוין ב״ה קדריכט אריס 180%!

בעטוישט די מארקעט פון עקזיסטירנדע דירות

זענען נעמאלן מיט 200-150 מיטלס (אאלאפ׳ פאר דירות)

אנעקסיעשן אפליקאציע

200-קיקער אנעקסיעשן פון מאדבורי

5,000 העכער אומארדעבל דירות

רעגנטאל מארקעט ב״ה סטאביליזירט

דראמאטיש ארופ נים די פריין ב״ה

וויישערדינג אנעקסיעשן

אנעקסין פרישעע שטריק פון מאדבורי און מאנא

מודעה פון ״וועד הדירות״ איבער הצלחה צו אראפברענגען די פרייזן פון דירות אין שטאט

געשעענישן אין אנטוויקלונגען

פון די תש"פ יארן

ניסן תש"פ: קאוויד מגיפה טרעפט שווער אן קרית יואל; פטירה פון חשובי תושבי העיר צוטרייסלען די שטאט טראץ ווייניגער קרבנות קעגן אנדערע אידישע געגנטער. בתי מדרשים און מוסדות ווערן פארשלאסן; גרעסערע חלוקות ווערן אפגעהאלטן לאור המצב. **תשרי תשפ"א:** דרום פליגל פון ביהמ"ד הגדול ווערט גענצליך פארענדיגט לקראת די הייליגע טעג. כ"ק רבינו שליט"א פראוועט צום ערשטן מאל יו"ט ראש השנה און שמחת תורה אין קרית יואל. **אב תשפ"א:** היסטארישע מערכה איבער זמני שבת ויו"ט כפי הוראת רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע מייסד העיר אין אלע געגנטער פון קרית יואל המורחבת ווערט געקרוינט מיט סוקסעס. **ווינטער תשפ"ב:** קריטישער "אסיפת העיר" שטעלט אוועק די יסודות אתנים פון קרית יואל והמרחבים אלס "סאטמארער צענטער" מיוחד להולכים בדרכו בקודש פונעם גרויסן מייסד העיר רביה"ק זי"ע. **ניסן תשפ"ב:** קרית יואל הייבט אן ארויסגיין פון שוועריגע דירות קריזיס מיטן באנייען ערשטע דירות אין די צוויי-טויזנט דירות שכונה - שכונת ויואל משה. **תשפ"ד:** פרייזן פאר דירות ווערן שטארק אוועקגעשטעלט און צעמענטירט דורך כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, נאכדעם וואס די פרייזן זענען שטארק ארויפגעגאנגען - אומבאראכטיגט - אין די יארן פון דעם דירות קריזיס. **אייר תשפ"ה:** היסטארישער גרעצע לטובת החינוך אין ניו יארק סטעיט ווערט דורכגעפירט מיט די הילף פון די טויזנטער תושבי העיר וואס האבן געשטימט לויט וויאזוי די גרעטרייע עסקנים האבן אנגעוויזן. **ווינטער תשפ"ו:** אראנדזש קאונטי באשטעטיגט פלענער אויסצובריטערן איר סוער קאפאציטעט פון 6 צו 9 מיליאן גאלאן טעגליך. וועט ערמעגליכן נאך טויזנטער דירות אין קרית יואל.

ביהמ"ד הגדול און דער חצר ארום גרייט צו אויפנעמען אלפי תושבי העיר ואורחיהם צום יו"ט שמחת תורה בצל הקודש

העיר מיט יעדע זאך, וואס העלפט ארויס צו פארמיידן עגמת נפש.

נאכן ארייגעלייגן אסאך ארבעט אין די היימשטאט, וואס שפירסטו אז איז נאך דא ביז היינט פון דיינע פינגער אפדרוקן?

באמת איז די וויזיע פון "היימשטאט" נישט מיינס, אבער אז דו פרעגסט מיר וואס איך פערזענליך האב אוועקגעשטעלט, פיל איך אז איך האב געהאט א געוויסע שניט אז היימשטאט זאל אויך זיין א "שטאטישע" אויסגאבע. אויסער די קהלה און מוסדות, האב איך אויך זיכער געמאכט צו דעקן קרית יואל אלס אידישע געגנט און שטאט, אויף א הויכן ניוואו, וואס האט געברענגט קראנטע און בריטע באריכטן אויף אלעס וואס עס שפילט זיך אפ אין שטאט.

אויך אין די חלק פון די אדוועריי"זמענטס האב איך שטארק אריינגעארבעט, די וועג וויאזוי מ'מאכט זיכער אז ביזנעסער ווערן גוט געזעגן, און מענטשן האבן געזען עכט שטארקע רעזולטאטן, און מען האט צוריקגעהערט גאר גוטע גריסן פון אלע זייטן.

און וואספארא השפעה שפירסטו האט די היימשטאט איבערגעלאזט אויף דיין דזשורנאליזם, וואס האסטו מיטגענומען פון דארט?

באמת איז עס אלעס. זשורנאליזם איז א פאך, מען דארף ארויסהאבן וויאזוי צו האלטן א גוטע קאמוניקאציע מיט די ליינער, וויאזוי צו האנדלען מיט פארשידענע סארט פידבעק, און וואס מענטשן גלייכן. עס איז נישט דא קיין בוך וואס קען לערנען א פאך בעסער ווי ערפארונג, און ערפארונג אין די וועלט פון זשורנאליזם איז וואס איך האב קונה געווען אין היימשטאט, הגם מיין יעצטיגע פרנסה איז זשורנאליזם אויף אן אנדערן פארנעם.

און צום ענדיגן, אויב מען מיר זיך וואגן צו פרעגן, וואס זעסטו איז היינט צוטאגס בעסער אין היימשטאט ווי אין אנהייב?

איין זאך וואס איך קען קלאר זאגן, איז אז אין די ערשטע צייטן האט מען געדארפט זייער שווער ארבעטן צו געווינען די "טראסט" פונעם עולם, מען האט געדארפט ווייזן אז מען ברענגט רעזולטאטן, און ספעציעל, ווי שוין דערמאנט, ביי די דירות מערכה האט מען געדארפט זייער אסאך אריינהייבן ביז מענטשן האבן אפילו געוואלט אנהייבן אויסהערן וואס מען האט צו זאגן.

היינט זע איך אז די טראסט איז שוין דא. מען ווייסט אז די היימשטאט אין קראנט, מען ברענגט נאר וואס עס איז הונדערט פראצענט באשטעטיגט, און עס האט זיך קונה שביתה געווען אלס דער ריכטיגער שופר העיר, דער פלאץ וואו די ריכטיגע נייעס ווערט געדעקט אויף א מסודר'דיגן און געשמאקן אופן. איך האף אז עס וועט ווייטער גיין אזוי, אויפן וועג ארויף.

בס"ד

נאך די געוואלדיגע הצלחה פון "עסק" אין אנדערע שטעט במשך
די לעצטע יאר מיטן צושטעלן פראפעסיאנאלע היימישע קוואליטי
ארבעטער'ס פאר היימישע בעלי בתים, צו זייער גרעסטע צופרידענהייט

טוען מיר מיט כבוד און פרייד אנאנסירן

א פרישע רינגעלע אינעם מפעל עסק

עסק
רעקרוטינג סערוויס

צווישן ארבעטס-געבער און ארבייטער

וואס וועט שטיין גרייט ארויסצוהעלפן אנשי שלומינו מיט אלע
רעקרוטינג אנגעלעגנהייטן, אויף א העכסט פראפעסיאנאלן
און צופרידנשטעלנדן אופן בסייעתא דשמיא

אנגעפירט און באגלייט
פראפעסיאנאל מיט צוטרוי דורך די

חברי ההנהלה

מוה"ר **אברהם יושע גלאנץ** הי"ו
מוה"ר **יואל ברמ"י גאלדבערגער** הי"ו
מוה"ר **יואל בר"ש לעווי** הי"ו

בברכת הצלחה ופסק טוב

הילף ייעוץ און הדרכה אין פרנסה
עסק
שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר - קרית יואל

עסק לענאלע ראט | **עסק רעקרוטינג**

לכו והתפרנסו זה מזה:

מיר האפן אז די נייע סערוויס וועט זיין צו הילף
פאר אנ"ש, און וועט ברענגן די ריכטיגע תועלת
אז אנ"ש זאלן הייערן אנ"ש און דערמיט שטיצן די
אייגענע עקענאמיע וואס זאל וואקסן און בליען לשם
ולתפארת, ויה"ר שתשרה שכינה במעשי ידינו.

פאלגט נאך די דעטאלן

ובהם נהגה יומם ולילה
התאחדות אברכים
ש"י קהל יטב לב ד'סאטמאר
קרית יואל
בָּרוּךְ שֶׁחִיַּנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה!
בשמחת החג ובטוב לבב, הננו מודיעים בזה לכל קהל עדתינו, זקנים עם נערים,
בעלי בתים אברכים ובחורי חמד די בבל אתר ואתר הע"י
אשר בעז"ה נזכה במועד בחג בבוא כל ישראל לראות
מעמד נהדר ומרומם בקיום מצוה הנדירה
מסירת מתנות כהונה
זרוע, הלחיים, והקיבה
קיום מצות עשה דאורייתא בכל פרטי' ודוקדוקי' ברוב עם הדרת מלך ע"י עטרת ראשינ
כבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט
שיתקיים בעז"ה בשמחה של מצוה במעמד אלפי אנשי שלומינו
זקנים עם נערים מכל רחבי ניו יארק רבתי והסביבה
מאנטאג, ג' דחול המועד פסח הבעל
בשעה 2:30 אחצ"ה
בהיכלי וסניפי ואגפי
בבית המדרש הגדול
פה קרית מלך רב ק"ק קרית יואל יצ"ו
גדול יהי' כבוד המעמד הזה!
רבנים ומורי הוראה, זקנים עם נערים,
בעלי בתים נכבדים, אברכים יקרים, בחורי חמד,
כולכם מזומנים!
וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זובחי הזבח אם שור אם שה ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקיבה

והשב כהנים לעבודתם ולוים לשירם ולזמרם,
והשב ישראל לנויהם ושם נעלה ונראה
ונשתחוה לפניך בשלוש פעמי רגלינו

מרדעה משמחת

שמחים אנו להודיע

שאצל מעמד הנשגב מסירת מתנות כהונה

יתקיים בעזהשי"ת ברוב עם הדרת מלך

מעמד הפייסות

עפ"י גורל ה"פייסות" שנערך לזכות בעבודת בית המקדש
(כמבואר במס' יומא פ"ב)

שבו יבחרו הכהנים שיזכו במתנות כהונה
מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

הזוכים לראיכנס בר"פייס

כל הכהנים חברי 'אהבת קדומים' דקהלתינו הק' לאיוט"א	הכהנים החשובים יושבי אוהלה של תורה דקהלתינו הק'

פרטי וסדר הפייסות יתפרסם בעזהשי"ת

היכלי וסניפי ואגפי
הבית המדרש
הגדול יהיו מוכנים
באלפי מקומות
להכיל בקרבו ציבור
הגדול קהל אנשי
חברי אהבת קדומים
ובעלי בתים נכבדים.

ופארעמטשעס
לאלפי אברכים
היקרים ובחורי חמד
וילדי תשב"ר

בברכת חג כשר ושמח ונזכה לעלות פרויים לציון ברנה בשמחת עולם על ראשינו, בב"א.
הנהלת התאחדות אברכים דקהל יטב לב ד'סאטמאר קרית יואל

חמירא סכנתא מאיסורא!

אזוי ווי אין די פארגאנגענע יארן האט מען ליידער געדארפט באהאנדלן עטליכע פעלער פון בראנד-וואונדן, געזונטהייט פראבלעמען פון שעדליכע רויעך וכדו', וואס איז פאראורזאכט געווארן דורך אומפארזיכטיגע פייערן ביי 'שריפת חמץ'

דערפאר טוען מיר שטרענג אויפפאדערן פון אלע איינוואוינער שיחיו, אז

מען זאל פארברענען די חמץ "בלויז" ביי די באשטימטע צענטראלע פלעצער

וועלכע ווערן צוגעשטעלט דורך די ווילידזש אונטער קאנטראל פון 'מצילי אש', אויף דעם אופן ווי עס איז שוין לאנג איינגעפירט אין אלע אנדערע געגנטער, כדי צו פארמיידן סכנות נפשות ח"ו און אומאנגענעמליכקייטן!

דינא דמלכותא דינא!

אויב א קינד ווערט באמערקט זיך שפילן מיט פייער, זענען די עלטערן פאראנטווארטליך דערויף, און ס'קען גורם זיין אסאך עגמת נפש ח"ו!

מיט דאנק פאר אייער פארשטענדעניש, און א לוסטיגן כשר'ן פסח

חברה הצלה - מצילי אש - פובליק סעיפטי - חברים

צום שלום פון העפטיגער "פסח שאפינג סעזאן":

קרית יואל צייכנט אפ

א יאר אייקאן

"שאפינג" עקאנאמיע אין קרית יואל דראסטיש געטוישט
אין בלויז 1 יאר זייט עפענונג פון "אייקאן מאלל"

פילע צענדליגער לעכטיגע פרעכטיגע באקוועמע בארימטע געשעפטן אראפנעמענדיג געצליך שאפינג-טראנספארטאציע צו אנדערע שטעט – **חידושים פון סערויסעס צוגעשטעלט אויף א ערשטמאליגן פארנעם** - גראנדיעזע ארכיטעקטור צוגעשטעלט ספעציעל באקוועם פאר היימישע קליענטן יונג און אלט - **פרישער חידוש:** רעגלמעסיגע ווילעדזש באסעם פון-צו "אייקאן" מאלל

לכבוד יו"ט לאזט זיך "היימשטאט" אויף גרינטליכן באזוך צווישן די שטאקן פון "אייקאן"

ליינט ערשטהאנטיגע שמועסן מיט געשעפט אייגנטומער, מענעדזשמענט טיעם, און קאנטראקטער פון "אייקאן מאלל"

THE ICON

לכבוד ערשטע יאר פון אפענע טירן

שטייענדיג אצינד ערב פסח, וועט עס ווערט אפגעצייכנט א פולער יאר זינט עס זענען געעפנט געווארן די פראכטפולע טויערן פונעם "אייקאן" שאפינג מאלל, א מאלל וואס האט געברענגט צום טיש פילצאליגע חידושים און סערוויסעס, אויף א פארנעם וואס איז נאכנישט געזען געווארן דא אין שטאט, האט זיך דער "היימשטאט" ארויסגעלאזט אויף א באזוך אין דעם פראכטפולן בנין, צו זען מיט די אייגענע אויגן וואס דא קומט פאר, און הערן פון די בעה"ב און מענעדזשמענט טיעם, ערשטהאנטיגע אינפארמאציע פון הינטער די קוליסן וואס עס איז אריין אין דעם בנין, פונעם אנהייבן פלאנירן, ביז צום היינטיגן טאג וועט דער בנין לייכט און שיינט אלס מוסטער פון א געשמאקע "שאפינג עקספיריענס".

דער פראכטפולער "אייקאן" מאלל, איז כשמו כן הוא, אייקאניש און אייגנארטיג אין יעדן דעטאל, פון דעם אויסוואל פון געשעפטן, ביז דעם פראכטפולן און לופטיגן אויססטעל פון דעם הערליכן בנין.

דער גראנדיעזער פראיעקט, שטעלט פאר א ריזיגער בנין פיל מיט היימישע סטארס און סערוויסעס, מלא טעם והרחבה, מלא חידושים און פרישקייט, א לייכט טורעם פאר די גאנצע שטאט וואס איז בליץ שנעל געווארן די נומער איינס אדרעס צו קומען איינקויפן אלעס וואס א אידישע שטוב דארף נאר האבן, אלעס אונטער איין דאך, אן דארפן ארומקריכן אין אלע עקן שטאט צו געשעפטן אין בעיסמענטס וכדו'.

יעצט לכבוד די ערב פסח טעג, אין צוזאמענהאנג מיט'ן שלוס פון די ערשטע גאנצע יאר זייט די עפענונג פונעם מאלל, ברענגט "היימשטאט" א גרונטליכע ערשטמאליגע און אפנהארציגע שמועס מיט די געשעפטן וואס שיינען און בליען דורכאויס די שטאקן פונעם מאלל, וועלכע וויקלען אויף אינטערעסאנטע פאקטן און אבזערוואציעס באדינענדיג די טויזנטער קליענטן אויף א טאג-טעגליכן פארנעם.

קרית יואל איז מיט דעם עפענונג פון דעם מאלל, אריבער א פולשטענדיגע טראנספארמאציע, און געשעפטן וועלכע זענען געווען באקאנט אז פאר דעם דארף מען פארן א רייזע צו א צווייטע שטאט, זענען שוין היינט נאנט און לייכט צוצוקומען. פון א שטאט וואס מען דארף איינמאל א וואך פארן "שאפינג" אין מאנסי אדער גאר קיין ברוקלין, האט זיך עס געטוישט צו איינמאל א וואך אין "אייקאן".

אהערצושטעלן דעם זעלטן פראכטפולער בנין, איז אריין אומצאליגע חדשים און יארן פון פלאנירונגען, וואס די דעוועלאפער האבן אריינגעלייגט אז עס זאל בס"ד ארויסקומען א דבר השלם, און יעדער קאסטומער פון די צענדליגער געשעפטן זאל ארויסקומען מיט א עקספיריענס וואס מען האט נאכנישט געהאט בעפאר.

עס איז אריין אסאך כוחות צו פלאנירן דאס שענסטע און בעסטע פאר קרית יואל, יעדע קליינע דעטאל איז געווארן אויפגעברענגט, און אלעס איז געווארן הערליך און פראכטפול אהערגעשטעלט אויפן בעסטן אופן. און דאס דארף געוויס נישט קיין גרויסע אויפווייזונגען, איר קענט זיך דאס אליין איבערצייגן ביים אריינשפאצירן אין דעם בנין אויף א באזוך..

וועלכן מען שפאצירט אריין אין דעם פראכטפולן בנין, טרעפט מען זיך גלייך מיט א ריזן אויסוואל געשעפטן, הערליך אויסגעלייגט, מסודר און ברייט, לעכטיג און געשמאק, יעדער געשעפט מיט זיין אייגנארטיגן אויססטעל און

לעיאוט וואס ברענגט דעם קאסטומער דעם בעסטן ערפארונג.

דער הערליכער בנין שטייט אויף א סטראטעגישן ארט אין צענטער פון שטאט, מיט גרינגע צוטריט פון אלע זייטן. גוטע און געשמאקע געשעפטן צו וועלכן מען האט אין די נישט ווייטע פארגאנגענהייט געדארפט אפרייזן קיין מאנסי, זענען היינט אוועילעבל דא אין קרית יואל.

פארשטייט זיך אז מען שטעלט אהער א מאלל אין קרית יואל, איז אלעס אהערגעשטעלט געווארן אויף דעם הויכן סטאנדארט וואס "קרית יואל" שטעלט אהער מיט זיך, און עס זענען אויסגעקליבן געווארן בלויז געשעפטן וועלכע קומען נאך דעם הויכן סטאנדארט און צניעות און כשרות מיט וואס קרית יואל איז באקאנט.

דער מאלל איז צוגעשטעלט מיט גאר אסאך חידושים אין באקוועמליכקייט פאר די קליענטן. א גוטער דוגמא דערצו איז די געשמאקע "פאמיליע צימערן" וואו די קאסטומערס קענען זיך אפרוען אדער ערלעדיגן אלע זייערע געברויכן דורכאויס זייער אייגקויפן אין דעם מאלל.

אין די לעצטע וואכן ווען עס איז אנגעגאנגען דער העפטיגער ערב פסח "שאפינג סעזאן", איז אנשטאנען א גינסטיגער אנטוויקלונג, ווען די געשמאקע "ווילעדזש טראנזיט באסעס" וועלכע טראנספארטירן די טויזנטער קרית יואל'ע פרויען צו זייערע שאפינג לאקאציעס, האט אנגעהויבן מאכן א אפשטעל הארט פארנט פון דעם מאלל, וואס גיבט געשמאקע און לייכטע צוטריט פאר די טויזנטער פרויען, צו קענען אנקומען לייכט און שנעל צו דעם ריזן מאלל, פון אלע עקן פון שטאט יעדע האלבע שעה. אזוי אויך איז ספעציעל אויסגעשטעלט אז מען זאל קענען פארן פון אלע 3 קרית יואל'ע שאפינג צענטערן, יעדע האלבע שעה פון איינס צום צווייטן.

"אייקאן מאלל" איז טאקע אנגעקומען אין בלויז איין יאר צו היסטארישע שטאפלען אין קוואליטעט און צופרידנהייט, און בכלליות א וועגדפונקט אין די עקאנאמישע אנטוויקלונג פון גאנץ קרית יואל, פון ביזנעס פערספעקטיוו, און פון שאפינג עקספיריענס, צוגלייך. אבער עס איז נאך ווייט פון פארטיג, בעסערס האט נישט קיין שיעור□ ווי די אייקאן מאלל טרעט אריין אין איר צווייטן יאר דעם ערב פסח, ווערט געלייגט א שטארקע געוויכט צו נעמען דעם ציל ווייטער פאראויס, נאך בעסער סערווירן דעם ציבור, און זיך כסדר צופאסן צו די באדערפענישן וואס אנטוויקלען זיך מיט די צייט.

קומט מיט אונז אויף דעם באזוך, באקענט אייך מיט די געשעפטן אין דעם פראיעקט, און האט א פרייליכן יו"ט!.

ערשטהאנטיגע שמועסן

מיט די בעלי בתים, געשעפט אייגנטומער, און קאנטראקטער

THE NOOI

פונעם פרעכטיגן "אייקאן" שאפינג מאלל

מו"ה יואל בראך הי"ו

פראיעקט אייגנטומער

אין צוזאמענהאנג מיט די ערשטע יאר אפצייכענונג פון די גראנדיעזע "אייקאן מאלל" אין צענטער פון קריית יואל, טרעפט זיך "היימשטאט" אויף א קורצע שמועס מיט ר' יואל בראך הי"ו, דער פראיעקט אייגנטומער וועלכער ענטפערט אונז אויף עטליכע קורצע פראגן.

וואן איז מען אויפגעקומען מיט דעם פלאן אהערצושטעלן דעם "אייקאן" מאלל?

מיר האבן שוין אויף דעם שטח געהאט עטליכע פלענער, און פון הימל פירט מען דאך אלעס, זענען מיר אנגעקומען צו דעם פלאן פון א מאלל. מיר האבן לכתחילה געהאט געפלאנט אהערצושטעלן א בילדינג מיט אסאך קליינע דירה'לעך, און א גראסערי אונטן, שפעטער זענען געווען אנדערע פלענער, אבער דער רבוש"ע האט אזוי געפירט צו גיין מיט דעם פלאן פון א מאלל, און דא שטייען מיר ב"ה.

וויאזוי האט איר אויסגעקליבן דעם אויפגעכאפטן "אייקאן" נאמען?

דאס אויסוועלן דעם נאמען "אייקאן" האט געדויערט א לאנגע צייט. עס זענען געווען אסאך שמועסן מיט מארקעטינג פירמעס און מיר האבן דורכגעקוקט אסאך מעגליכע נעמען. מיר האבן געהאט פארשידענע געדאנקען אין קאפ ביים אויסקלויבן דעם נאמען, און פרובירט עס זאל זיין קורץ, געבן א סטעיטמענט פון ניי און אהערגעשטעלט. דער נאמען איז אויך גרינג צו געדענקען און אריסצוזאגן.

דער געדאנק פון דעם נאמען איז למעשה געקומען וועג מיר האבן געשמועסט מיט דעם קאנטראקטער ר' שלום יצחק וויינבערגער הי"ו, און איך האב אים דערציילט אז מיר מוטשענען זיך מיט א נאמען, און נאך עטליכע טעג האט ער מיר צוריקגערופן מיט דעם נאמען, וואס איז אונז גלייך שטארק געפאלן, צוליב וואס עס שטעלט באמת פאר וואס דער פראיעקט איז.

דער נאמען "אייקאן" שטעל פאר א אייגנארטיגער בנין מיט אסאך חידושים צום טיש, און דאס איז וואס מיר האבן טאקע געזוכט.

וויאזוי האט איר מצליח געווען צו אהערברענגען אזעלכע פאפולערע געשעפטן?

אלעס איז געקומען פון באשעפער, אבער אלס דעם חלק ההשתדלות האבן מיר געזוכט צו ברענגען צום טיש געשעפטן פון אנדערע שטעט צו וואו תושבי קרית יואל פלעגן אריינפארן איינקויפן, און מיר האבן זיי פשוט געוואלט איינשפארן דעם וועג. די געשעפטן האבן זיך שנעל צוגעכאפט דערצו, וויסנדיג אז קרית יואל'ע קאסטומערס זוכן זייערע פראדוקטן, און זיי האבן געוואלט געבן דעם סערוויס פאר זייערע פאקטישע קליענטן, זיי איינצושפארן דעם וועג.

די איבריגע געשעפטן זענען היימישע ביז יעצטיגע בעיסמענט סטארס, וועלכע האבן זיך געזוכט אויסצובריי־טערן, און זענען אריבערגעקומען דא, געבנדיג פאר די קליענטן א נייע עקספיריענס.

האט איר זיך אויסגענומען מיט די געשעפטן סיי וואס זיך צוצושטעלן צו די קרית יואל'ע סטאנדארטן?

זיכער אזוי. דאס זענען געווען זאכן וואס מיר האבן געשטעלט אלס ערשטע פריאריטעט, און די געשעפטן האבן דאס זייער קלאר פארשטאנען און זיך גערן צוגעשטעלט דערצו.

וויאזוי זענט איר געווען צופרידן מיט אייער קאנטראקטער?

איך בין ב"ה געווען אויסטערליש צופרידן. דער קאנטראקטער ר' שלום יצחק וויינבערגער האט אראפגעליגט א גאר גוטע פראפעסיאנאלע און שנעלע ארבעט. ר' שלום יצחק האט דעליווערט דעם בנין מיט א געוואלדיגע געטריישאפט. אינאיינעם מיט זיין גאנצע טיעם, און ר' וואלף בער וויזנפעלד, וועלכער איז געווען אונזער "Oweners Rep" און געשטאנען אן-טאפ אז אלעס זאל ווערן אויסגעפירט ריכטיג.

וואס איז געווען מיט דעם "אייקאן" שאטל? און פארוואס איז דאס ארויס פון דינסט?

אזויווי די געטרייע ווילעדזש באאמטע פרובירן מיט אלע כוחות צו קענען פארבריי־טערן דעם "ווילעדזש טראנזיט" רוט, און מען מוטשעט זיך זייער שטארק מיט נייע באסעס. עס זענען דא געגנג באסעס פאר די יעצטיגע רוטס, אבער פאר נייע רוטס דארף מען האבן נייע באסעס. און צו באקומען נייע באסעס איז נישט אזוי פשוט, עס וועט נאך נעמען איבער א יאר ביז די נייע באסעס וועלן אנקומען, און דערווייל שטופט מען וויאזוי עס איז.

דעריבער איז נישט מעגליך געווען גלייך וועג מיר האבן געעפנט דעם "אייקאן", אז דער ווילעדזש באס זאל האבן א רוט וואס נעמט אריין "אייקאן". איז מען אויפגעקומען מיט דעם געדאנק אהערצושטעלן א אייגענעם שאטל,

וואס זאל טראגן-און-ברענגן די קאסטומערס פון דעם 48-52 ביזנעס סענטער, וואו אלע ווילעדזש רוטס מאכן א סטאפ, אהער צום אייקאן.

נאך א שטיק צייט האט זיך אבער ארויסגעשטעלט אז אליין צו מענעדזשן א שאטל איז נישט אזוי פשוט. אזעלכע באסעס דארפן האבן זייער אסאך מעינטענענס, און מען מוז אייביג האבן נאך א באס צו קענען איבערנעמען אין פאל דער ערשטער מאכט פראבלעמען, וואס מיינט אז מען מוז האבן א גאנצע באס קאמפאני צו קענען אנגיין מיט אזא סערוויס.

ב"ה אז דורכאויס די צייט האט שוין דער ווילעדזש יא באויזן אריינצוברענגען אין דינסט נאך באסעס, וואס מיינט אז מען האט געקענט צולייגן נאך רוטס. בעיקר האבן זיי צוגעלייגט צוויי רוטס פאר שכונת ויואל משה, אבער פאר "אייקאן" האט דאס געמיינט אז עס איז היינט דא זעקס רוטס וואס טראגן-און-ברענגען צום אייקאן, ווי אויך פארן די באסעס פון אלע דריי ביזנעס סענטערס פון איין צום צווייטן יעדע האלבע שעה, און איז זייער באקוועם פאר די קאסטומערס.

עס דארף דערמאנט ווערן לשבח הרה"ח ר' גדלי' סעגעדין הי"ו ווילעדזש אדמיניסטראטאר, וועלכער איז אונז געשטאנען צו די רעכטע האנט דורכאויס די גאנצע צייט, סיי מיט דעם ווילעדזש טראנזיט באס, און סיי דורכאויס די בוי ארבעט אהערצושטעלן דעם בנין, בפרט וועז O&R האט ארומגעשלעפט מיטן ענדיגן די לעקטער, אזויווי זיי טוען ליידער ביי אסאך קרית יואל'ע פראיעקטן, האט אונז ר' גדלי' אסאך ארויסגעהאלפן און זיך באמת געטריי איבערגעגעבן.

כ"ק רבינו שליט"א ביים מעמד חנוכת הבית אין "אייקאן" מוצאי שב"ק יתרו תשפ"ה

מו"ה שלום יצחק ווינבערגער הי"ו

"דזשענעראל קאנטראקטער" און בוי מייסטער

דאס קען יעדער זען אז דער בנין איז אהערגעשטעלט געווארן מיט אלע פיטשעווקעס, און אויף גאר א רייכן פארנעם. האבן מיר זיך פארבינדן מיט דער וועלכער איז געשטאנען אונטער דעם, און פאקטיש אויפגעבויעט דעם בנין. דאס איז מו"ה שלום יצחק ווינבערגער הי"ו, א בארימטער בוי מייסטער וועלכער האט שוין פילע קאמערציאלע געביידעס אויף זיין נאמען.

צום אלעם ערשט, פארוואס האט מען אויסגעקליבן צו בויען דעם בנין מיט א "סופער סטרוקטור"?

סופער סטרוקטור איז טייטש אז אנשטאט מיט ביעמס, פארעמט מען די שטאקן מיט בלויזע צעמענט. אין די סיטי בויעט מען שוין היינט כמעט נאר אזוי, און מען האט אויסגעקליבן צו בויען דא אזוי צוליב עטליכע סיבות.

ווען מען האט אנגעהויבן פלאנען דעם בנין, איז געווען אין די נאך-קאוויד צייטן ווען איז איז געווען זייער טייער, און עס האט נישט געלוינט צו בויען מיט אייזענע ביעמס, האט מען באשלאסן צו גיין מיט סופער סטרוקטור וואס איז דאן געווען ביליגער. אינטערעסאנט, אז ווען מען האט למעשה געבויעט דעם בנין איז שוין סטיעל נישט געווען אזוי טייער, אבער עס האט שוין דאן נישט געלוינט צוריק צו טורישן צו אייזן, איז מען געבליבן מיט דעם מהלך.

נאך א מעלה וואס סופער סטרוקטור האט, אז עס נעמט זייער שנעל פון ווען מען הייבט אן גיסן דעם פונדאמענט, ביז מען האט א פארטיגן בנין שטיין גרייט. דאס איז צוליב עטליכע סיבות, וואס איז נישט שייך איריינצוגיין אין די ראמען פון א ארטיקל.

וויאזוי באווייזט איר בס"ד צו ענדיגן אזעלכע גרויסע פראיעקטן צום אפגעשמועסטן טיימליין?

מען האלט פאר די אויגן אז דער צייט וואס מען האט אפגעשמועסט אז דער בנין וועט זיין פארטיג, איז דא טענענטס וואס ווארטן צו קענען עפענען זייערע געשעפטן, און זיי האבן שוין גאנצעטע חשבונות געבויעט אויף דעם, נייע ארבייטער, מארקעטינג, הלוואות. און מען קען זיי נישט סתם לאזן הענגען.

מען שטעלט אויס אנהייב פונעם פראיעקט א צייט פון 12 חדשים אויף וועז דער פראיעקט דארף זיין פארטיג. דערנאך זעצט מען זיך אראפ מיט יעדן סוב באזונדער, און מען שמועסט אויס דעם סקעדזשול. דער פראיעקט דארף זיין פערטיג אין 12 חדשים, ווילאנג דארפסטו פאר דיין ארבעט? און אזוי שטעלט מען אויס א סקעדזשול.

דער סקעדזשול וואס מען שטעלט אויס, שטופט מען

אריין דאס מערסטע אויפאמאל. דאס מיינט אז אין די צייט וואס מען גיסט נאך דעם דריטן שטאק, ארבעט מען שוין אויף די פלאמבינג אינעם בעיסמענט. און ווען מען ענדיגט גיסן דעם אויבערשטן שטאק, ארבעט שוין די לעקטער אינעם דריטן שטאק. אזוי קען מען בס"ד צויאגן אז דער פראיעקט זאל קענען זיין פארטיג אין צייט.

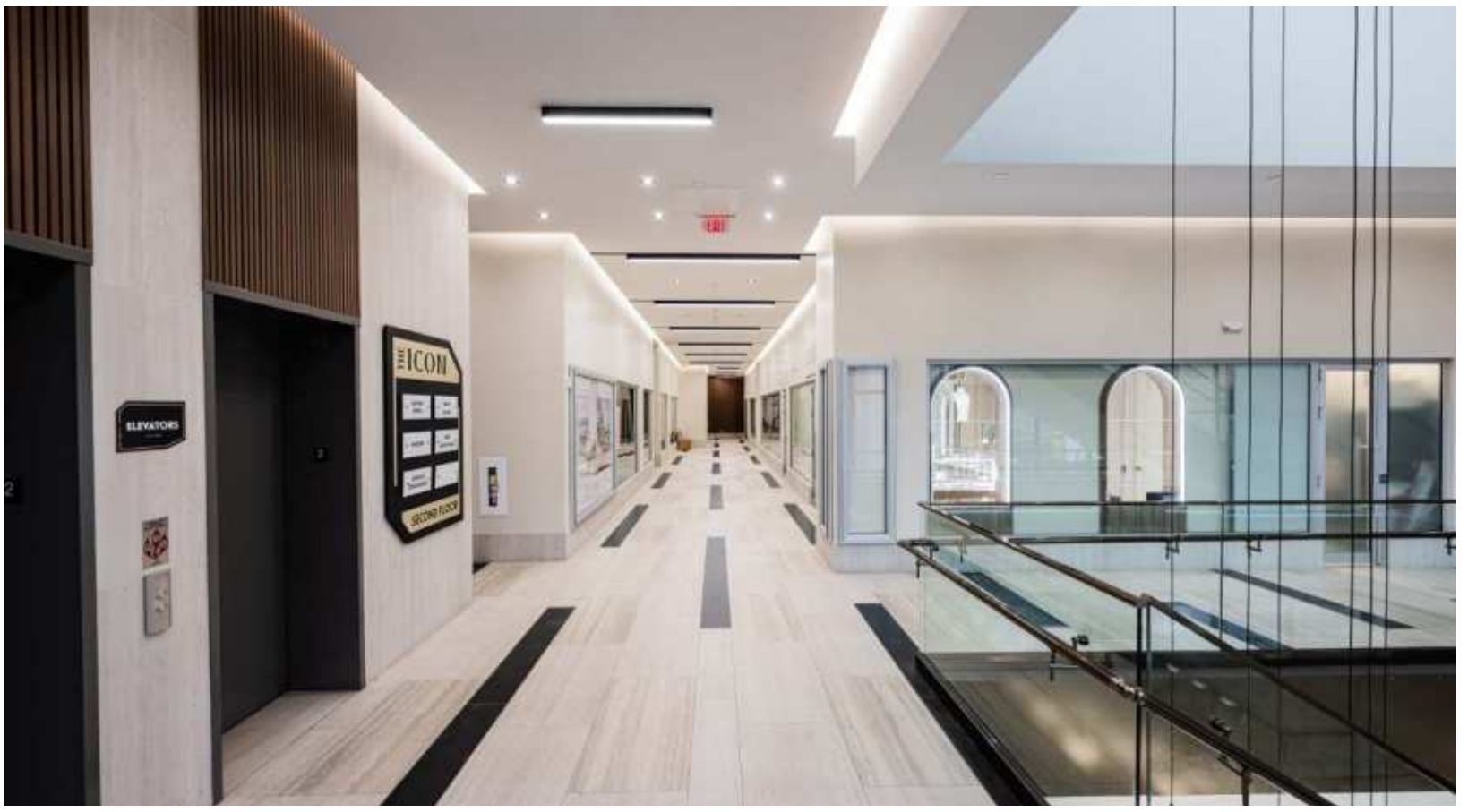
דער "אייקאן" פארמאגט דאך

מער ווי איין סארט געשעפט, וואס מיינט דאס פארן קאנטראקטאר?

יעדער איינציגסטער געשעפט האט געהאט זיינע אייגענע פארלאנגען, סיי ביים אנהייבן פלאנירן דעם בנין, און נאכמער ווען עס איז געקומען צו דעזיינען דעם געשעפט, און מען האט זיך צו יעדן געדארפט צושטעלן.

מיר האבן דאס געזומען ווי 27 באזונדערע פראיעקטן, וואס איינס איז נישט גלייך צום צווייטן. יעדער געשעפט איז געווען ווי א פראיעקט פאר זיך, וואס גראדע זענען אלע סטאנציאנירט אינעם זעלבן בנין.

ווען עס איז געקומען צו דעזיינען, האבן טייל געשעפטן געוואט זייער אייגענעם דעזיינער, אנדערע האבן יא געוואט אונזער טיעם. אין דורכשניט האט געזומען דריי חדשים פאר א געשעפט פון אנהייבן דעזיינען, ביזן קענען עפענען די טירן.

אייקאן מענעדזשמענט טיעם

THE ICON

יעדער פארשטייט אז צו מענעדזשן אזא פארנומענעם צענטער, פעלט זיך אויס צו האבן א געלונגענעם טיעם וואס זאל שטיין אין שפיץ, און זיכער מאכן טעגליך אז דער בנין איז שיין, ריין, און גרייט אויפצונעמען די ערשטע קליענטן וועלכע קומען אן אינדערפרי. האבן מיר זיך פארבינדן מיט דעם מענעדזשמענט טיעם, צו הערן וואס עס גייט אריין אין מענעדזשן אזא בנין.

וואס מיינט דער פארנומענער "ערב פסח" סעזאן פאר די מענעדזשמענט שטאב?

ערב פסח איז גאר א פארנומענער איינקויפן סעזאן ווען דער בנין ווערט ממש פארפלייצט מיט טויזנטער קאסטומערס טעגליך. דאס מיינט אז די שטאב איז פארנומען אין לויף פונעם גאנצן ארומצוגיין קלינען דעם בנין, אנדערש ווי אגאנץ יאר ווען מען קלינט בלויז איינמאל א טאג, אין די באשטימטע צייטן.

אזוי אויך איז בעפאר פסח דא צוגעשטעלט א גרעסערע סעקיוריטי אנווועזנהייט. דער זעלבער וועכטער וואס שטייט יעדן געווענליכן זונטאג און קאנטראלירט די טרעפיק אריין-און-ארויס פונעם פארקינג-לאט, איז יעצט בעפאר פסח דא אגאנצע וואך, און קאנטראלירט אז דער טראפיק דא זאל נישט ווערן אנגעשטויסן.

וואס טוט טאקע דער גוי דארט יעדן זונטאג? און פארוואס נאר

זונטאג?

דער וועג אריין צו דעם אונטערשטן פארקינג-לאט קען אין די פארנומענע צייטן שנעל ווערן א גרידלאק און מען קען נישט אריינפארן און נישט ארויספארן פון דעם פארקינג-לאט, דעריבער שטייט ער דארט אז עס זאל פארן געשמירט אריין און ארויס.

אגאנצע וואך איז דאס נישט אזא פראבלעם, ווייל עס איז נישט אזוי פארנומען מיט קארס, אזויווי עס איז רוב פרויען סטארס, און רוב פון זיי קומען מיט די ווילעדזש טראנזיט באסעס. אבער אין די פארנומענע צייטן דארף מען זיכער מאכן אז עס ווערט נישט קיין גרידלאק. דעריבער האט מען אוועקגעשטעלט דעם גוי זאל אכטונג געבן אז מען זאל זיך נישט קענען פארקן פארנט פונעם בוטשער, אזוי זאל די טראפיק אריין-און-ארויס פארן געשמירט.

וויאזוי ווערט אזא גרויסער בנין געקלינט יעדן טאג?

די ארבעט צו רייניגן אזא בנין, הייבט זיך שוין אייגנטליך אן ביינאכט ווען די לעצטע קאסטומערס פארלאזן די געשעפטן. ביינאכט טוט מען אלעס וואס מען קען נישט טון ווען עס זענען דא מענטשן אינעם בנין, און וויכטיגע זאכן וואס קענען נישט ווארטן אויף אינדערפרי.

רייניגן די עלעוועיטארס איז עפעס וואס קען נישט געטון ווערן ווען מענטשן זענען אינעם בנין. מען דארף רייניגן די טרעקס, וואס מיינט אז די טיר דארף זיין אפן, און דער עלעוועיטאר אפגעשטעלט, און מען קען נישט ארויסנעמען א עלעוועיטאר פון באנוץ אינמיטן טאג ווען קאסטומערס זענען דארט.

מען רייניגט יעדע נאכט די קארפעטס וואס ליגן אויף אלע שטאקן. דאס טוט מען מיט ספעציעלע שמפאאס, און מען קען דאס נישט טון ווען מענטשן טרעטן אריין.

אינדערפרי טוט מען די רוטינע רייניגונג ארבעט, רייניגן די ביה״כ, וואשן די פלארס, אזוי אז ניין אזייגער ווען דער ערשטער געשעפט עפנט די טויערן, איז דער בנין גרייט אויפצונעמען די קליענטן.

איז דא סיי ווען צוזאמענארבעט צווישן די מענעדזשינג טיעם און די געשעפטן?

זיכער אזוי. מען ארבעט כסדר צוזאמען, סיי וואס ווערט צובראכן, דארף ווערן פארראכטן, אלעס גייט צווישן אונזער טיעם און די געשעפטן. מען דארף פארשטיין אז מען קען נישט אריינקומען אין א געשעפט אינמיטן טאג און אנהייבן ארבעטן מיט א הויכן לייטער. מען דארף אפשמועסן א צייט מיט די געשעפטן, צו זען ווען עס איז א גוטע צייט אריינצוקומען טון וואס מען דארף.

מיר שטעלן צו א ספעציעלע סערוויס אז מיר טוישן יעדן חודש די עיר-קאנדישאן פילטערס. דאס איז עפעס וואס אין אנדערע פלעצער איז עס די אחריות פון די געשעפט אייגנטומער, און ווי איר שטעלט זיך אליין פאר, ווערט דאס שטארק פארנאכלעסיגט. מיר האבן אויף דעם א פונקטליכע סיסטעם, מיט רעמיינדערס יעדע חודש, און ענויע אנווייזונגען פאר די ארבייטער וויאזוי דאס צו טוישן, ווען סייז פאר ווען עס גייט אויס, און אזוי ווייטער.

דורכאויס דעם ערשטן יאר, האט איר שוין געהאט א שווערע עמערדזשנסי פאל?

מיר האבן געהאט פארלאפענעם זומער אז איין עלעוועיטער שעפט איז געווארן אנגעפולט מיט וואסער. א עלעוועיטער שעפט ווערט לכתחילה געבויעט אז דער פונדאמענט גייט אראפ טיפער ווי דעם גאנצן בנין, וואס מיינט אז אין פאל פון א שטארקער רעגן קען דאס ווערן אנגעפולט מיט וואסער, און דער עלעוועיטאר קען נישט פארן, ווייל דער גרוב איז פול מיט וואסער.

מיר האבן געווארנט פון דעם פראבלעם, און מיר האבן דארט אינסטאלירט א פאמפ וואס זאל אויטאמאטיש ארויספאמפן דאס וואסער. דער פאמפ איז אייגנטפלאגט אין א פלאג וואס ליגט דארט אונטן, און לויטן געזעץ האבן מיר געדארפט אריינלייגן די ספעציעלע פלאגס וואס לעשט זיך אויס ווען עס קומט אין באריונג מיט א משהו וואסער.

דאס האט פאסירט פארלאפענעם זומער ווען עס איז געווען א בלעקאוט פאר עטליכע מינוט, און אין די מינוטן האט דער פאמפ נישט געארבעט, וואס האט גורם געווען אז דער פלאג איז געווארן נאס און האט געקראכט. ב״ה אז מיר האבן דאס געקענט שנעל פארריכטן און צוריק אריינברענגען אין דינסט.

THE ICON

שטאק-ביי-שטאק

באצוך

"היימשטאט" נעמט אייך אויף א באזוך שטאק-ביי שטאק, באזוכנדיג אין די געשעפטן צו ברענגען פאר די ליינער א קלארן בליק וואס עס באדייט א "אייקאן" שאפינג עקספיריענס.

מיט טייל געשעפט אייגנטומער האבן מיר באוויזן צו כאפן א קורצן שמועס, צו הערן וואס זייער געשעפט שטעלט אהער, און וואס "אייקאן" האט געמיינט פאר זייער ביזנעס.

צענטראלע שטאק

מיר הייבן אן אויפן צענטראלן שטאק, וואו מיר ווערן אנטפאנגען דורך דעם פראכטפולן לאבי, גרויס און פרעכטיג, שיין און באקוועם אהערגעשטעלט, און דאס גיבט שוין דעם געפיל אז מיר זענען אין א פאמיליע פלאץ, צוגעשטעלט מיט אלע געברויכן פאר די גאנצע משפחה, נישט בלויז געשעפטן.

THE ICON

Hoopla

גלייך אריינקומענדיג אינעם צענטראלן לאבי, האט מען אויף די לינקע זייט דעם ריזן ״הופלא״ צענטער, וואו מען קען אראפלייגן די קינדער פארברענגען אין די צייט וואס די עלטערן גייען ארום צו די איבריגע געשעפטן. דאס איז סתם אזוי א געשמאקע צענטער וואו מען קען קומען מיט די קינדער ארויסצוגעבן אביסל ענערגיע אין די זומער וואכן, און אגאנץ יאר.

THE ICON

Heritage Silver

וער האט נאך נישט געהערט פון "העריטעדזש זילבער"... דער קעניג פון די זילבער! אן אייגנארטיגע בארימטע זילבער געשעפט מיט עלעגאנץ און טראדיציע גלייך ביים שוועל. עס דערמאנט גלייך פון שמחות, קונץ-שטיקער, און זאכן מיט אן אייביגן ווערט. צי מען זוכט א מתנה, זילבער לכבוד שבת ויום טוב, אדער עפעס שיין פאר די שטוב.

THE ICON

Double Click Kiosk

דאבל קליק איז צוגעשטעלט אין א געהעריגע געשמאקע פלאץ, נישט אין א בעיסמענט ווי אנדערע קיאסקן. צוגעשטעלט מיט שנעלע גוטע אינטערנעט, שטארקע גוטע קאמפיוטערס, פריוואטע לופטיגע צימערלעך, צושטעלנדיג פאר די באנוצער א רואיגע שטילע פלאץ וואו צו ערלעדיגן אלעס.

וועלכע סארט באנוצערס קומען אריין אין דעם קיאסק?

אנגעהויבן פון אינדערפרי ווען ארבעטער אן קיין אינטערנעט צוטריט קומען אריין שיקן אימעילס צו קאסטומערס, אינמיטן טאג ווען אייקאן שאפערס קומען אריין ערלעדיגן זייערע אנליין געברויכן, און געענדיגט ביי דעם כולל אינגערמאן וואס קומט אריין ביינאכט אריסספרינטן א תשובה וואס ער האט געשריבן אין כולל.

א גוטע פידבעק וואס איר האט געהערט פון א קאסטומער?

ביי די פארלאפענע גרויסע שניי, זענען געווען צוויי קאסטומערס וועלכע האבן נישט געקענט אנקומען צו זייער געהעריגע אפיס. זיי האבן זיך דא אריינגעזעצט, און שפעטער דערציילט אז די גרויסע לופטיגע אפיסעס, מיט אסאך פלאץ און לופט צו אטעמען, האט זיי געמאכט שפירן ווי אין זייער אייגענע אפיס, און זיי זענען דארט פארבליבן אויפן גאנצן טאג.

א ספעציעלע סערוויס וואס איר שטעלט צו?

מיר שטעלן צו ספעציעלע קאמפיוטערס פאר "עמעזאן" באנוץ געגנליך פריי פון אפצאל! יא, אזוי ווי איר הערט. מיר האבן דאס אויסגעארבעט צו באקומען א קליינע קאמישאן פון עמעזאן ווען מען נוצט א ספעציעלע לינק וואס מיר שטעלן צו, וואס ערלויבט אונז צו געבן דעם סערוויס גענגליך אומזיסט.

THE ICON

Heaven Toast

"העווין טאוסט" שטעלט אהער געשמאקע פארווע עסן, פרישטאג און לאנטש, געשמאק און גוט, אבער אין די זעלבע צייט שנעל און צייטליך. דער קאסטומער באקומט דעם מאלצייט אין א שנעלע צייט, אבער ווייטער גוט און געשמאק.

פארוואס האט איר אויסגעקליבן אייקאן?

אייקאן איז אויפן בעסטן פלאץ אין קרית יואל, ממש אין צענטער פון שטאט. טויזנטער מענטשן גייען דא דורך טעגליך, און צווישן אלע ארבעטער און קאסטומערס אין די געשעפטן קומען דא אריין הונדערטער מענטשן טעגליך.

ספעציעלע מאמענטן וואס שפילן זיך אפ אין אייער געשעפט?

דאס איז ווען עס קומען אריין קאסטומערס קויפן עסן, אבער זיי קויפן דאס נישט פאר זיך. זיי קויפן דאס פאר קימפעטארנס, שכנים וועלכע קענען נישט מאמענטאל אליין קאכן, צו באזוכן קראנקע אין שפיטעלער, אדער פאר א קרוב. דאס ווייזט אז דאס איז נישט בלויז עסן, נאר א וועג פון העלפן מענטשן.

דערציילט אונז פון די אנדערע זייט פונעם רעסטוראנט טישל, וואס גייט אריין אין צוגרייטן דאס עסן?

אהערצושטעלן די מעניוס וואס מען קען בייַ אונז באקומען, איז אריין גאר אסאך עקספיריענס, פלאנירונג און טעיסטינג, ביז עס ארויסגעקומען דער בארימטער געשמאקער מעניו וואס מיר פארמאגן.

דער הויפט מעלה וואס מיר האבן, אז יעדע עסן וואס מיר פארקויפן, אויסער פיצא, נעמט אונטער 3 מינוט צוצוגרייטן פארן קאסטומער. זאכן וואס אינדערהיים נעמט עס ארום א האלבע שעה. מיר ווייסן אז אונזערע קאסטומערס קומען אריין "ביזי" און "הונגעריג", און זיי ווילן זיך ארויס דאס שנעלסטע מיט א מאלצייט אין האנט.

THE ICON

גראונד לעוועל

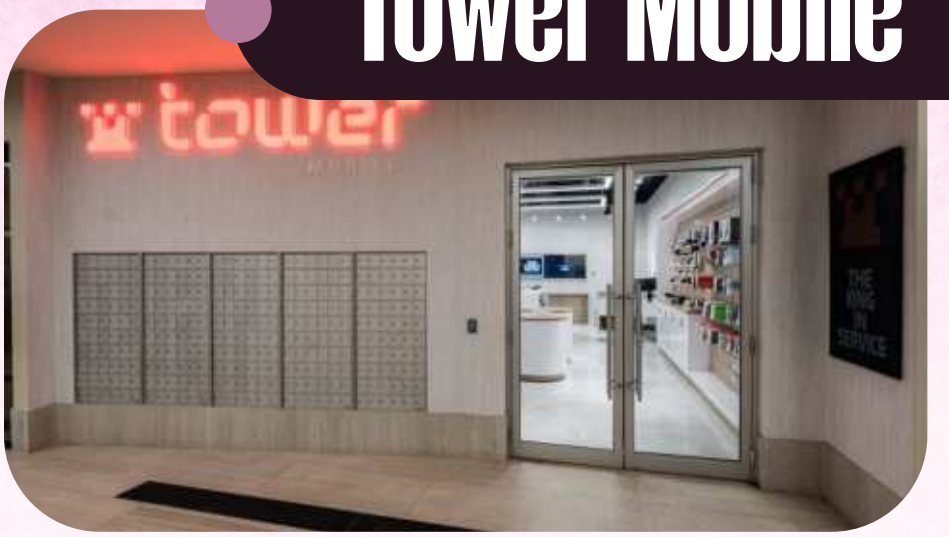

THE ICON

געענדיגט מיט דעם צענטראלן שטאק, גייען מיר אראפ מיט דעם פראכטפולן עלעוועיטאר, צום גראונד לעוועל וואו מיר טרעפן זיך ווייטער מיט א רייע געשעפטן גרייט צו סערווירן די געברויכן פאר די גאנצע משפחה.

THE ICON

Tower Mobile

טאוער מאביל האט אין די לעצטע יארן געטוישט די מאפע פון סעלפאון געשעפטן, פון א בלויזע געשעפט וואו מען קען איינקויפן א טעלעפאון און ארויפלייגן סערוויס, איז דאס אויסגעשטיגן אלס א פול-סערוויס געשעפט, מיט א פולע סעלעקשן, גוטע און אמת'דיגע סערוויס, גוט טרענירטע סטעף, און א באזונדע אפטיילונג פאר פאון מעינטענענס.

ספעציעלע מאמענטן וואס פארבלייבט אין אייער זכרון?

ווען א קאסטומער קומט אריין מיט א פראבלעם אויף זיין טעלעפאן, און ער גייט ארויס פון דא מיט א פאר־אכטענע זאך ביז געציילטע מינוטן. היינט צוטאגס איז דער טעלעפאן געווארן ווי א חלק פונעם מענטש, און מענטשן ווערן זייער נערוועז ווען דאס ארבעט נישט פולקאם.

מיר האבן געהאט דא נעכטן א איד א פול-טיים ארבעטער, וואס זיין טעלעפאן האט אויפגעהערט קלינגען, און ער רעכנט זיך באמת אויף דעם, דאס איז אים א וויכטיגע זאך. דער איד איז ארויס פון דא ביז געציילטע מינוטן מיט א פאר־אכטענעם טעלעפאן, און א רואיגקייט אויסגעגאסן אויף זיין געזיכט. א צווייטער קאסטומער איז אריינגעקומען מיט א פראבלעם אויף זיין טעלעפאן וואס ער מוטשעט זיך שוין חדשים, און ער האט געמיינט אז עס איז א קאמפליצירטע זאך צו פאררעכטן, ביז געציילטע מינוטן איז ער געווען אינדרויסן, אלעס מסודר ב"ה.

וואס קענט איר דערציילן פון הינטער די קוליסן?

מענטשן ווייסן נישט די ארבעט וואס גייט אריין הינטערן טישל, וואס זיי האלטן נישט מיט. ווען א קאסטומער ברענגט אריין א טעלעפאן צו פאררעכטן, אדער צו קלעימען א וואראנטי, הייבט זיך די מעשה דאן אן. מיר דארפן פון דעמאלס און ווייטער זיין פארנומען רעדן מיט די קאמפאניס, פאלואען מיט זיי, און בס"ד ברענגען דאס בעסטע פאר'ן קאסטומער. דער קאסטומער קען אמאל זיין פרוסטרירט פארוואס עס נעמט אזוי לאנג, ווען ער ווייסט נישט די פארהאנדלונגען וואס גייען פאר אונטערן טיש, אים צו ברענגען די בעסטע רעזולטאטן.

וואס מיינט אייקאן פאר אייך?

אייקאן איז נישט בלויז נאך א ביזנעס מאלל. אייקאן האט געברענגט פאר קרית יואל א טאטאל נייע באגריף פון א פלאץ וואס איז אהערגעשטעלט צו העלפן בויען די ביזנעסער, א פלאץ וואו קאסטומערס האבן פשוט הנאה אריינצוקומען, וואס מיינט פאר אונז זייער אסאך. אזוי אויך טוט די מענעדזשמענט טיעם שטיין צו די רעכטע האנט און פארזיכערן דעם סוקסעס פון אלע טענענטס.

THE ICON

Keser Judaica

״כתר דזשודעיקאו״ שטעלט אהער א ריזן אויסוואל פון טליתים, ציצית, טלית בייטלעך, ברענגענדיג הידור מצוה צו נייע שטאפלען. דער ריזיגער געשעפט אין ״אייקאן״ איז אהערגעשטעלט מיט די גרעסטע ספרים אויסוואל אין די גאנצע געגנט, מיט א באזונדערע אריינגאנג פאר מענער, צו קענען אייגקויפן ספרים מיט א ישוב הדעת.

פארוואס האט איר אויסגעקליבן ״אייקאן״?

אייקאן האט געברענגט קיין קרית יואל הערליכע גוטע געשעפטן, וואס מאכט אייגקויפן אין דעם מאלל א געשעניש. די אויסוואל פון געשעפטן און די לאקעישאן אין צענטער פון שטאט, האט אונז נישט איבערגעלאזט מיט א צווייטע אויסוואל צו קלויבן.

ספעציעלע מאמענטן אין אייער געשעפט?

וועז עלטערן קומען אריין אין געשעפט מיט קינדער אין אלע יארגענג, און זיי גייען אריס שפעטער וויסנדיג אז זיי האבן ערלעדיגט אלעס וואס זיי האבן געדארפט, ציצית אין אלע סייזעס, ספרים פאר אלע לימודים אין חדר, צו קענען אנהייבן דעם נייעם זמן מיט א רואיגקייט וויסנדיג אז אלעס איז ארלעדיגט.

וואס גייט אריין פון הינטער די קוליסן אהערצושטעלן א ספרים און דזשודעיקאו געשעפט צו א יו״ט סעזאן?

עס גייט אריין אומצאליגע שעות אהערצושטעלן אונזערע קאסטום דעזיינס פאר אונזערע ימים טובים אייטעמס. אנגעהויבן פון פסח סעטס, מצה-טאשן, לולב האלטערס, מגילה האלטערס, אלעס צו קענען מקיים זיין די מצוות מיט א געשמאק און א הידור. באזונדער גייט אריין אסאך שעות צו מסדר זיין די ספרים לויט קאטעגאריעס פון די ימים טובים, אבער ב״ה אז די קאסטומערס האבן באמת הנאה דערפון.

וויאזוי קומט איר אקעגן די יעצטיגע עקאנאמישע צייטן?

מיר מאכן יעדן אנהויב יאר א גרויסע ״ציצית סעיל״ אז עלטערן זאלן זיך קענען ערלויבן ציצית פאר אלע קינדער פאר עפארדעבל פרייזן. מיר זאגן ״יעדע איד פארדינט כתר״!.

THE ICON

petit clair

דאס געשעפט שטעלט צו הויכע קוואליטעט קליידער פאר קינדער פון אלע יארגענג, פאר פרייזן וואס קרית יואל משפחות קענען זיך ערלויבן. דאס אריינקומען אין די "גרויסע פאמיליע" פון געשעפטן וואס זענען דא צו סערווירן די קאסטומערס אין אייקאן" האט זיי געגעבן נייע מעגליכקייטן צו סערווירן די צופרידענע קליענטן.

THE ICON

Toys 2 Discover

דא קומט איר אריין צו דעם ריזן טויס סטאר, אויף א פארנעם וואס קרית יואל האט נאכנישט געזען. דא וועט אייער קינד טרעפן זיין פארדינטע "אפיקומן", אדער סתם אזוי א שפילצייג אדער א בייק אין לויף פונעם יאר.

THE ICON

Best Healthcare

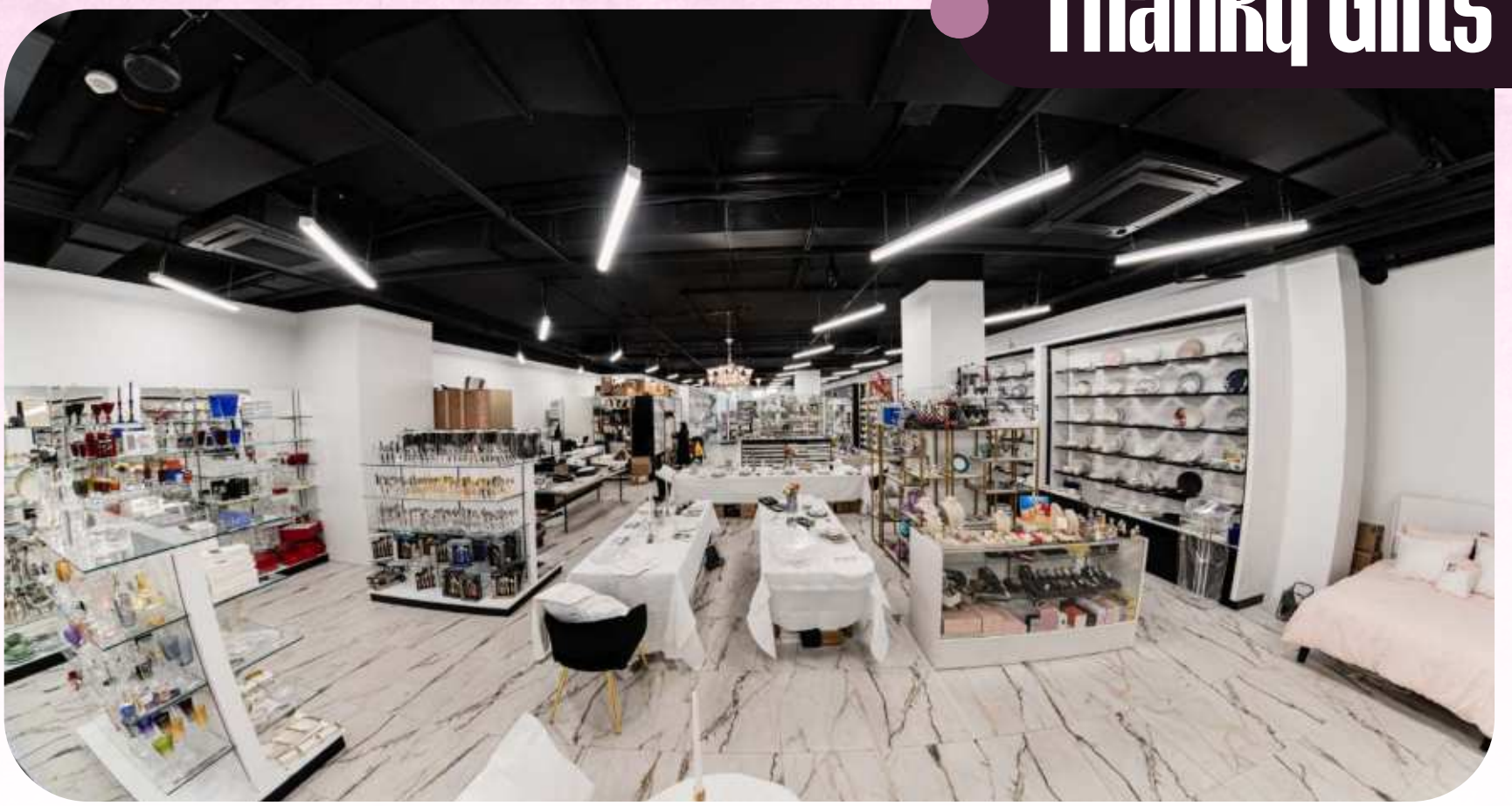

"בעסט העלט-קעיר" מיט דעם וועלט-בארימטן 'דאקטאר וועראבערגער' האבן זיך אריינגעצויגן אין דעם מאלל, און ערגענצן דעם בילד פון האבן אלע פאמיליע געברויכן אונטער איין דאך. אנשטאט דארפן זוכן א טעקסי נאך א באזוך ביים דאקטאר צו גיין איינקויפן, האט מען דאס בלויז א טיר אוועק.

THE ICON

Thankq Gifts

א גרויסן געשעפט וואו מען קען טרעפן א געשאנק אדער מתנה׳לע פאר סיי וועם, פון א ארבעטער ביז א ארבעטסגעבער, א שכנה, א קרוב נאכן האלטן א קינד, אדער סיי ווער עס פארדינט זיך דאס. זיי פארדינען זיך עפעס בעסער, קומט אריין צו ״טעינקיו גיפטס״.

THE ICON

Faigy's Maternity

דער געשעפט ברענגט אריין א וויכטיגע קאטעגאריע פאר משפחות, און צייגט נאכאמאל ווי 'אייקאן' איז געבויט ארום די עכטע געברויכן פון קאסטומערס, סענסיטיוו און פראקטיש, א פלאץ צו קויפן באקוועם און מיט געפיל אין א היימישע סביבה.

THE ICON

בעיקערטאון מאלל ענטרענס

דא האבן מיר שוין יא געזומען די טרעפ אראפ צום בעיקערטאון מאלל ענטרענס, און זיך אנגעטראפן מיט דריי וויכטיגע געשעפטן, וועלכע זענען אלע גאר רייך און בריייט אהערגעשטעלט.

THE ICON

KJ Meat

דער "קרית יואל פלייש" אייקאן לאקאציע, איז אהערגעשטעלט מיט גאר א רייכע אויסוואל פון אלע סארטן פלייש, דעלי און טעיק אוט, די בעסטע פרישסטע פליישן, מיט די בעסטע השגחה און הויכע קוואליטעט. דער געשעפט איז אהערגעשטעלט מיט א חידוש אז אריינקומענדיג, שפירט זיך בכלל נישט אז מען געפונט זיך אין א בוטשער געשעפט, וועו די געשעפט מענעדזשמענט באווייזט צו אנהאלטן א געשמאקע אטמאספער אינעם געשעפט, טראץ וואס מען פארקויפט דארט רויע פלייש.

THE ICON

all in one
Major Appliances & Electronics

SHOWROOM & STORE
1 Lemberg Ct. #003
(Cor. Acres Rd.)
845.774.2433
SERVICE IS OUR BEST PRODUCT

Comming Soon!

All In One

דער בארימטער ״אלל אין וואן״ געשעפט מיט וועלכע תושבי קרית יואל זענען שוין אזוי באקאנט, אלס דער געשעפט בה״א הידועה, וואו מען קען איינקויפן עלעקטראניקס, אפלייענסעס, און וואס נישט. וועט אין די קומענדיגע חדשים זיך אריבערציען צו א שפאגל נייעם לאקאל אויפן אונטערשטן שטאק פונעם ״אייקאן״ מאלל.

Hello Lighting

THE ICON | באצוג | שטאק-ביי-שטאק | הײַמשטאָט

THE ICON

"העלאו לייטינג" האט געברענגט א נייע מושג פון א ריזיגע פול-סעלעקשאן לייטינג שאו-רום, אויף א פארנעם וואס איז נאכנישט געווען בעפאר אין קרית יואל. א ריזן אויסוואל פון שיינע, פראקטישע טשילארס, אינדאר, אוטדאר, קאמערשאל, רעזידענשאל. באלייכטונג פאר יעדע סארט פרייז רעינדזש.

פארוואס האט איר אויסגעקליבן "אייקאן" אלס לאקאציע פאר אייער געשעפט?

אייקאן איז א פארנומענער צענטער מיט כסדר'דיגע טראפיק פון הונדערטער מענטן וועלכע קומען צו די רייכע אויסוואל פון געשעפטן וואס זענען דא אהערגעשטעלט אין דעם בנין. מיר האבן געזוכט צו זיין אין א פלאץ וואו מענטשן קומען סייווי פאר אלע זייערע שאפינג געברויכן, און "אייקאן" האט זיך געשפירט ווי דער פאסיגער פלאץ דערפאר.

וואר איז אייער געוועהנליכער קאסטומער?

אונזערע קאסטומערס קומען אריין מיט געדאנקען אין קאפ, טייל זענען קלאר וואס זיי ווילן, אנדערע דארף מען העלפן אויסקלארן. געווייסע קאסטומערס קומען מיט א קלארע געשריבענע בלופרינט פון זייער איבערגעבויעטע הויז, אנדערע קומען מיט א אנגעשריבענע פאפיר מיט מעסטונגען, און אנדערע מיט א בילד אויפן טעלעפאן וואס צייגט א צימער וואס דארף ווערן מער באלויכטן. אלע גייען ארויס מיט א קלארקייט, און באלייכטונגען וועלכע פאסן אריין אינעם סייז און בודזשעט פונעם קאסטומער.

א מעשה וואס האט זיך גוט געענדיגט?

א קאסטומער אין די קאסטראקשאן ליין, האט באשטעלט א גרויסע פראכטפולע טשענדעליר פון א גרויסע קאמפאני אין אמעריקע, און מיר האבן עס דעליוועדט דירעקט פון יענע פירמע צו דעם קאסטומער. יענער האט אבער בטעות געשיקט א נישט ריכטיגע אייטעם מיטוואך נאכט, און מיר האבן באקומען דעם טעלעפאן רוף פונעם קאסטומער דאנערשטאג אינדערפרי אז דער אייטעם איז נישט ריכטיג, און זיי דארפן עס שוין מאנטאג נאכט האבן געענדיגט.

מיר האבן זיך גלייך פארבינדן מיט דעם בעה"ב פון דעם פירמע, און ער איז פערזענליך אראפגעגאנגען צו זיין וועירהאוז, וואו ער האט געטראפן די פעלנדע שטיקלעך. מען האט ערלעדיגט אז א ארבעטער וועלכער האט פאמיליע אין ניו יארק, זאל דאס ברענגען מיט זיך אויפן פליגער.

זונטאג נאכמיטאג האט דער קאסטומער געהאט דעם ריכטיגן שטיקל ביי זיך אין האנט, און געקענט ענדיגן דעם דזשאב אין צייט.

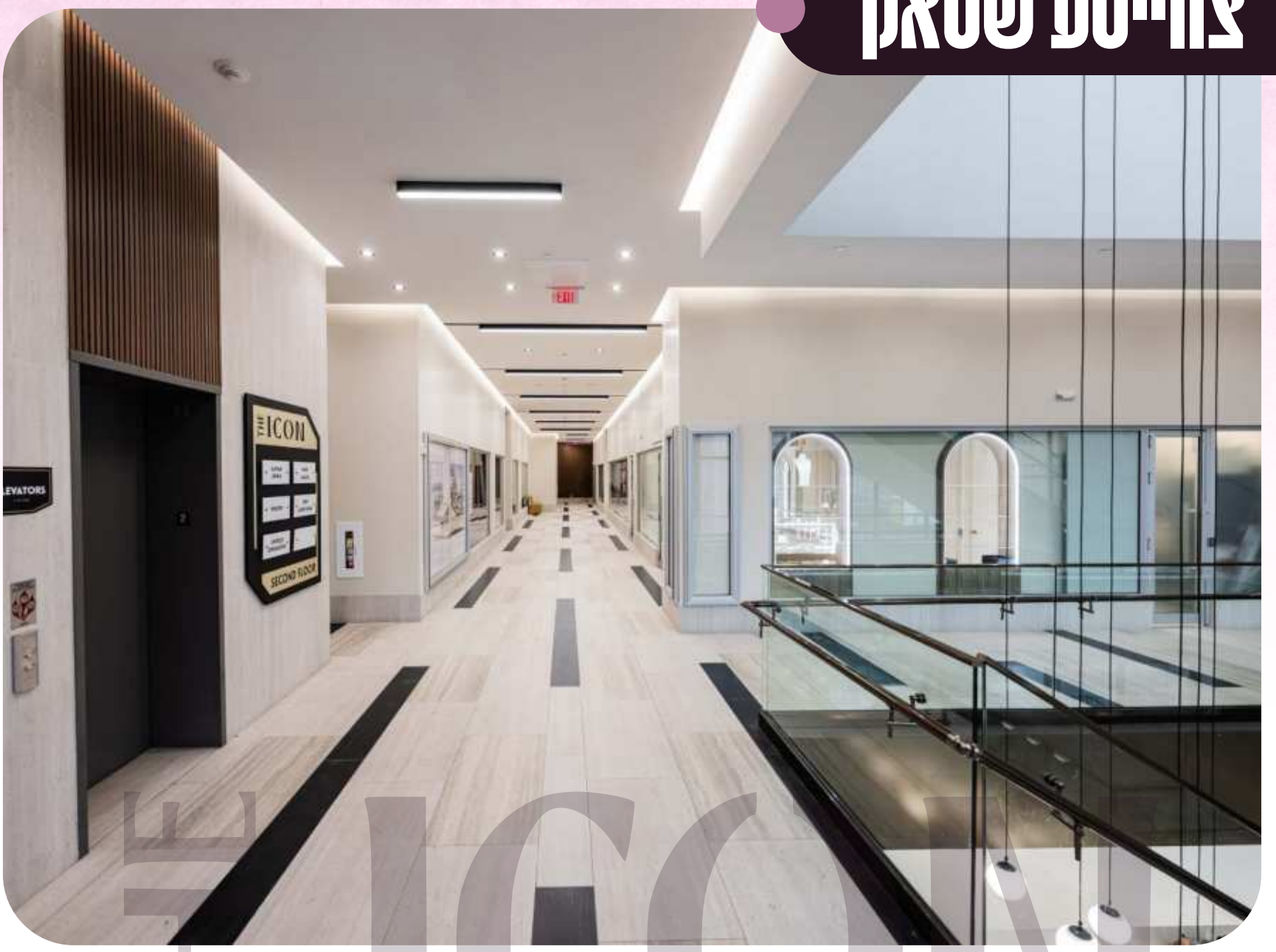
וויאזוי האט קרית יואל געפארעמט אייער געשעפט?

פאמיליעס אין קרית יואל האבן ליב ליכטיגע הייזער. די הייזער זענען פארנומען און אקטיוו, און ליכטיגקייט שפילט א שטארקע ראלע אין א אידישע, היימישע שטוב. מיר פאוקוסן שטארק צו נעמען אין באטראכט די פראקטישע געברויכן, פונקט ווי די שיינקייט, צו קענען צופרידנשטעלן די קאסטומערס צום מאקסימום.

THE ICON

צווייטע שטאק

דער צווייטער שטאק, דער שטאק העכערן הויפט לאבי, איז באוואוינט מיט געשעפטן פאר די עקרת הבית, ווי צירונג, קליידער, סאלאן און הויז ווירטשאפט.

THE ICON

Kaypar Jewels

א בארימטע דזשולערי סטאר מיט הערליכע צירונג שטיקער, צו קויפן א מתנה פאר די עקרת הבית, אדער זיך אליין צו פארגינען א נייעם צירונג, לכבוד יו"ט אדער אגאנץ יאר.

THE ICON

Whoopis

א גאר פאפולערע קינדער קליידער געשעפט, מיט א גרויסע אויסוואל פון קינדער קליידער פאר מיידלעך פון אלע יארגענג. א געשעפט צו וואס קרית יואל׳ע אידן פלעגן אונטערנעמען א נסיעה, און האבן דאס אצינד דא לאקאל.

THE ICON

S&W

א בארימטע לאנגיאריגע דעסטינאציע פאר פרויען קליידער. דא האט מען אלעס וואס דארף קויפן, א גאנץ יאר, אויף שבת און יום טוב, און וועמען אימער. ווידער א געשעפט צו וועמען קרית יואל'ע אידן פלעגן פארן אייַנקויפן, און קענען דאס יעצט האבן דא אינעם "אייקאן".

THE ICON

Wave Salon

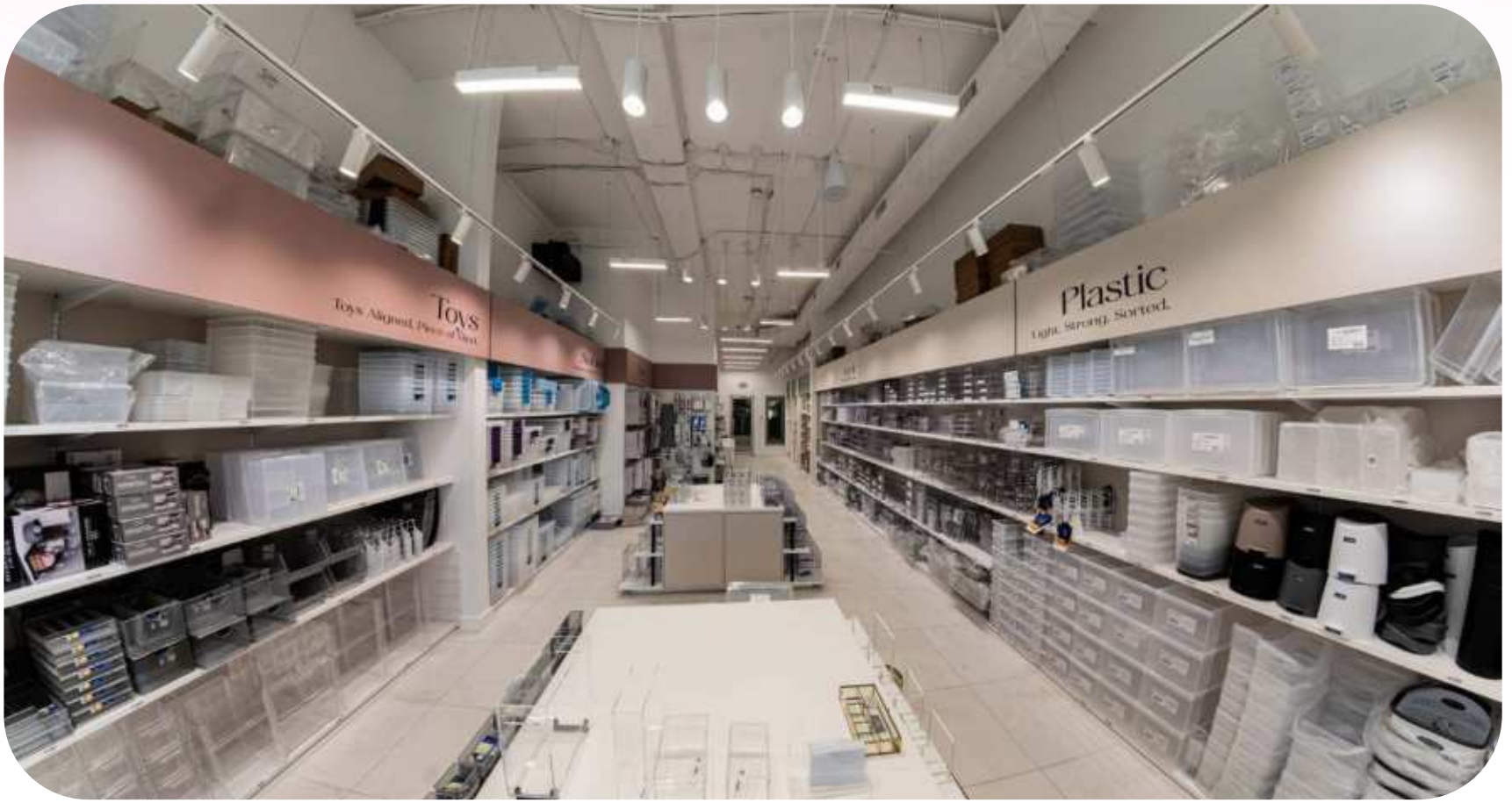
פערזענליכע קאסטומער קעיר אלס טייל פון די מאלל ערפארונג. מען גייט נישט נאר ארום אן אויפהער, מען שטעלט זיך אפ, געבנדיג פאר די מאלל א ריטעם און פארבינדונג וואס קאסטומערס זוכן.

THE ICON

Unfold Organizing

א גאנץ געשעפט פאר "הויז ווירטשאפט". מענטשן ווילן סדר און רואיגקייט אין א פארנומענע לעבן. דא קען מען טרעפן אלעס צו האלטן דעם הויז שיין, רואיג און מסודר.

THE ICON

דריטער שטאק

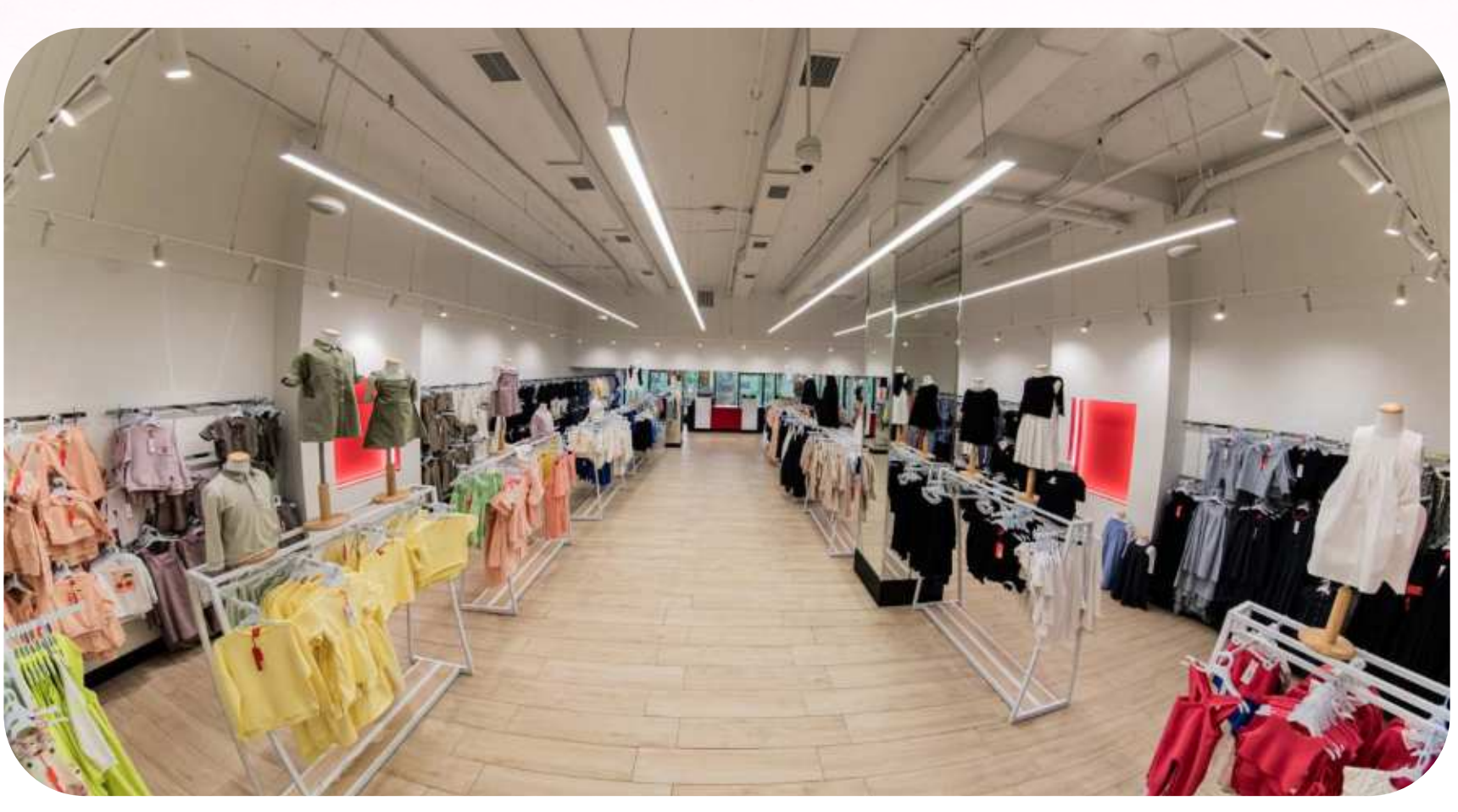
מיר גייען ווייטער ארויף צום דריטן שטאק, ווו עס שטייען אויסגע'שורה'ט נאך א רייע געשעפטן מיט א רייכע אויסוואל פון קליידונג פאר די גאנצע משפחה.

THE ICON

Lulu

א באקאנטע געשעפט פאר קינדער-קליידונג און נאך. דא קענט איר באקומען הערליכע און ברענד נעים קליידונג פאר קליינע קינדער.

THE ICON

London Kids

שיכעלעך פאר די קינדערלעך...
קינדער שיך וואקסן קע"ה אויס
שנעלער ווי מען מיינט, און מען דארף
האבן גוטע שיך צוגעפאסט צו זייערע
פיסלעך. דא קענט איר טרעפן א
רייכע אויסוואל פון שיכלעך אין אלע
מוסטערן, סטיילס, צוגעפאסט צום
בודזשעט.

THE ICON

Chapaleria Hats

א געשעפט פאר די עקרת הבית מיט פראפעסיאנאלקייט און סערוויס, ברייטע אויסוואל, און בארימטע קוואליטעט. דאס געשעפט האט דריי שטאפלען פרייזן, צו זיין געאייגנט פאר יעדנ'ס בודזשעט.

THE ICON

Mode / Mini Mode

די צווילינג סטארס איינס נעבן אנדערן איז ווירקליך אן ׳איין-סטאפ-שאפ׳ פאר די גאנצע משפחה אין קרית יואל. מען קומט אריין צו קויפן שטאפיר פאר די גאנצע משפחה, און מען גייט ארויס מיט זעק פול מיט גוטע פיינע סחורה, פאר פרייזן וואס פאסן פאר א פאמיליע בודזשעט.

פארוואס האט איר אויסגעקליבן די ״אייקאן״ מאלל?

איך האב אויסגעוועלט דעם מאלל ווייל עס איז א צענטער מיט אסאך טראפיק פון קאסטומערס וואס זוכן די נייעסטע סחורה, אייגנארטיגע ערפארונג, און גוטע ברענדס.

ווער איז אייער געוועהנליכער קאסטומער?

געטרייע עלטערן וואס קומען אריין מיט האפענונג, געוועהנליך מיט א ליסטע אין האנט. זיי גייען ארויס מיט פונקטליך וואס זיי האבן געזוכט און א געפיל פון צופרידנהייט, וויסנדיג אז זיי האבן באקומען א פריינטליכע פערזענליכע סערוויס וואס מאכט אונזער געשעפט פאר דעם פלאץ פאר אלע משפחה געברויכן.

דערציילט אביסל פון הינטער די קוליסן?

רוב קאסטומערס זעען נישט די גרויסע ארבעט פון לאגיסטיקס, קוואליטעט קאנטראל, טרעינען די ארבעטער, און אלעס וואס פארלאנגט זיך אונטער יעדן פראדוקט און סערוויס וואס מיר שטעלן צו.

THE ICON

Tottini

טאטיני איז באקאנט מיט איר ערליכע און געשמאקע אויסוואל פון קינדער קליידונג, מיט אירע ספעציעלע ביליגע פרייזן, וואס ברענגט אז קאסטומערס פון אלע זייטן זאלן באלאגערן דעם געשעפט, און איינקויפן די קליידער פאר קינדער אין אלע יארגענג, אריינקומענדיג מיט אסאך אין קאפ, און ארויסגייענדיג מיט אסאך אין זעקל.

פארוואס האט איר אויסגעקליבן "אייקאן"?

אייקאן האט געברענגט א נייע שאפינג עקספיריענס, און מיר האבן געוואלט אז אונזער געשעפט זאל זיין א טייל פון דעם משפחה איבערלעבעניש וואס די קאסטומערס גייען אריבער אריינקומענדיג אין אייקאן.

וואר איז אייער געוועהנליכער קליענט?

אונזערע קליענטן וועלן געוועהנליך זוכן געשמאקע קליידער מיט א ספעציעלן טעם, אבער נאכאלס פאר גוטע פרייזן וואס מען קען זיך ערלויבן. די קאסטומערס זענען געוועהנליך פארנומענע מאמעס וועלכע זוכן אויסצושטאפירן די קינדער, און וועלן אריינקומען אויסשטאפירן גאנצע משפחות מיט קליידער, ארויסגייענדיג צופרידן און רואיג.

א ספעציעלער מאמענט אין אייער געשעפט?

א קאסטומער האט לעצטנס דערציילט אז כאטש זיי קענען נישט שניידן די אויסגאבן ביי וויכטיגע געברויכן ווי רענט/מארטגעדזש אדער גראסערי, זאכן וואס מען מוז האבן אויף טאג טעגליך. האבן זיי אבער געטראפן אז ביי קליידונג קען מען יא שניידן די אויסגאבן דורכן קומען צו "טאטיני". די רואיגקייט אויף איר געזיכט, האט אונז דערמאנט פארוואס מיר זענען דא.

וויאזוי האט קרית יואל געפארעמט אייער געשעפט?

די קרית יואל'ע סטאנדארטן האבן געהאט א שטארקע השפעה אויף וויאזוי מיר קלויבן אונזער סעלעקשאן. מיר האבן היינט ספעציעלע סטיילס פאר קרית יואל, און מיר האבן גאנץ לעצטנס אנגעהויבן צושטעלן קליידער לויט די נייע "לבושי כבוד" סטאנדארטן.

THE ICON

פערטער שטאק

ארויפקומענדיג צום פערטן שטאק ווערט מען באגריסט מיט א רואיגקייט פון אפיסעס און קעיר, ווען דער אטמאספער טוישט זיך צו קעיר און וויכטיגע סערוויסעס וועלכע ווערן צוגעשטעלט. אנגעהויבן פון "טריי קאונטי קעיר", און וועט בעז"ה נאכפאלגן מיט נאך סערוויסעס אין די צוקונפט.

THE ICON

Tri County Care

המספיק'ס "טריי קאונטי קעיר" ברענגט אריין נאך א וויכטיגע סערוויס טייל אינעם בנין, וואס באשטעטיגט דעם געדאנק אז די מאלל איז פיל מער ווי א פלאץ נאר איינצוקויפן. אזא הילף אגענטור מאכט דעם גאנצן מאלל שפירן מער ערגענצט, און פארברייטערט די ראלע פונעם מאלל פון זיין בלויז א ריטעיל צענטער צו א פלאץ וואו משפחות קענען אויך צוקומען צו וויכטיגע סערוויסעס.

THE ICON

פינפטער שטאק

אויפן העכסטן שטאק, דער שפיץ פונעם אייקאן טורעם, זענען סטאנציאנירט די צענטערן וועלכע פארלאנגען מער רואיגקייט און ישוב הדעת, וואו מען קען אריינקומען איינקויפן מיט א געשמאק.

THE ICON

Shimmers

א ריזן געשעפט, מיט א גרויסע אויסוואל פון פרויען קליידער, ספעציעל וועז עס קומט צו א שמחה און מען דארף זיין פאסיג אהערגעשטעלט ווי עס פאסט צו די גרויסע שמחה.

THE ICON

Chasuna Mall

די "חתונה מאלל" פאסט ממש אריין אינעם העכסטן שטאק, ווייל עס געבט זיך אפ דירעקט מיט שמחות, פלאנירונגען, און די וויכטיגסטע געברויכן ביי די ספעציעלע צייטן אין לעבן, פיל מיט אידיש נחת.

אין דעם "חתונה מאלל" צענטער, קען מען זיך איינהאנדלען אלע געברויכן צו דער חתונה אונטער איין דאך. דא קומען משפחות אריין ערלעדיגן אלע חתונה געברויכן, און גייען אַרויס עטליכע שעה שפעטער וועו "אלעס איז ערלעדיגט".

אבער נישט נאר צו די חתונה, נאר סיי וועו איר דארפט א גוט שטיקל מעבל, א נייע קאוטש אויף יו"ט, אדער אפילו תשמישי קדושה, איז "חתונה מאלל" אייער אדרעס.

THE ICON

לכו והתפרנסו זה מזה

איש את רעהו יעזורו

באַזוך

דערמיט האבן מיר געענדיגט דעם דעטאלירטן באזוך, **מיר האפן אז איר האט הנאה געהאט** און זיך באקענט מיט די **צענדליגער נייע געשעפטן אין קרית יואל**, סטאנציאנירט אינעם **בארימטן "אייקאן" מאלל** אין צענטער פון שטאט.

שְׁמִירָה מִשְּׁעַת קְצִירָה

שוין פון וועז מיין קליין יונגעלע באקומט פאות, איז אונזער זארג

אז ער זאל בלייבן אפגעהיטן 24/7.

שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה

ב"ה אז מיט די נאכאנאנדע
עבודת הקודש פון די געטרייע
עסקני 'חומת העיר', קענען
מיר רואיג זינגען ←

ווייל דא אין קרית יואל איז דאס א פרייליכע ניגון

א פרייליכן און אפגעהיטענעם יו"ט, פאר די טויזנטער תומכי החומה, און פאר אלע תוש

artistic.group

חומות העיר

חומות העיר

שבי העיר! ← וואונטשט, חומת העיר

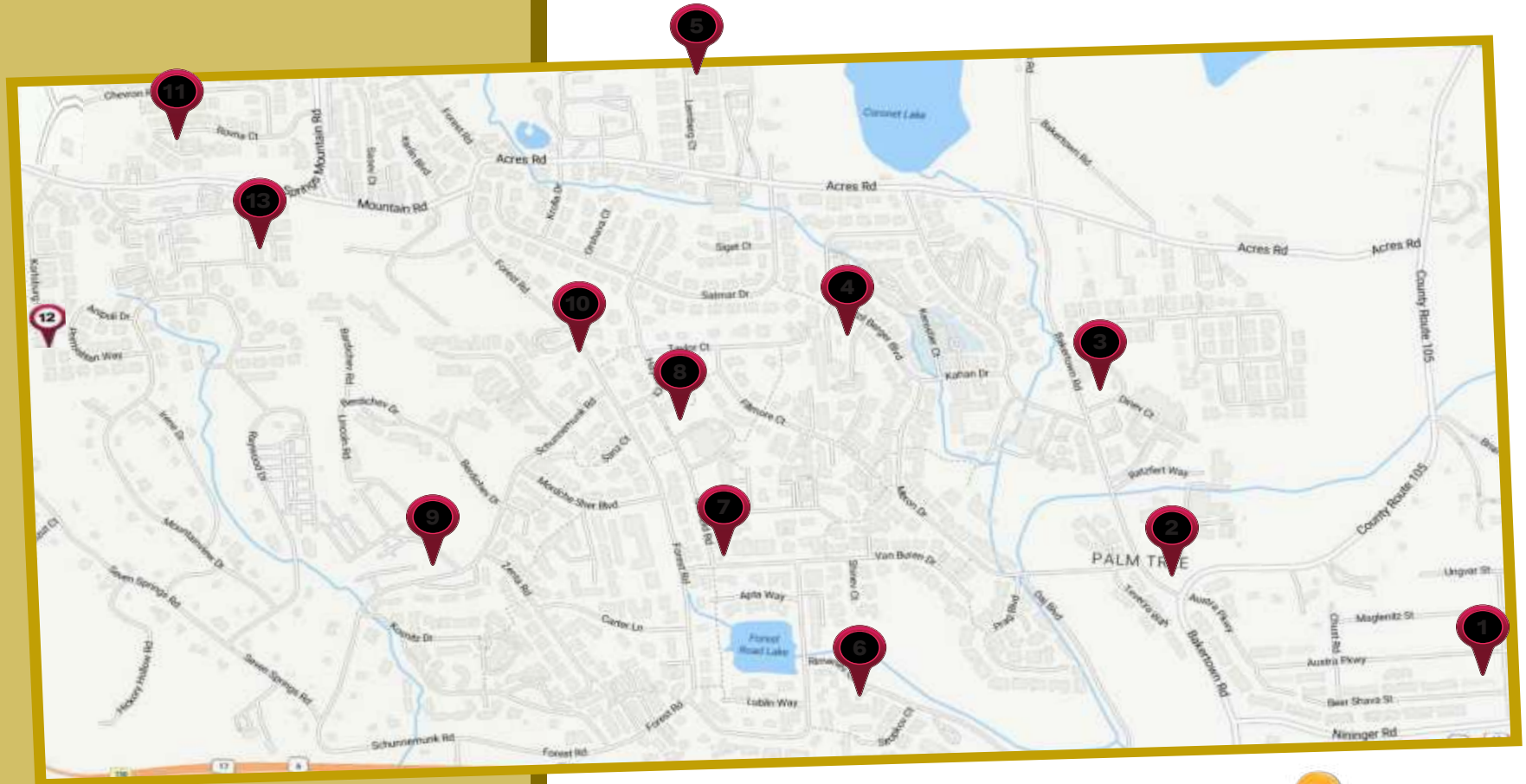
מאפע

שריפת חמץ!

די אנגעצייכנטע באשטימטע פלעצער אין יעדן געגנט באזונדער פאר

'שריפת חמץ', קומענדיגן ערב פסח הבעל"ט

1. 14 באר שבע
2. פארק-און-רייד (פון 7:00)
3. 1 דינוב רד.
4. 18 נעציל בערגער - תלמוד תורה
5. 10 לעמבערג קט.
6. 6 רימונב - תלמוד תורה
7. 2 נארפיעלד רד.
8. ביהמ"ד הגדול
9. בית החיים פארקינג לאט (פון 7:00)
10. 71 פארקעסט רד.
11. 15 ראוונע קט.
12. 20 קארלסבורג
13. צפת צווישן קראקע און מעזיבוש

ביטע נישט שיקן קינדער אליינס!

ביטע האלט אייערע קינדער אונטער אייער אויפזיכט ביי שריפת חמץ.
שיקן קינדער צום שריפת חמץ אליין אן קיין אויפזיכט פון די עלטערן,
האט שוין גורם געווען אסאך עגמת נפש בעבר.

היימשטאָט

חתונה מאַכן

אַ תקופה אין לעבן

לכבוד יו"ט זעצט זיך "היימשטאָט" אַראָפ מיט עטליכע תושבי העיר **וועלכע האָבן שוין קע"ה דערגרייכט צו די חתונה פונעם אינגסטן קינד**, און טיילן מיט וויאַזוי עס איז אַריבער אויף זיי **דער תקופה פון חתונה מאַכן די קינדער, אָנגעהויבן פונעם ערשטן קינד מיט יאָרן צוריק, ביז גאַנץ לעצטנס וועלן זיי האָבן זוכה געווען צו פירן דעם אינגסטן קינד** אונטער דער חופה

הרה"ח
ר' הלל ווייס
שליט"א

תשנ"ג - תשס"ט

הרה"ח ר' **הרוצה בעילום שמו**
שליט"א

תשנ"ב - תשע"ג

הרה"ח
מרדכי הערש פארקאש שליט"א

תשנ"ד - תשע"ג

הר"ר **ברוך מרדכי ראזנבערג** הי"ו

תשס"ח - תשפ"ה

אינפארמאציע פון נאכן בעזים טאנץ

יאָ, חתונה מאַכן די קינדער איז אַ תקופה אין לעבן, זייער אַ פרייליכע און דערהויבענע, אָבער אין די זעלבע צייט שטאַרק אָנגעשטרענגט, ווען מען איז כסדר פאַרנומען צוצושטעלן די פאַרלאַנגטע סכומים וואָס עס קאָסט דאָס חתונה מאַכן די קינדער.

עס זענען דאָ אידן פון אַלע שיכטן און קרייזן איבער דער שטאָט, אידן וועלכע האָבן נאָרוואָס אָנגעהויבן חונה מאַכן, אַנדערע וועלכע האָבן שוין חתונה געמאַכט מערערע קינדער, און ווידער איז דאָ אידן וועלכע האָבן שוין חתונה געמאַכט אַלע קינדער, און הייבן שוין אן חתונה מאַכן די אייניקלעך בליע״ה.

אין חכם כבעל נסיון, און יעדער פרישער מחותן וואָלט געוואָלט הערן פון די אידן וועלכע זענען שוין געצליך אויפן אַנדערן זייט וואַסער, וואָס באַדייט דאָס חתונה מאַכן אַ קינד, וויאַזוי איז דאָס צוגעגאַנגען אַמאָל, און וואָס זענען די עצות און טיפס וואָס אַ פרישער מחותן קען הערן, זיך צו קענען פאַרגרינגערן דורכאויס די תקופה.

דעריבער האָט זיך דער ״היימשטאָט״ אַראָפגעזעצט אין די פאַרנומענע ערב יו״ט טעג, צו הערן פון עטליכע אידן וועלכע האָבן שוין זוכה געווען צו חתונה מאַכן אַלע קינדער, און האָבן אַ טוץ מיט, אינפאָרמאַציע, מיינונגען, עצות און הילף איבער די גאָר וויכטיגע נושא.

זעצט אייך מיט אַ געשמאַק, און מיר האָפן אַז איר וועט הנאה האָבן.

יום טוב **היימשטאָט** פראיעקט

הרה״ח ר׳ הלל וויים שליט״א

תשנ״ג – תשס״ט

אַ אינגערמאַן, נישט קיין גרויסער עושר, וויאַזוי קען מען נעמען אויף זיך דעם עול פון חתונה מאַכן?

דאָס איז אַמאָל זיכער, אַז אָן הילף פון רבוש״ע איז גאָרנישט דאָ, ע״פ שכל מאַכט דאָס נישט קיין סענס, און נאָרמאַלערהייט וואָלט מען טאַקע נישט געקענט. ב״ה אַז מיר האָבן דאָס יאָ באַוויזן דורכצושטופן אָן קיין הילף פון אַנדערע, דורכן נישט אויסגעבן קיין איבריגע געלטער.

די טעכטער האָבן ב״ה אַלע געאַרבעט, און די בחורים האָבן מיר אַרויסגעהאָלפן מיטן שערן אינעם ״מקוה שטיבל״ אין ביהמ״ד הגדול, אַזוי אַז זיי האָבן זיך אַלע געהאַט אַוועקגעלייגט געלט. און וויסנדיג דעם סכום וואָס מען האָט צו די חתונה, איז געווען גרינגער זיך אויסצורעכענען מיט אַ בודזשעט וואָס מען גייט שפּענדן אויף די חתונה.

מען האָט זיך אַראָפּגעזעצט מיט יעדן מחותן, און אָפּגעשמועסט אַז מען גייט גיין אויפן ביליגסטן אופן, און ב״ה אַז אַלע האָבן מסכים געווען. אַזוי האָט מען געקענט שפּארן אַסאַך אידיש געלט, און אינאיינווּעגס אויסלערנען די קינדער וויאַזוי צו פירן אַ נאָרמאַלן בודזשעט.

באמת הייבט זיך דאָס נישט אן ביי די חתונה. אַ קינד קען נישט אויפוואַקסן אין אַ שטוב וואו מען איז נישט חס אויף אידיש געלט, אַלעס קויפט מען די טיערסטע, קליידער קויפט מען ברענד נעים, קיינמאָל הערט מען נישט אַזאַ זאַך ווי אַכטונג געבן אויף אידיש געלט, און פלוצלינג וועט עס קומט צו די חתונה וויל מען אָנהייבן שפּארן. עס אַרבעט נישט אַזוי, געוועלינג.

איר זענט באַקאַנט אַלס איינער וואָס האָט אָפּגעשריבן פונקטליך יעדע הוצאה ביים חתונה מאַכן די קינדער. וויאַזוי איז דאָס צוגעגאַנגען?

ב״ה אַז אַסאַך אידיש געלט איז געשפּארט געוואָרן דורך דעם אינציאַטיוו, און איך בין דאַן געווען אַ מוסטער, זייענדיג אַ באַקאַנטער מענטש אין ביהמ״ד, האָבן מיר אַסאַך אידן נאָכגעטון, זעענדיג אַז עס איז מעגליך, און מען קען חתונה מאַכן מיט אַ בודזשעט, אן אויסגעבן איבריג געלט וואָס מען האָט נישט.

די ערשטע פאר חתונות האָבן געקאָסט פון $21,000 און אַרויף בערך מיט $1,000 ביי יעדע חתונה. איך האָב דאַן חתונה געמאַכט אין זאַל אונטערן ביהמ״ד. דעם זאל האָב איך באַקומען אומזיסט, זייענדיג אַ אַרבעטער ביי קהל, די קליידער האָט מען אַליין געגייט ביי מיר אין שטוב, און אַזוי האָט מען פּרובירט דאָס בעסטע צו אַהערשטעלן אַלעס אויפן ביליגסטן אופן וואָס שייך.

אין וועלכן זאל האָט איר חתונה געמאַכט נאָכדעם וואָס דער זאל אונטערן ביהמ״ד איז אַרויס פון באַנוץ?

איך האָב חתונה געמאַכט די שפּעטערע קינדער אין ״בית מרדכי פּאַראַדייס״.

וואָס הייסט? אַזוי האָט דאָס געהייסן?

ניין, איך האָב אַזוי געשריבן אויפן חתונה בריוול...

איך האָב גראדע געהאַט ביי איינע פון מיינע קינדער, וועלן דער מחותן האָט זייער נישט געוואָלט חתונה מאַכן אין דעם זאל. יענער האָט נאָך געהאַלטן ביים ערשטן קינד, און די מחותנסטע האָט גע׳טענה׳ט אַז וועלן זי מאַכט חתונה קען זי נישט טראַכטן אַז זי איז אין אַזאַ ביליגע זאל.

האָב איך זיי דעמאָלטס געזאָגט, אַז וועלן איר מאַכט חתונה, וועט איר בדרך הטבע נישט וויסן אין וועלכע זאל איר זענט. די געפילן זענען אַזוי הויך, און בשעת מעשה כאַפּט נישט קיין שום נפקא מינה וואו מען מאַכט חתונה. אָבער נאָך די חתונה וועט אייער מאַן שוין איינמאָל וויסן און שפּירן וואו די חתונה איז געווען...

די חתונה איז טאַקע געווען דעמאָלטס אין בית מרדכי, און אין יענע מחותנסטע האָט נאָך די חתונה געזאָגט אַז פון היינט און וויטער וויל זי נאָר אַזויוי עס איז געווען ביי וויים...

וועלן האָט פאַסירט דעם טויש אַז דער צד החתן קויפט דעם שטריימל?

עס האָט פאַסירט וועלן איך האָב געהאַלטן אינמיטן חתונה מאַכן די קינדער, און גראדע איז עס דעמאָלס געווען מיין צייט צו קויפן דעם שטריימל, איך האָב חתונה געמאַכט אַ טאָכטער... איך האָב מיך אָבער נישט געשפּארט ביי יענע חתונה, ווייל איך האָב וויטער געגעבן דאָס געלט פאַר׳ן מחותן להבחל״ח הרה״ח ר׳ יונתן האָניג ז״ל.

גראדע פלעג איך אויך קויפן אַ ״רעגן שטריימל״ פאר מיינע איידעמער. איך פלעג מיטשיקן אַ גוטן ״פלעסטיק״ מיטן שטריימל, אַז זיי זאָלן דאָס קענען נוצן אין פאַל פון אַ רעגן...

איך האָב חתונה געמאַכט די שפּעטערע קינדער איז ״בית מרדכי פּאַראַדייס״

אַמאָל פלעגט זיין איינגעפירט אַז יעדן שני וחמישי פלעגט זיין אַ ״טיי אָוונט״, וואָס געדענקט איר אָיבער דעם?

דער מציאות איז אַזוי געווען אַז וועז די נאָנטע קרובים פון דעם בעל שמחה/בעל חוב, זענען אָנגעקומען צום טיי-אָוונט, האָט מען אים אַריינגערוימט אין אויער אַז דער נצרך איז ׳ענער און ׳ענער קרוב זיינער. קאָמיש איז געווען אַז די זעלבע קרובים וועלכע ווייסן פון וועמען מען רעדט, זענען די וועלכע זענען געלאַדנט צו דער שמחה, און זיי גאָר זוכט דער בעל שמחה צו געפעלן...

עס איז היינט געווארן אַ גאַנצע מיינונגס פאַרשידנהייט איבער ווער עס טאַנצט קודם מיטן חתן. וואָס איז אייער מיינונג דערויף?

עס איז אַ חוצפה וועז מען ווייסט נישט היינט וויאַזוי מכבד צו זיין אַ זיידע, און דער טאַטע גיבט אַ כאַפּ דעם חתן, און לאָזט די זיידעס וואַרטן. בכלל איז געווארן היינט אַז אַ זיידע ביי אַ שמחה איז אַ שטיקל פורניטשער... מען זעצט אים אַראָפּ אויבן-אָן, און מען לאָזט אים דאָרט זיצן אַ גאַנצע חתונה, אָן דעם וואָס איינער זאל קוקן אויף זיין זייט.

דאָס איז קלאָר אַז אַ זיידע דאַרף מען מכבד זיין דאָס מערסטע וואָס מען קען. האָבן אַ זיידע ביי אַ שמחה איז די שענסטע זאַך וואָס מען קען האָבן, און מען דאַרף זיי מכבד זיין אַז זיי זאָלן זיך שפּירן באַקוועם און מכובד׳דיג. אני כשלעצמי האָב נישט קיין פּראָבלעם צו טאַנצן דער לעצטער, איך רעד נאר בכלליות.

צום שלוס, אויב איר קענט געבן אַ טיפּ פאר פּרישע מחותנים וועלכע הייבן יעצט אן חתונה מאַכן?

וועז מיר האָבן געהאַלטן ביים ערשטן קינד, איז נאָך געווען פאַרשידענע זאַכן וואָס מען האָט דן געווען אַרויף אָדער אַראָפּ. האָב איך דאָן געזאָגט פאַר מיין ב״ב, אַז יעדע הוצאה וואָס מען טראַכט אַ טויזנטער אַרויף אָדער אַראָפּ, זאָל מען טראַכטן אַז דאָס מיינט נישט נאר טויזנט דאָלאַר יעצט, נאר דאָס מיינט $12,000 יאָ אָדער נישט. ווייל אויב

דער ״אולם עקשטיין״ זאל וועלכע איז באנייט געווארן בשנת תשס״ט

דאָס מיינט נישט נאר טויזנט דאָלאַר יעצט, נאר דאָס מיינט $12,000 יאָ אָדער נישט. ווייל אויב קויפט מען דאָס יעצט, וועט מען ביי די קומענדיגע קינד דאָס אויך דאַרפן קויפן.

קויפט מען דאָס יעצט, וועט מען ביי די קומענדיגע קינד דאָס אויך דאַרפן קויפן.

ב״ה אַז במשך די יאָרן איז שוין געווארן אַ גאַנצע רייַץ צווישן מיינע קינדער וועמענס חתונה עס וועט קאָסטן ביליגער, און אַזוי האָבן זיי באַקומען דעם גוטן טעם אין מויל פון לעבן אויסגערעכנט און מיט אַ סדר.

געוואַלדיג. אַ גרויסן יישר כח פאר די נוצבאַרע אינפאָרמאַציע פון וואָס די ליינער וועלן זיכער הנאה האָבן.

הר"ר מרדכי הערש פאָרקאָש שליט"א

תשנ"ד - תשע"ג

וועלכע יאָר האָט איר אָנגעהויבן חתונה מאַכן די קינדער?

אין יאָר תשנ"ד.

וויפיל האָט דאַן געקאָסט אַ חתונה?

מיר האָבן חתונה געמאַכט אינעם זאַל אונטערן ביהמ"ד, און עס האָט געקאָסט $1,500 די גאַנצע חתונה נאַכט. מען פלעגט דאַן ענדיגן אַ חתונה אַרום 3:00 פאַרטאָגס.

וועלכע זייט פלעגט דאַן קויפן דעם שטרײַמל?

דער צד הכלה. עס האָט דאַן געקאָסט אַרום $3,500 און מען האָט נאָך צוגעקויפט אַ רעגן שטרײַמל אויך.

האָט איר אַ חשבון וויפיל עס האָט דאַן געקאָסט די גאַנצע חתונה מהכל ועד כלה?

איך האָב אַ חשבון אַז עס האָט מיר געקאָסט אַרום $40,000 פון שידוך שליסן ביז נאָכן לעצטן שבע ברכות. אַ שדכן האָט דאַן געבעטן טויזנט דאָלאַר.

איז דאַן געווען דער סטאַנדאַרט אַז וועמען מען מאַכט חתונה מוז מען צוקומען צו הלוואות?

ביי די פערטע פינפטע קינד וואַרשיינליך יא. געווענליך ביי די ערשטע עטליכע קינדער איז מען נאָך בריטער, מען האָט אַביסל געלט אַוועקגעלייגט, און מען קען זיך נאָך באַגיין מיט די הוצאות. וואָס אַ קינד שפעטער, ווערט אָבער דער מצב שווערער שווערער.

וויאַזוי האָט איר געפראַווען דעם שבת שבע ברכות?

איר וועט נישט גלייבן, אָבער אין יענע צייטן איז דער "מכובד" סטאַנדאַרט געווען געהעריג איינגעפירט ביים ציבור... מיר האָבן דאַן געפראַווען אַ שבת שבע ברכות אין "שאַפינג סענטער" וואו מען האָט געגעסן די סעודה נאר פרייטאָג צונאַכטס. שבת אינדערפרי האָבן מיר געגעסן אינדערהיים, גענוי ווי יעדע אַנדערע וואך.

פלעגט מען דאַן געבן וואַרעמע מאכלים ביי די קידושים שבת אינדערפרי?

די באַוואַרפנס האָבן מיר געמאַכט אין ביהמ"ד, און דערנאָך געגעבן דאָרט דעם קידוש, וואו עס איז געגעבן געווארן בלויז קעיק און ברוינפן. עס פלעגט אָבער יאָ זיין אידן וואָס פלעגן געבן קידוש אינעם זאַל אונטן, און דאָרט האָט מען יאָ געגעבן אַ ברייטן קידוש מיט פאַרשידענע מאכלים.

וויאַזוי האָט מען דאַן איינגעפאַקט די מתנות פאר חתן-כלה?

דו וועסט נישט גלייבן... מען פלעגט דאָס שיקן אין אַ בלויזן באַקס, אָן קיין גאַנצע ארעינדזשמענטס. מען האָט דאָס אפשר איינגעפאַקט אין רעפינג פאַפיר, אָבער נישט מער ווי דעם.

ווער פלעגט טאַנצן פריער מיטן חתן ביי די חתונה, דער מחותן אָדער די זיידעס?

וועג מיר האָבן אָנגעהויבן חתונה מאַכן, איז כמעט נישט געווען קיין זיידעס. דעריבער האָט

אין יענע צייטן איז דער "מכובד" סטאַנדאַרט געווען געהעריג איינגעפירט ביים ציבור... מיר האָבן דאַן געפראַווען אַ שבת שבע ברכות אין "שאַפינג סענטער" וואו מען האָט געגעסן די סעודה נאר פרייטאָג צונאַכטס.

אָנגעהויבן אַריינקומען אַזאַ מושג אַז דער מחותן טאָנצט דער ערשטער. אָבער באמת קומט דאָס אַז מען איז קודם מכבד די זיידעס צום טאַנצן.

זייענדיג אַ זיידע צו לאַנגע געזונטע יאָרן, איז דאָ אַ חילוק וועָן מען מאַכט חתונה אַ קינד, ביז אַ אייניקל?

וועָן מען מאַכט חתונה אַ קינד איז נאָך דאָ אַסאַך דאגות, און דער קאָפּ קען נישט אַלעמאָל זיין אינגאַנצן בייַ די שמחה. וועָן עס קומט אָבער אַז מען מאַכט שוין חתונה אַן אייניקל, קען מען האָבן דער זכי' צו דאַנקען דעם רבוש"ע מיטן גאַנצן האַרץ, אָן די זייטיגע טירדות.

האָט איר געהאַט גדולי ישׂראל וועלכע פלעגן זיך באַטייליגן ביי אייערע שמחות?

איך האָב געהאַט אַ נאָנטן שייכות מיט הגאון הגדול רבי יעקב מענדל יאָראָוויטש זצ"ל, און ער איז געווען ביי איינער פון אונזערע חתונות, עס איז געווען אין יאָר תשנ"ז און ער איז טאַקע געווען מסדר קידושין ביי יענע חתונה.

דז וועסט נישט גלייבן... מען פלעגט דאָס שיקן אין אַ בלויזן באַקס, אָן קיין גאַנצע ארעינדזש-מענטס. מען האָט דאָס אפשר איינגעפאַקט אין רעפינג פאַפּיר

דער "בית מרדכי" זאל אין די פריערדיגע יארן. מערקט דעם צוים ארום די טרעפ אראפ צום ביהמ"ד בית מרדכי, וועלכע פלעגט דאן לויפן אין צענטער פונעם "מענער זאל"

הר״ד ברוך מחדכי ראָזנבערג הי״ז

תשס״ח – תשפ״ה

צום אַלעם ערשט, וויאַזוי נעמט אויף זיך אַ איד וואָס מאַכט צו דעקן פון טשעקל צו טשעקל, צו גיין שאַפן 50–60 טויזנט דאָלאַר פאר אַ חתנה?

די ערשטע זאַך פֿרובירט מען צו האַלטן דעם בעסטן חשבון וואָס שייך, נישט צו שפּענדן אן אַ חשבון, וואָס דאַן זענען די קאָסטן פיל ביליגער, און מען קען בס״ד אָנקומען אַז דאָס חתונה מאַכן זאָל נישט קאָסטן אַזויפיל.

אָנהויב נאָכן שידוך נעמט מען אַרויס אַ גמ״ח לאָון. דאָ אין קרית יואל איז מען ב״ה געבענטשט מיט דעם גמ״ח וואָס בארגט $15,000 פאר יעדע חתונה, און מען קען דאָס באַצאָלן מיט גאָר גרינגע פּעימענטס פון $300 אַ חודש. ועוד, אַז זיי גיבן אַרויס נאָך אַ הלואה, אפילו די ערשטע איז נאָכנישט באַצאָלט, וואָס מיינט אַז יעדער מחותן האָט גרינגע צוטריט צו דאָס געלט.

און וואָס טוט זיך מיט די איבריגע?

אויף דעם איז דאָ עטליכע זאַכן וואָס מען קען טון. אַ מענטש וואָס איז פּאָפולער, און האָט גוטע חברים, וועט געווענליך קענען בארגן אָדער באַקומען פון זיינע חברים גרויסע סכומים ווען ער מאַכט חתונה, און דאָס באַצאָלן שפּעטער, מיט אַ פּלאַן לויט די מעגליכקייטן.

אָדער איז דאָ מענטשן וואָס אין לויף פונעם יאָר קענען זיי באַקומען קלענערע דזשאַבס, וואָס זיי וועלן סתם אַזוי נישט אָננעמען ווייל דאָס איז אַרויס פון זייער נאָרמאַלן סדר, און איז ע״פּ פשטות נישט אין זייער חיוב השתדלות... אָבער אַז מען מאַכט חתונה, האַלט מען אַן אָפן אויג צו זען וואו מען קען מאַכן נאָך אַביסל געלט דאָ אָדער דאָרט.

דער עיקר דאַרף מען געדענקען אַז דער רבוש״ע פירט זיך זיין וועלטל, און קיינער איז נאָכנישט געבליבן אַ בחור ווייל זיין טאַטע האָט נישט געהאַט קיין געלט אים חתונה צו מאַכן. דאָס געלט וועט זיין מיטן רבוש״ע׳ס הילף, אויף דעם וועג אָדער די אַנדערע.

לויט אייער ערפאַרונג, איז

וויפיל זונטאָגס עס איז דאָ צווישן דעם שידוך און די חתונה, אַזויפיל גייט מען אײַנקויפן... דעריבער איז טאַקע בעסער ווי פריער מען קען מאַכן די חתונה.

בעסער צו האָבן אַ לאַנגע חתן-כלה׳שאַפט, אָדער ווי קורצער?

יעדער וואָס האָט שוין חתונה געמאַכט אַ טאָכטער, וועט קענען מעיד זיין אַז דאָס אַרויסגיין איינקויפן צו די חתונה, איז עפּעס וואָס קאָסט אָפּ ממון ודמים. און אַסאַך מאָל איז דער מציאות אַז מען קויפט זאַכן וואָס זענען נישט עכט וויכטיג, נאר היות מען ״גייט שאַפינג״ קויפט מען וויפיל עס גייט.

איך האָב געהאַט ביי איינער פון מיינע קינדער זייער אַ לאַנגע חתן-כלה׳שאַפט, און עס האָט מיר דאַן אָפּגעקאָסט סאַך מער ווי ביי די אַנדערע קינדער. איך האָב געזען אַז וויפיל זונטאָג׳ס עס איז דאָ צווישן דעם שידוך און די חתונה, אַזויפיל גייט מען איינקויפן... דעריבער איז טאַקע בעסער ווי פריער מען קען מאַכן די חתונה.

איך ווייס פון אַ איד וואָס האָט געהאַט טאַקע דעם דילעמאָ, ער האָט נישט געקענט טרעפן אַ דאַטום אין ״כינור דוד״, און כ״ק רבינו שליט״א האָט אים גע׳עצה׳ט חתונה צו מאַכן אין ״גינת קליין״ ווייל די פאר טויזנט דאָלאַר מער וואָס עס קאָסט, וועט אויסקומען ביליגער ווי די אַלע זונטאָג׳ס מער וואָס ער וועט האָבן צו די חתונה...

וועלכע הוצאה איז שוין היינט אַוועקגעפאַלן, וואָס איז נאָך געווען ווען איר האָט אָנגעהויבן חתונה מאַכן די קינדער?

מיין עלטסטע קינד האָט חתונה געהאַט אינעם יאָר וועו עס האָט זיך געעפנט דער ״אולם עקשטיין״ חתונה-זאַל. עס איז דאַן געווען דער אָנהויב פון די דעמאָלסדיגע ״חתונה תקנות״ וואָס האַלט נאָך בס״ד אָן ביז היינט. האָב איך מיך דאַן צוגעשטעלט צו אַלע תקנות וואָס מען האָט געהאַט איינגעפירט.

איך געדענק אַז יענעם פורים האָט כ״ק רבינו שליט״א אַרויפגעשיקט אויפן טיש אַלע אידן וועלכע מאַכן חתונה קינדער און וועלן זיך צושטעלן צו די

נייע תקנות, אַזויווי יעדן פֿורים ווען דער רבי שיקט אַרויף אַנדערע אידן צאַמנעמען געלט פאר "אבני חסד".

איך געדענק אַז איך בין דאַן געווען אַ פּרישער מחותן, און עס איז געווען אַ סענזאַציע אַז איך בין אַרויף אויפן טיש, וואָס האָט שטאַרק אויסגעמאַכט צו ווייזן אַז עס איז דאָ נאָך אַ מחותן וואָס שטעלט זיך צו צו די נייע תקנות. איך האָב דאַן למעשה נישט חתונה געמאַכט אין "כינור דוד" ווייל דער זאַל איז נאָכנישט געווען גרייט, און דער מחותן האָט שוין געוואָלט חתונה מאַכן פריער, האָב איך חתונה געמאַכט אין "קרן ויואל משה".

האָט דער עולם דאַן גרינג מסכים געווען צו די נייע תקנות?

אין מיינע אויגן איז דאַן געווען פיל אַ שווערער פעלד ווי היינט. דאַן איז געווען דער מציאות אַז מען האָט נאָכנישט געהאַט געהערט פון אַזאַ זאַך ווי חתונה תקנות, און דער גאַנצער מושג איז געווען ווילד פרעמד, די זאַכן זענען דאַן געווען אַזוי אייגנאַריסן, און עס איז געווען זייער שווער פאר מענטשן צו מאַכן דעם טויש.

היינט איז שוין ב"ה פיל מער אינגעגעסן ביים עולם דעם מושג פון שפּאָרן געלט און חתונה מאַכן מיט שכל, און יעדע זאַך וואָס מען פירט איין איז גלייך דאָ אַ ציבור מחותנים וועלכע כאַפּן זיך צו דערצו. טראָץ וואָס די יעצטיגע טוישונגען זענען גרעסערע טוישונגען ווי דעמאָלס, איז דאָס אָבער פיל גרינגער אָנצונעמען.

היינט ווען אַ מענטש רייסט זיך אויף ביי אַ שמחה, איז עס באמת אַ אָפּגעפרעגטע זאַך. מען רעדט נישט ווען אַ איד אַ נגיד מאַכט חתונה כ'ד ה' הטובה עליו, מען רעדט ווען אַ סתם עמך איד רייסט זיך אויף ביי אַ שמחה, איז דאָס היינט אַ גענצליך אָפּגעפרעגטע זאַך. דאָס איז אַמאָל נישט געווען, דאַן איז דאָס געווען דער נאָרמע.

איר קענט מיטטיילן פון אייער ערפאַרונג וואו מען קען אַלס שפּאָרן אינעם חתונה מאַכן סעזאָן?

עס איז דאָ אָן אַ שיעור פּלעצער וואָס מענטשן כאַפּן ניטאַמאָל אַז מען קען דאָרט שפּארן שווערע געלטער. עס איז דאָ די גמ"ח פאר קליידער, וואָס איז אפשר נישט גוט פאר אַלע סייזעס, אָבער מען קען דאָרט שפּארן אַ געוואַלד מיט געלט. אויב דאָס אַרבעט נישט, קען מען גיין צו געשעפטן אין מאָנסי וואו מען קען באַקומען קליידער פאר פיל בילליגער.

בליל החתונה, לייגט איר צו מער פאָרציעס ווי דער מינימום קאָפּלס?

האסט געפרעגט אַ גוטע שאלה, ווייל גראַדע האָב איך אַ אינטערעסאַנטע מעשה'לע אויף דעם...

איך בין אַ מענטש וואָס האָט זייער ליב נאמבערס, און איך האָב אַ מנהג אַז ווען איך מאַך חתונה, גיי איך אַרום ביי די זופ, און איך צייל אָפּ וויפיל לייַדיגע פּלעצער עס איז דאָ. ווען איך האָב חתונה געמאַכט איינע פון מיינע קינדער, האָט דער מחותן זייער געוואָלט צולייגן נאָך 30 קאָפּלס צו די סעודה. האָב איך אָנגערופן, און פשוט דערציילט פון וויפיל געלט מען רעדט דאָ... האָט ער מסכים געווען אַראָפּצוגיין צו נאר 15 קאָפּלס מער.

עס איז געקומען צו די סעודה, בין איך אַרומגעגאַנגען אָפּציילן די ליידיגע זיצן, און איך גיי צו צום מחותן, איך זאָג אים אַז עס איז דאָ 35 ליידיגע זיצן... דאָס מיינט ווייניגער ווי די מינימום קאָפּלס. פון די אַנדערע זייט האָב איך אָבער געהערט אַז ביי די פרויען איז יאָ דאָ אַ מאַנגל אין פלאַץ, האָב איך ביי די קומענדיגע חתונה אַריבערגעזוקט איין טיש פון די מענער צו די פרויען, והכל על מקומו בא בשלום.

לויט אייער מיינונג, וואר דארף טאַנצן פריער מיטן חתן ביי די חתונה?

עס איז געווען היינט אַ גאַנצע מערכה וועגן דעם, וועלן איינער האַלט אַז קודם דאַרפן טאַנצן די זיידעס אַלס כיבוד אב, און אַנדערע האַלטן אַז קודם דער מחותן. איך האָב אויף דעם גאָר אַ אַנדערע בליק, און עס וואָלט געווען אינטערעסאַנט דאָס אויסצושמועסן.

וועלן מען מאַכט חתונה אַ קינד, וועלט דער מחותן - פאַרשטענדליך - איבערגעפולט מיט געפילן פון שמחה והודאה פאַר'ן רבוש"ע, אויף אַ פאַרנעם וואָס איז נישט שייך צו שילדערן אויפן פאַפּיר. מען קען זאָגן אַז איינער פון די הויפּט מאָמענטן פון הודאה להשי"ת, איז וועלן דער חתן קומט אַריין אין זאַל צום טאַנצן, דאַן איז עס אויף גאָר אַ הויכע פאַרנעם.

יעצט קומט מען צום מחותן, און מען זאָגט אים: וואַרט אין אַ זייט, האַלט דיך איין, קודם גייט אַ צווייטער טאַנצן. יעצט הייבט די שמחה אן צוביסלעך אַראָפּגיין, און וועלן עס קומט צו טאַנצן מיטן חתן, איז עס שוין נישט אויף דעם פאַרנעם ווי פריער. מען קען מחולק זיין מיט מיר, אָבער אַזוי האָט זיך ביי מיר אַרויסגעשטעלט אין לויף פון די יאָרן.

אַ אינטערעסאַנטע קרישקעלע צום שלוס?

אַרבעטנדיג אין די ישיבה, האָב איך געקענט אַהיימנעמען עסן פון די ישיבה'ס קאָך. וועלן איך

יענעם פורים האָט כ"ק רבינו שליט"א אַרויפגעשיקט אויפן טיש אַלע אידן מאַכן חתונה קינדער און וועלן זיך צושטעלן צו די נייע תקנות

האָב געמאַכט באַווארפן, האָב איך דאָך נישט געוואָלט אַז דער עולם דאָרט זאָל וויסן אַז די עסן קומט פון ישיבה, האָב איך געמען דעם גאַנצן שבת פון ישיבה, און געמען אַ קעיטערער, וואָס ער גייט זאָגן אַז דאָס עסן קומט פון אים.

פאַרשטייט זיך אַז דער שבת איז אַריבער גאָר דערהויבן, וועלן קיינער חלומ'ט נישט פון וואו דאָס עסן קומט... נאָך שבת, האָב איך צוריקגעטראָגן די איבריגע טשולענט אין ישיבה, און דאָרט האָב איך ווייטער נישט אויסגעזאָגט דעם סוד אַז דאָס עסן קומט לכתחילה פון ישיבה. די בחורים זענען דאַן געקומען זאָגן אַז זיי האָבן נאָך אַזאַ טשולענט נישט געהאַט! דאָס דאַרף מען מאַכן אין ישיבה!

פיין, אַ גרויסן יישר כח פארן מיטטיילן די אינטערעסאַנטע אינפאָרמאַציע מיט די ליינער.

הר״ר הב״ש שליט״א

תשנ״א – תשס״ח

שטייענדיג בס״ד אין די יאָרן נאָכן ענדיגן חתונה מאַכן די קינדער, קענט איר שילדערן וויאַזוי עס איז צוגעגאַנגען אַ חתונה אין די צייטן ווען איר האָט אָנגעהויבן חתונה מאַכן די קינדער?

עס איז דעמאָלס געווען אינגאַנצן אַ אַנדערע וועלט ווי היינט. ווען אַ איד אין קרית יואל האָט חתונה געמאַכט אַ קינד, איז זיך די גאַנצע שטאָט צוזאַמגעקומען מיטפרייען מיט די שמחה. עס איז נישט געווען אַזאַ זאַך ווי פאַרפאַסן אַ שמחה ביי אַ תושב אין קרית יואל.

בפרט אין די ערשטע יאָרן ווען יעדער איז נאָך געווען אַזוי היימיש, אַלעס איז געווען ווי אין גרויסע משפחה און ווען עס איז געקומען צו אַ שמחה, האָט אַלעס מיטגעלעבט און מיטגעהאַלטן. דער האָט געשיקט אַ קוגל, אַ צווייטער האָט צוגעהאָלפן מיט די קליידער, אַזוי האָט מען געלעבט אַזוי שיין.

ווען מען מאַכט חתונה אַ קינד, דאַרף מען טראַכטן וויפיל עס גייט קאָסטן?

היינט איז אַ וועלט וואו מען איז פאַרנומען וואו מען קען שפארן געלט. יעדער איז פאַרנומען וואו מען קען שפארן אַ דאָלאַר דאָ און אַ דאָלאַר דאָרט. מען איז אַזוי פאַרנומען צו שפארן, אַז מען פאַרגעסט פון די עיקר שמחה אַז מען מאַכט חתונה אַ קינד, און מען דאַרף אויסשטאַפירן דעם קינד מיט אַלע געברויכן צו די שמחה.

וועלכע קינד איז געבוירן האָט איר אויך געטראַכט פון וואו איר וועט האָבן דאָס געלט אויפצוציען? נאָך מער: דו האסט אַ חשבון וויפיל דאָס קינד האָט דיר אָפגעקאָסט פון געבוירן ביז צו דער חתונה? ניין, נאר דער רבוש״ע האָט געהאָלפן אַז עס איז געווען גענוג געלט פאר אַלעם. דאָס זעלבע איז דאָ, דער רבוש״ע וועט יעדן העלפן, און מען דאַרף נישט זיין פאַרנומען טראַכטן וואָס עס וועט זיין.

האסט אַ חשבון וויפיל דאָס קינד האָט דיר אָפגעקאָסט פון געבוירן ביז צו דער חתונה? ניין, נאר דער רבוש״ע האָט געהאָלפן אַז עס איז געווען גענוג געלט פאר אַלעם.

עס איז באַקאַנט אַז איר האָט חתונה געמאַכט מערערע קינדער אין איין יאָר, וויאַזוי האָט איר דאָס באַווייזן?

אַלעס איז נאָר מיט סיעתא דשמיא. איך האָב חתונה געמאַכט 5 קינדער אין איין יאָר! פון י״ז טבת, ביז ט״ז טבת אַ יאָר דערויף. און אין דעם זעלבן יאָר האָט זיך מיין ווייב ע״ה געמוטשעט אין שפיטאָל און איז צום סוף אַוועק רח״ל.

וויאַזוי איך האָב דאָס באַווייזן? איך ווייס נאָך היינט נישט. אָבער דער רבוש״ע האָט אונטערגעשיקט דאָ אַביסל, און דאָרט אַביסל, און אַזוי האָט מען געשטופט. און איך זאָג מיט שטאָלץ אַז אויף די חתונות האָט מען נישט געמאַכט קיין איין טיי-אָוונט! געבאָרגט האָב איך יאָ, איך האָב אויף יעדע חתונה אַרויסגענומען אַ הלואה, אָבער מער ווי דעם נישט.

וואָס האַלט איר איבער קאַרגן ביי מתנות פאר חתן-כלה?

מען דאַרף וויסן אַז דאָס איז זייער אַ האַרבע זאַך, און די אַלע מתנות וואָס איז איינגעפירט צו געבן האָט אַ סיבה פאַרוואָס מען גיבט דאָס. מיין שווער ז״ל האָט מיר דערציילט אַז ווען ער איז געווען אַ אינגערמאַן האָט מען געפרופן אַ מיטינג צו זען וואָס מען קען טון צו שפּאָרן געלט פאר די חתונה, און מען האָט דאָרט געדעדט פון שניידן הוצאות פון די מתנות.

ווען ער איז אַהיימגעקומען האָט ער אַרויסגענומען אַ שו״ע אבן העזר, און ער האָט געווויזן ווי עס שטייט דאָרט אַ בפירוש׳ע הלכה אַז מען דאַרף שיקן מתנות פארן חתן, ׳רבוש״ע ווי קען מען גיין קעגן אַ שו״ע׳ האָט ער געשריגן.

איך האָב יעדן פון מיינע איידעמער מיטגענומען צום שטריימל מאַכער און אים געגעבן דעם געפיל אַז איך קויף אים דעם שטריימל. האָט מען דאָס אַוועקגענומען, וואָס האָט היינט אַ אינגערמאַן מיט

מרן רביה״ק בעל ברך משה זי״ע ביים חנוכת הבית פונעם ״בית רחל פאראדייס״ זאל

זיין שוועך? אַז מען קויפט נישט קיין מתנות, האָט מען נישט קיין געפיל.

און וואָס זאָגט איר צו די וועלכע ווילן אַז אינגעלייט

זאָלן זיך דאַרפן אַליין קויפן פורניטשער?

מען וויל אַז דער אינגערמאַן וואָס ווייסט נאָכנישט פאַרוואָס ער האָט חתונה געהאַט, זאָל זיך דאַרפן אַליין קויפן די מעבל, וועט ער ווייסט נאָכנישט פון וואו זיך אַהינצוטון. איך זאָג נישט אַז די מעבל דאַרף זיין דאָס טייערסטע, אָבער אַרויפלייגן אויף זיי אַזאַ חוב, אַז זיי זאָלן דאָס מוזן אַליין באַצאָלן?

פאַרוואָס זאל מען נישט לייגן די ספרים אין מילך קעסטלעך, און דאָס אַרומנעמען מיט אַ ראל טעיפּ? דאָס פאַרשטייט יעדער אַז מען קען נישט, ווייל זאַכן דאַרפן זיין נאָרמאַל. מען דאַרף מאַכן אַז דער אינגערמאַן זאל קודם ווילן חתונה האָבן, און נאָכדעם קען מען אַרויפלייגן נאָך חובות מיט געלט אויף אַ פרישע אינגערמאַן.

אַ גרויסן יישר כח פאַרן אַוועקגעבן פון אייער צייט פאַר די ליינער.

פאַרוואָס זאל מען נישט לייגן די ספרים אין מילך קעסטלעך, און דאָס אַרומנעמען מיט אַ ראל טעיפּ?

הייתשטאט

אספקלריא המאירה בביתו של רבי

לרגל די 20'סטער יומא דהילולא קדישא פון עטרת ראשינו כ"ק רבינו הקדוש ציס"ע מרן הברך משה זי"ע

אריינפיר:

תלמידי וחסידי סאטמאר גרייטן זיך צום צוואנציגסטן יומא דהילולא קדישא פון מרן רביה"ק הברך משה זי"ע, וואס געפאלט קומענדיגן מאנטאג און ווערט יאר יערליך אפגעראכטן דורך שלומי אמוני ישראל איבער דער גאנצער וועלט. עס איז א זמן וואס מען שמועס איבער צדיק מה פעל, איבער די הייליגע פעולות און געהויבענע עבודה פונעם רבי'ן וואס ער האט אפגעראכטן בהלו נרו על ראשינו, און מען ברענגט אריין אמונת צדיקים ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

גאר פאסיג איז צו שמועסן און פארציילן איבער דעם רבי'ן זצ"ל אינעם יו"ט פסח וואס איז דער חג האמונה, אינאיינעם מיט'ן ויאמינו בה' קומט מיט ובמשה עבדו, ווי אין מדרש שטייט ראה צדיקים מועטים עמד ושתלן בכל דור ודור, אז דער אויבערשטער האט געגעבן א כח פאר צדיקים אויף דער וועלט פון צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים, כדי צו אריינברענגען אמונה בלבבות ישראל, מען זאל זען אז עס איז דא א כח הקדושה אויף דער וועלט און יש מנהיג לבירה.

עס איז שוין דא א פולער דור וואס האט שוין נישט זוכה געווען צו אויפוואקסן על ברכיו פונעם רבי'ן זצ"ל, און האבן נישט זוכה געווען צו מיטלעבן די לעכטיגע זיסע יארן וואס אנשי שלומינו האבן זוכה געווען צו אויפוואקסן און מיטלעבן פון כ"ו אב שנת תש"מ לפ"ק ביזן פטירה כ"ו ניסן תשס"ו לפ"ק. זיי האבן נישט זוכה געווען צו מיטהאלטן א פשוט'ער עריכות שולחן הטהור ליל שבת קודש וואס האט אנגעווארעמט אידישע הערצער, זיי האבן נישט זוכה געווען צו הערן קולו בקודש ביי די הייליגע תפילות, וואס איז זיך צעגאנגען אין די ביינער פון גרויס מתיקות און חמימות, וועו עס האבן זיך געטייטשט די ווערטער פון זיך אליינס.

זיי האבן שוין נישט מיטגעהאלטן די התמדת התורה למעלה מהשגות אנוש וואס מען האט געזען ביים רבי'ן זצ"ל, ווי אזוי ער איז געווען כל כולו שקוע בלימוד התורה, נטמן בבית מדרשו של שם ועבר, זיי האבן נישט זוכה געווען צו הערן די חידושים נפלאים קולע אל השערה און ביליציגע חידושים וואס האט זיך געגאסן ווי א מעיין המתגבר והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני.

אפילו פאר די וואס האבן נאך יא זוכה געווען לחזות בנועם ה' און זיך אנווארעמען בצילא דמהימנותא, איז ביים צוואנציג'סטן יארצייט א פאסיגע זמן צו ארומשמועסן ענינים נפלאים און וואונדערליכע פאסירונגען וואס האט זיך אפגעשפילט בימי חייו.

דער רבי זצ"ל איז געווען דער רועה נאמן לעדת צאן מרעיתו, א געטרייער פאסטוך וואס האט זיך געזארגט פאר'ן עדה קדושה ווי א טאטע פאר א קינד פאר יעדן איד פערזענליך, אלפי ישראל השכימו לפתחו וועו יעדן טאג זענען אידן אריינגעקומען מיט זייער שווער פעקל און פארקלעמטע הערצער און זיך אלעס אויסגעגאסן דארט אינעם פראוע צימער, רבבות קוויטלעך זענען געליינט געווארן וועו מען זעט אז דער רבי זצ"ל ווייניט מיט דעם איד, און איז זיך באמת מצער בצרתן של ישראל, אינדערצייט וואס זיי זענען נהנה ממנו עצה ותושי' אין אלע ענינים.

פאר מען איז אריין צום רבי'ן האט די מצב אויסגעזען אינגאנצן פארשווארצט, נישט וויסענדיג ווי אזוי צו גיין פון דא ווייטער, וועו מען איז ארויס האט מען געזען אז עס איז א אנדערער מענטש, געניסנדיג פון די וואראמקייט און אוזן קשבת פונעם רבי'ן, און וועו מען האט אים מודיע געווען א שמחה איז נישט געווען קיין פרייליכער'ס ווי אים, ווי ער האט זיך מיטגעפריידט מיט יעדן איד ממש ווי א אייגענע שמחה.

עס איז ידוע אז דער רבי זצ"ל איז געווען א עניו ושפל ברך, ער האט געהאלטן פון זיך גארנישט כאילו אינו כלום, מען האט אלץ געהערט פון אים זיין צובראכנקייט ווי ער האט זיך ברוב ענותנותו אנגעקוקט ווי ער איז נישט ראוי פאר גארנישט, און פלעגט אפילו פון מאל צו מאל פארהאלטן פאר'ן קומען צו אים זיך קוויטלען, פרעגענדיג מיט א צובראכענקייט 'וואס קען איך דען טון', אבער לעומת זה וויפיל הונדערטער מופתים און אפענע רוה"ק האט זיך געוואלגערט דארטן אונטערן טיש, וועו מען קען רעדן און פארציילן און נישט פארטיג וועו, ווי אזוי אידן האבן מיטגעהאלטן במו עיניהם ענינים נפלאים און הימל'דיגע פאסירונגען, וואס האט אריינגעבלאזן אמונה און חיזוק אין די הערצער פון די אידן.

דא ברענגען מיר א אפס קצהו פון צווישן טויזנטער אזעלכע פאסירונגען וואס האט זיך אפגעשפילט בהלו נרו על ראשינו, וואס מיר ברענגען דאס פון די עדות נאמנים וועלכע האבן דאס אליינס מיטגעהאלטן, און פארציילט, למען תספר באזני בנך ובן בנך, שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך.

כ"ו ניסן א גוטער טאג...

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א:

עס איז געווען בשנת תשנ"ח לפ"ק, ווען א היימישער יונגערמאן פון לעיקוואד וואס האט געדארפט מאכן פיאות פאר זיין קינד וואס איז געבוירן געווארן בימי הספירה, איז אריינגעגאנגען צום רבי'ן בעל ברך משה זצ"ל פרעגן ווען ער זאל מאכן פיאות פאר זיין קינד, דער רבי האט אים געפרעגט "וועלכן טאג איז דאס קינד געבוירן?".

"כ"ו ניסן" האט דער אינגערמאן געענטפערט.

האט זיך דער רבי אנגערופן בלש"ק "כ"ו ניסן איז א גוטער טאג, מאך פיאות כ"ו ניסן".

מיט עטליכע יאר שפעטער האט דער אינגערמאן נאכאמאל געמאכט פיאות פאר א קינד וואס איז געבוירן בימי הספירה, און ער איז אריין פרעגן דעם רבי'ן ווען ער זאל מאכן פיאות. דער רבי האט איהם געהייסן ווארטן אויף ל"ג בעומר. דער יונגערמאן האט דאן דערמאנט דעם רבי'ן אז ווען ער איז דא געווען מיט עטליכע יאר צוריק פרעגן די זעלבע שאלה האט אים דער רבי געהייסן מאכן פיאות בו ביום.

"איבער וועלכן טאג איז דעמאלטס געווען די שאלה?" האט דער רבי געפרעגט.

"כ"ו ניסן".

"אה, כ"ו ניסן איז דאך א גוטער טאג, דאס איז עפעס אנדערש, אבער יעצט מאך פיאות ל"ג בעומר"... עכל"ק. ויהי לפלא. (בשולה"ט ליל שביעי ש"פ תשס"ח)

מ'קען נישט מאכן דעם ברית

עס דערציילט הרה"ח ר' נח גפן שליט"א שו"ב:

עס איז געווען אמאל שבת ווען דער רבי מרן הברך

דער רבי זי"ע ביים אנקומען אויף א באזוך אין ארה"ק

משה זי"ע איז געווען דאהי אין קרית יואל, און נאכ'ן דאוונען האב איך אהיים באגלייט דעם רבי'ן לביתו נאוה קודש אויף איהעל קט.

אויפ'ן וועג איז צוגעקומען הרה"ג ר' מענדל האנדלער ז"ל און ער האט געפרעגט דעם רבי'ן א שאלה איבער א קינד וואס איז היינט שבת דער אכטער טאג, אבער ביז יעצט האט מען נישט געקענט מאכן דעם ברית ווייל דאס קינד איז געווען געהל, און יעצט נאכ'ן דאוונען איז דער מוהל געווען ביים קינד, און ער האט באשטעטיגט אז דאס געלקייט איז אראפגעגאנגען, און מ'קען מאכן דעם ברית. איז די שאלה צי מ'זאל מאכן דעם ברית אויב דאס קינד איז געווארן ראוי למילה אינמיטן שבת אדער נישט.

דער רבי האט אנגעהויבן צו רעדן איבער א תשובה וואס דער מונקאטשער רב ז"ל בעל מנחת אלעזר רעדט ארום איבער דעם ענין, אבער ער האט נישט געוואלט זאגן אז מ'זאל מאכן דעם ברית.

ר' מענדל האט פרובירט צו מפלפל זיין מיט'ן רבי'ן, נאכזאגנדיג פון אנדערע מורי הוראה וואס זאגן אז מ'זאל יא מאכן דעם ברית. אבער דער רבי האט שטארק מצדד געווען אז מ'זאל נישט מאכן דעם ברית און און ער האט א שטיק צייט מפלפל געווען אינעם הלכה'דיגן חלק פון די שאלה.

אינמיטן האט זיך דער רבי אפגעשטעלט און ער האט שארף געזאגט:

"וואס איז שייך צו טענה'ן, מ'קען נישט מאכן דעם ברית, דאס קינד איז געהל".

מיר האבן אנגעקוקט דעם רבי'ן מיט וואונדער, נישט פארשטייענדיג וואס ער זאגט, און ר' מענדל האט איבערגעזאגט: "דער מוהל איז יעצט
ד א ר ט
געווען
א ו ן
ע ר
זאגט

אז מ'קען מאכן דעם ברית".

דער רבי זאגט נאכאמאל: "איך ווייס נישט וואס דו זאגסט, מ'קען נישט מאכן דעם ברית". און דער רבי איז ווייטער געגאנגען זייַן וועג אהיים.

שבת נאכמיטאג האב איך געטראפן ר' מענדל אין ביהמ"ד, קומט ער צו לויפן צו מיר און ער זאגט מיר: "הערסט א מעשה, מ'איז נאכאמאל צוריקגעגאנגען קוקן דאס קינד, ער איז געווען געהל ווי וואקס"...

פארוואס דארף איך זיין א בעל תוקע?!

הרה"ח ר' אברהם יושע רעטעק הי"ו:

איך האב געלערנט ביים רבי'ן מרן הברך משה זי"ע אין די ישיבה "עצי חיים סיגוט" אין בארא פארק עטליכע יאר, און איך האב זוכה געווען צו זיין שטארק נאנט ביים רבי'ן, און מיטהאלטן אומצאליגע ענינים נפלאים.

עס איז געווען איינמאל חודש אלול, איך בין געווען א בחור אין די ישיבה. אין די וואכן פאר ראש השנה רופט מיך דער רבי, און ער פרעגט מיר צי איך קען שופר בלאזן, איך האב געזאגט אז "ניין, איך האב זיך קיינמאל נישט אויסגעלערנט", האט מיר דער רבי געהייסן אז איך זאל זיך גיין אויסלערנען שופר בלאזן.

איך האב זיך פרובירט ארויסצודרייען, איך האב נישט פארשטאנען פארוואס דער רבי וויל אז איך זאל קענען בלאזן שופר, אבער דער רבי זאגט מיר "א בעל הבית דארף אלעס קענען". עס איז געווען א חידוש נפלא וויאזוי ער האט דאס פארלאנגט און געפאדערט.

בפרט איז דאס געווען אויפפאלענד, ווייל דער רבי האט נישט געהאלטן פון עוסק זיין אין ענינים וואס האט נישט נוגע געווען למעשה.

לדוגמא, וועז מיר האבן געלערנט יורה דעה, האבן מיר געלערנט בשר בחלב, תערובות, מליחה. וועז עס איז געקומען צו טריפות האט דער רבי געזאגט: "עס באלאנגט נישט פאר ענק, דאס איז פאר שוחטים, עס איז א שאד צו פארברענגען די צייט אויף די הלכות וואס איז ענק נישט נוגע". איז מיר געווען א פלא, טריפות איז נישט פאר אונז, און פארוואס איז שופר בלאזן יא פאר אונז?

אבער דער רבי האט נישט נאכגעגעבן, ער האט גענומען א שופר און מיך געלערנט וויאזוי צו בלאזן, וועלכע האנט מ'זאל לייגן ביים מויל, און אלעס פונקטליך געוויזן, און הערשט וועז ער האט געזען אז איך קען גוט בלאזן, איז ער געווען צופרידן, און ער זאגט מיר: "יעצט גיי לערן דורך אין שולחן ערוך די הלכות פון תקיעת שופר".

די גאנצע זאך איז מיר געווען א חידוש נפלא און א גרויסע פלא.

עס איז אריבער א היבשע פאר יאר, דער רבי איז

ביים ארויסקומען נאך א באזוך ביי הרבנית הצדיקת ע"ה אשת חבר מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע

אינצווישן געווארן 'דער סאטמארער רבי', און עס איז אויסגעקומען אז איך בין ל"ע געווען אין שפיטאל איבער די הייליגע טעג. עס איז געקומען ראש השנה און איך האב געהאט חשק צו גיין דאוונענען מיט מנין און הערן שופר בלאזן, האב איך אנגערופן דעם רבי'ן און געפרעגט צי איך מעג נוצן דעם שבת עליוועיטאר ווייל איך בין געווען אויף א הויכע שטאק, און צופיס האב איך נישט געקענט גיין די אלע טרעפ.

דער רבי האט מיר געזאגט אז איך זאל דאס נישט נוצן, "כאטש ס'איז נישטא קיין איסור, אבער דער פעטער איז געווען ברוגז דערויף, עס איז א הירוס".

דערנאך זאגט מיר דער רבי: "דאכט זיך מיר אז דו קענסט בלאזן שופר, איך האב דיך דאך אויסגעלערנט שופר בלאזן"... איך בין געבליבן נבהל ונשתומם זזענדיג דעם רבי'נס ווייטע בליק.

איך האב טאקע אזוי געטון, און געבעטן פון די דאקטוירים דארט א פלאץ וואו צו קענען דאוונענען און בלאזן שופר. למעשה איז ארויסגעקומען פון דעם א טובה, אז אויך אנדערע אידישע דאקטוירים און סתם אידן וואס זענען געווען אין יענע אפטיילונג, און זיי וואלטן נישט געקענט הערן שופר בלאזן, האבן א דאנק דעם געהערט תקיעת שופר אום ראש השנה.

גיי מאך אינשול– ענס...

הרה"ח ר' יצחק משה פראנקעל שליט"א:

עס איז געווען מיט ארום פערציג יאר צוריק וועז איך האב געהאט א פעקטארי, און איך האב געוואלט מאכן פייער אינשורענס, אבער די אינשורענס האט געבעטן טויזנט דאללער א יאר, און זיי האבן נאר באצאלט ארום פיר טויזנט דאללער אין פאל פון א שריפה ח"ו, אזוי אז עס האט זיך פשוט נישט געלוינט צו באצאלן אזויפיל געלט.

איך בין דעמאלטס אריין צו רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע, און איך האב אראפגעלייגט די טויזנט דאללער אויפ'ן טיש, דערציילנדיג איבער מיין פראבלעם, און איך האב געזאגט פארן רבי'ן אז איך וויל ענדערש באצאלן די אינשורענס פארן רבי'נס מוסדות, און דער רבי וועט מיך וואונטשן אז עס זאל גארנישט געשען אין די ביזנעס.

דער רבי האט מסכים געווען צום געשעפט, און

זייט דעמאלטס בין איך יעדעס יאר אריין צום רבי'ן און געגעבן די טויזנט דאללער 'אינשורענס' פאר די מוסדות און דער רבי האט מיך געגעבן ברכת קדשו אז עס זאל נישט פאסירן קיין שום מכשול ופגע רע.

לאחר פטירתו פונעם רבי'ן זי"ע, בין איך אריין צום רבי'ן מרן הברך משה זי"ע און איך האב אים דערציילט איבער דעם געשעפט וואס איך האב געמאכט מיט רביה"ק זי"ע, און איך האב געזאגט אז איך וויל דאס ווייטער ממשיך זיין מיט'ן רבי'ן. ער האט מסכים געווען און איבערגענומען פון מיר דאס געלט.

אין איינע פון די יארן ווען איך בין אריין צום רבי'ן מיט דאס געלט זאגט ער מיר "איך וויל דו זאלסט שוין גיין מאכן אינשורענס אויף דיין פעקטארי". איך האב געזאגט פארן רבי'ן אז איך האב אינשורענס מיט די מוסדות, אבער דער רבי האט נישט מסכים געווען, בין איך געגאנגען מאכן אינשורענס.

יענעם יאר האט אויסגעבראכן א שריפה אין די פעקטארי, און א דאנק דעם וואס איך האב שוין געהאט איינמאל איינגעצאלט פאר די אינשורנס, בין איך ארויס אן קיין שאדנס פון דעם עסק.

עס שטימט נישט, מיט די הלכה...

הרה"ח ר' שמעון ירוחם הירש הי"ו:

עס איז געווען מיט יארן צוריק ווען עס איז געבוירן געווארן א קינד צו איינעם פון מיינע נאנטע ידידים אין ארץ ישראל, און דאס קינד האט ל"ע געהאט צוויי ושט'ס (יעדער מענטש האט א 'קנה' וואס ברענגט ארויס דעם אטעם פון די לונגען, און א 'ושט' פירט דורך דאס עסן אריין אין קערפער, און ביי דאס קינד איז געווען צוויי ושט'ס) דאס קינד האט פון די ערשטע מינוט אן געאטעמט דורך א 'פייפ' וואס די דאקטוירים האבן ארייגעלייגט אין האלז, און די דאקטוירים אין ארץ ישראל האבן אים נישט געקענט העלפן, איז ער צובראכענערהייט געקומען צו פארן קיין אמעריקע, און ער איז געווען ביי די גרעסטע דאקטוירים וואס האבן אונטערגעזוכט דעם קינד, געמאכט בילדער פון זיין האלז און אלע האבן געזאגט אז דאס איז א אומהיילבארע מחלה, און דאס קינד וועט קיינמאל נישט קענען אליין אטעמען ה"י.

אויף די בקשה פון מיין ידיד בין איך אריין צום רבי'ן

ביים היסטארישן מעמד ההכתרה מוצאי שבת ראה תש"מ

מרן בעל ברך משה זי"ע און איך האב געגעבן א קוויטל מיט דעם נאמען פון דאס קינד, און איך האב דערציילט פארן רבי'ן איבער די מחלה פון דאס קינד.

דער רבי רופט זיך אן "עס קען נישט זיין, אין די הלכה טרעפן מיר נאר אז א בהמה קען געבוירן ווערן מיט צוויי ושט'ס (עי' יו"ד סי' ל"ג ר"מ"א ס"ה) אבער ביי א מענטש טרעפן מיר דאס נישט".

איך האב ארויסגענומען די בילדער פון די טעסטס און דאס געוויזן פארן רבי'ן, אבער דער רבי האט דאס אוועק געמאכט און געזאגט אז זיי ווייסן נישט וואס זיי רעדן, ווייל עס קען נישט זיין אזא זאך ביי א מענטש... איך בין ארויסגעקומען פונעם רבי'ן און איבער געגעבן פאר יענעם איד דעם רבי'נס וועדטער גלייבנדיג באמונת צדיקים אז דער רבי ווייסט בעסער ווי די דאקטוירים.

ווען דער איד איז צוריק געגאנגען די קומענדיגע מאל צו די דאקטוירים, און זיי האבן איבערגעמאכט דעם טעסט זענען זיי פארוואונדערט געווארן צו זעהן וואו דאס קינד האט א געהעריגע 'קנה', און דאס קינד האט געקענט געהעריג אטעמען, א זאך וואס איז לויט זיי געווען שלא כדרך הטבע, און דאס קינד איז ב"ה א געזונטער בחור לאיוש"ט.

עס שטימט מיטן דייגער

הרה"ח ר' יעקב לייב מארקאוויטש הי"ו

איך האב זוכה געווען מיטצוהאלטן א מעשה נורא ביים רבי'ן מרן הברך משה זי"ע.

מיין טאטע ר' חיים הערש ע"ה איז אמאל נישט געזונט געווען אויפ'ן הארץ, און ער איז אריין אין שפיטאל וואו מען האט אים

דער רבי זי"ע אין אתרא קדישא מירון

אריינגעלייגט א 'פעיסמעיקער' וואס דאס האט געדארפט צו העלפן דעם הארץ ארבעטן. אבער דאס האט ליידער נישט מצליח געווען און עס האט נישט געהאלפן פארן הארץ, און זיין מצב איז נישט גוט געווען. דער דאקטאר האט דעמאלטס געזאגט אז דער פראבלעם איז אז דאס הארץ קאאפערירט נישט מיט'ן פעיסמעיקער, און אין אזא פאל איז נישטא וואס צו טון צו קענען העלפן דאס הארץ.

מיין טאטע האט מיך געבעטן אז איך זאל גיין מזכיר זיין ביים רבי'ן פאר א ישועה.

עס איז געווען פאר שבת, איך האב נישט געהאט תיכף קיין געלעגנהייט וועו אריינצוגיין צום רבי'ן. דער רבי האט יענע וואך נישט געפירט קיין טיש פרייטאג צונאכטס אין ביהמ"ד.

שבת צופרי נאכ'ן דאוונען האב איך זיך געשטעלט אין די רייַע ביים דורכגאנג זאגן "גוט שבת" פארן רבי'ן. וועו דער רבי האט מיך דערזען נאך איידער איך האב געזאגט א וואורט, שטעלט ער זיך אפ און ער פרעגט מיך "וואס מאכט דיין טאטע?".

האב איך דערציילט פארן רבי'ן אז מיין טאטע האט מיך געבעטן אז איך זאל מזכיר זיין אז דער הארץ קאאפערירט נישט מיט'ן פעיסמעיקער.

דער רבי טראכט אריין א מינוט, און ער רופט זיך אן "דער הארץ איז גוט, נאר דער פעיס-מעקער ארבעט נישט, אז דער פעיסמעקער וועט ארבעטן וועט אלעס זיין גוט".

איך האב געזאגט אז דער רבי האט נישט פארשטאנען מיינע וווערטער האב איך איבערגעזאגט, אז דער פראבלעם איז אז דער הארץ ארבעט נישט מיט'ן 'פעיסמעקער'. אבער דער רבי זאגט נאכאמאל איבער די זעלבע וווערטער "אז דער פעיסמעקער וועט ארבעטן וועט אלעס זיין גוט".

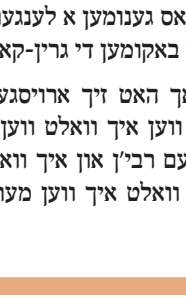
איך האב געוואלט נאכאמאל מסביר זיין פארן רבי'ן דעם פראבלעם, אבער די משמשים בקודש מו"ה שלמה זלמן שטיין הי"ו און מו"ה עקיבא הירש הי"ו האבן מיר געוואונקען אז איך זאל שוין נישט אויפהאלטן. ווי פארשטענדליך בין איך אהיימגעגאנגען מיט א שווערן געפיל אז איך האב נישט געקענט באקומען א ברכה פונעם רבי'ן.

מוצאי שב"ק האב איך אנגערופן מיין מאמע אין שפיטאל, און איך האב איר דערציילט די מעשה וויאזוי איך האב זיך נישט פארשטאנען מיט'ן רבי'ן. ווי נאר מיין מאמע הערט די וווערטער וועט זי אינגאנצן איבערגענומען און זי גיט איבער דעם טעלעפאן פאר מיין טאטן ע"ה, אז ער זאל דאס אליין הערן פון מיר.

איך האב איבער דערציילט פארן מיין טאטן, און פלוצלינג הער איך ווי ער נעמט זיך ווייַנען... און ער פרעגט מיך וויפיל אזייגער איך האב מזכיר געווען ביים רבי'ן, איך האב אויסגערעכנט וועו מ'האט געענדיגט דאוונען, און איך זאג אים.

דערציילט ער מיר, אז גענוי אין די זעלבע מינוט וואס איך האב מזכיר געווען ביים רבי'ן, איז דער דאקטאר אריינגעקומען, און אים אונטערגעזוכט, און ער רופט זיך אן כהאי לישנא "דער פראבלעם איז נישט מיט'ן הארץ, נאר דער פעיס-מעיקער ארבעט נישט, אז דער פעיסמעקער וועט ארבעטן וועט אלעס זיין גוט"... דער זעלבער לשון וואס דער רבי האט מיר געזאגט אין ביהמ"ד.

דעמאלטס האב איך געזען אז איך האב שוין זייַער גוט מזכיר געווען, און דער רבי האט זייַער גוט פארשטאנען וואס איך זאג, און ער האט באלד ממשיך געווען א ישועה און א רפואה. זכותו יגן עלינו.

מאך עס דא...

הרה"ח ר' יעקב אליעזר גראד הי"ו:

איך האב געוואוינט אלס קינד אין אנטווערפן, און נאך די חתונה האב איך זיך באזעצט אין אמעריקע, און איך האב געדארפט האבן א גרין-קארד וואס דאס איז א באשטעטיגונג צו וואוינען אין אמעריקע. און איך בין געווען מסופק צי איך זאל דאס מאכן אין אמעריקע אדער אין אנטווערפן. בין איך אריינגעגאנגען צום רבי'ן מרן הברך משה זי"ע און איך האב אים געפרעגט די שאלה.

דער רבי האט מיר געענטפערט "דו וואוינסט דאך דא, מאך עס דא".

עס איז מיר געווען אינטערעסאנט דעם רבי'נס תשובה, ווייל אין אנטווערפן נעמט עס נישט מער ווי צוויי וואכן, און אין אמעריקע קען עס נעמען צוויי יאר. אבער איך האב געפאלגט וואס דער רבי האט געהייסן.

מיט עטליכע יאר פריער וועו איך האב געלערנט דא אין ישיבה, האב איך געדארפט האבן א רשות צו זיין דא אין אמעריקע, אבער איך בין דא געבליבן לענגער ווי איך האב געהאט די ערלויבענישׂ, און די רעגירונג האט מיר געמאכט פראבלעמען מיר צו געבן די גרין-קארד, דעריבער האט דאס געמען א לענגערע צייט ביז וועו איך האב ענדליך באקומען די גרין-קארד.

אבער איין זאך האט זיך ארויסגעשטעלט פאר א זיכערע זאך, אז וועו איך וואלט וועו נישט געפאלגט די וווערטער פונעם רבי'ן און איך וואלט וועו געפארן קיין אנטווערפן, וואלט איך וועו מער קיינמאל נישט

געקענט צוריק אריינקומנען קיין אמעריקע. עס איז קלאר געווען א ווייטזעהנדער בליק פונעם רבי'ן אז עס איז מיר כדאי צו מאכן די גרין-קארד דוקא אין אמעריקע.

לעורך חסדי אבות...

הרה"ג רבי הערשל קאהן שליט"א:

עס איז געווען איינמאל נאך פסח ווען איך בין אריין מיט א קוויטל צו רביה"ק בעל ברך משה זי"ע, און איך האב אויך געגעבן א קוויטל מיט'ן נאמען פון מיין טאטן הרה"ג ר' יששכר בעריש קאהן שליט"א ראה"כ סאטמאר-אנטוווערפן.

דער רבי האט געליינט מיין קוויטל און מיין טאטנס קוויטל, און ער האט ווארעם אנגעוואונטשן ברכת קדשו. וועז איך האב שוין אנגעהויבן ארויסצוגיין פון צימער, הער איך ווי דער רבי רופט מיך צוריק און ער פרעגט מיך "נאך וועמען הייסט דיין טאטע יששכר בער?", האב איך געענטפערט אז ער טראגט דעם נאמען פון אונזער עלטער זיידן הגה"ק בעל בינת יששכר מסענדזארץ זצוק"ל.

עס איז מיר געווען א פלא די שאלה וואס דער רבי האט מיך געפרעגט, ווייל וויפיל מאל איך האב פארן רבי'ן געגעבן א קוויטל מיט דעם נאמען האט דער רבי קיינמאל נישט געפרעגט אזא שאלה, אבער דאן האב איך זיך געכאפט אז עס איז היינט ג' אייר די יארצייט פונעם זיידן הגה"ק בעל בינת יששכר זי"ע, האב איך געקלערט אז מעגליך האט דאס דער רבי מרגיש געווען אינעם קוויטל, האט ער געוואלט מעורר זיין זכות אבות מיט'ן דערמאנען זיין נאמען.

וועז איך האב אמאל איבער דערציילט די מעשה פאר חברים, דערציילט מיר א יונגערמאן אז בדידי הוי עובדא נאך פסח איז ער אריין מיט א קוויטל און ער האט געשריבן זיין נאמען 'חיים', און אויפ'ן וועג ארויס רופט אים דער רבי צוריק און ער פרעגט אים "נאך וועמען הייסטו חיים?", האט ער ענטפערט נאכ'ן הייליגן דברי חיים זי"ע.

דאן האט ער זיך געכאפט אז עס איז היינט כ"ה ניסן די יארצייט פונעם הייליגן דברי חיים זי"ע.

ביי דער חתונה פון חדב"ן הגה"צ רב דביהמ"ד ויואל משה-ברך משה שליט"א

דיבעציג מיט צוואנציג

הרה"ג ר' איתמר אליעזר זאב מייזליש שליט"א:

בשנת תשנ"ט לפ"ק בין איך געפארן דאס ערשטע מאל קיין פוילן מתפלל זיין אויף די מקומות הקדושים קברי הצדיקים אשר בארץ המה.

ממש פארן ארויספארן צום עירפארט ווען די באסעס זענען שוין געשטאנען גרייט ארויסצוטראגן דעם ציבור, בין איך אריינגעלאפן לביתו נאוה קודש פון כ"ק מרן רבינו הברך משה זצ"ל, און איך האב אים געגעבן א קוויטל מיט א פדיון 20$ און געזומען ברכת קדשו צו די נסיעה.

דער רבי האט מיר קודם געשריבן זיין אייגן קוויטל, און נאכדעם האט ער געליינט מיין קוויטל, און ער פרעגט מיר צי איך האב מיטגענומען געלט אויף די נסיעה. האב איך געזאגט אז ניין, איך האב גארנישט מיטגענומען ווייל דער טראוועל אגענט האט שוין אלעס צוגעשטעלט פון פאראויס.

דער רבי נעמט ארויס פון טאש געלט און ער ציילט עס אפ, עס איז געווען זיבעציג דאללער, האט ער מיר דאס געגעבן און געזאגט "זייער פיין, פונקט גוט, עס שטייט דאך ימי שנותינו בהם שבעים שנה, דו וועסט דאך דארט דארפן געלט, זאלסטו האבן".

דער רבי קוקט נאכאמאל אריין אין קוויטל, און ער פרעגט מיך נאכאמאל "איך האב דיר געגעבן געלט?", האב איך געזאגט "יא, דער רבי האט מיר געגעבן זיבעציג דאללער".

זאגט דער רבי "דו ווייסט אז ווען מ'גייט אויפ'ן בית החיים דארף מען דארט באצאלן פארן שומר, נעם דעם צוואנציגער (וואס איך האב געגעבן פארן פדיון) זאלסטו האבן וואס צו געבן פארן שומר". דער רבי האט מיך אנגעוואונטשן, און איך בין געפארן אין א גוטע שעה.

דאס איז דער זיווג

הרה"ח ר' יעקב יונה בערנאטה הי"ו דערציילט:

אנקומענדיג אין עירפארט האט זיך אריסגעשטעלט אז עס איז געווען א מיספארשטענדעניש און מ'האט געדארפט פריש מסדר זיין די פלעצער, ביז מ'האט מיך מסדר געווען מיט נאך עטליכע אידן אויף א צווייטן פליגער קיין לאנדאן, און פון דארט זענען מיר געפארן קיין ווארשע. ווען מיר זענען אנגעקומען קיין ווארשע זענען שוין די באסעס וואס האבן אויפגענומען דעם גאנצן עולם נישט דארט געווען, און מיר האבן געמוזט אליינס נעמען א קאר און אליינס ארומפארן צו מערערע פלעצער ווייל די אנדערע מענטשן זענען שוין געפארן פאראויס.

נאכ'ן ארומפארן מיט די קאר האבן מיר זיך צעטיילט מיט די הוצאות, איז אויסגעקומען אז יעדער האט געדארפט באצאלן פונקט זיבעציג דאללער...

נאכדעם האב איך געגעבן פאר יעדן שומר א דאללער, און מיר זענען געווען געגנוי ביי צוואנציג בתי חיים.

ווען מיר האבן געהאלטן ביים טון א שידוך מיט איינעם פון אונזערע קינדער, איז כסדר אונטערגעקומען שטערונגען און עס האט זיך נישט גערוקט ווייטער. אינצווישן איז אונטערגעקומען א צווייטע שידוך וואס האט אויסגעזען אז דאס קען יא באלד ווערן.

האב איך אנגערופן צום רבי'ן מרן בעל ברך משה זי"ע וואס איז דעמאלטס געווען אין שעראן ספרינגס, און איך האב אים געפרעגט וואס צו טון.

האט מיר דער רבי געענטפערט שארף: "ווארט אויפ'ן ערשטן שידוך, ווייל דאס איז זיין זיווג". וכך הוה, יענע שידוך האט זיך ב"ה פיין אויסגעלאזט, און האבן ב"ה אויפגעשטעלט א הערליכע שטוב בליעה"ר.

ביי הבדלה אין א מוצאי שבת חוה"מ סוכות

עיניו צופות למרחוק

עס דערציילט הרה"ח ר' שמואל יעקב טעללער הי"ו

מיר האבן געהאט א קרוב אין ארץ ישראל הרב ר' ישראל יעקב דאווידאוויטש ז"ל וועלכער איז געווען א מרביץ תורה אין בני ברק, ער האט געשטאמט פון סאבראנץ, און ער האט נאך געדענקט ווען דער רבי בעל ברך משה זי"ע פלעגט קומען אלס קינד מיט'ן טאטן דער עצי חיים זצ"ל קיין סאבראנץ.

ער איז שוין ל"ע געווען שטארק קראנק מיט שווערע יסורים, האט מיך מיין מאמע ע"ה אנגערופן פון בני ברק אז איך זאל אריינגיין צום רבי'ן זי"ע מזכיר זיין פאר א ישועה. עס איז געווען דאנערשטאג נאכט און איך בין אריינגעגאנגען צום רבי'ן, איך האב געלאזט שרייבן א קוויטל פאר מיין משפחה, און פאר דעם חולה. עס איז אבער געווען א לאנגע רייע מיט מענטשן וואס האבן געווארט אריינצוגיין, און נאכדעם וואס איך האב געווארט זייער לאנג און עס האט נישט געמומען קיין ענדע האב איך באשלאסן אוועק צוגיין און צוריקקומען זונטאג.

זונטאג האט מען אויך געדארפט לאנג ווארטן ביז ווען איך האב ענדליך מצליח געווען אנצוקומען צום רבי'ן און מזכיר זיין דעם חולה. איך האב געגעבן פארן רבי'ן ביידע קוויטלעך, און איך האב געזאגט אז מיר האבן א קרוב אין ארץ ישראל ר' ישראל יעקב דאווידאוויטש ער איז זייער נישט געזונט און ער בעט אז דער רבי זאל אים אנווואונטשן.

דער רבי האט זיך אנגערופן "אהה... ר' ישראל יענקל'ען האב איך גוט געקאנט!", ער האט נישט געמומען דאס קוויטל נאר דאס אראפגעלייגט אין די זייט און נישט געליינט. נאר ער האט אנגעהויבן צו שמועסן מיט מיר איבער פרנסה און אנדערע ענינים.

מיר איז געווען א גרויס חידוש פארוואס דער רבי האט געדעדט פון אים בלשון עבר, 'איך האב אים געקאנט', און פארוואס ער ליינט נישט דאס קוויטל, און ער וואונטשט נישט אן קיין רפואה שלימה, אבער עס איז געשטאנען אן עולם אינדערויסן, און דער גבאי האט עטליכע מאל געעפענט די טיר, האב איך געמוזט ארויסגיין מיט ווייטאג אז נאך אזויפיל שעות וואס איך האב געווארט איז מיר נישט געלונגען צו באקומען דעם רבי'נס ברכה.

אנקומענדיג אהיים האב איך אנגערופן קיין ארץ ישראל דערציילן אז איך האב געטון וואס זי האט מיר

אויף א באזונדערן אין קעמפ

געהייסן און איך בין געווען ביים רבי'ן. עס איז געווען זונטאג שפעט ביינאכט און דארט איז געווען מאנטאג פארטאגס.

זאגט מיר מיין מאמע "ליידער איז נעכטן זונטאג שוין געווען די לוי"...

דעמאלטס האב איך שוין פארשטאנען פארוואס דער רבי האט נישט געליינט דאס קוויטל, און נישט אנגעווונטשן קיין ברכה, און פארוואס ער האט געריידט פון אים בלשון עבר...

פה תשב...

הרה"ג ר' יוסף צבי בנעט שליט"א ר"מ בישיבה"ק:

בימי בחרותי האב איך געוואוינט אין בני ברק, און אלס גרויסער בחור בין איך געקומען לערנען דא אין די ישיבה גדולה, ווען עס איז געקומען דער ערשטער יו"ט סוכות וואס ער איז געווען אין אמעריקע האב איך נישט געוואוסט צי איך זאל האלטן איין טאג יו"ט צי צוויי טעג יו"ט, ווייל געווענליך בני ארץ ישראל האלטן נאר איין טאג יו"ט, אבער עס זענען געווען אזעלכע וואס האבן נאכגעזאגט אז דער רבי מרן הדבר"י זי"ע האט געהייסן פאר בחורים וואס האבן דא געלערנט אין די ישיבה אז זיי זאלן האלטן צוויי טאג יו"ט. האב איך מחליט געווען צו פרעגן דעם רבי'ן מרן הברך משה ז"ל.

למעשה איז געווארן שפעט און עס איז שווער געווען צוצוקומען צום רבי'ן. ערשט די צווייטע נאכט סוכות צווישן מנחה מעריב - וואס אויב מען האלט איין טאג יו"ט דארף מען שוין דאוונען די שמו"ע פון חול המועד - איז מיר געלונגען צוצוגיין צום רבי'ן ז"ל און אים פרעגן די שאלה.

דער רבי הערט די שאלה און ער רופט זיך אן "זיכער זאלסטו האלטן צוויי טאג יום טוב".

האב איך געזאגט פארן רבי'ן אז איך לערן נאר דא אין די ישיבה, און עס איז 'דעתו לחזור' ווייל מיין טאטע זאגט אז ער וויל נישט טון קיין שידוך אין אמעריקע, איך בין נאר דא אזוי לאנג ווי איך לערן אין די ישיבה.

דער רבי האט אבער איבערגע'חזר'ט אז איך זאל האלטן צוויי טאג יו"ט אזוי ווי בני חו"ל, און ווען איך האב איבערגעפרעגט נאכאמאל אז איך בלייב זיכער נישטא וואוינען. האט זיך דער רבי אנגערופן בלש"ק:

"אז דו וועסט טרעפן דא א פיינעם שידוך וועסטו עס דען נישט טון?! וועסט עס אוודאי טון! נו, וועסטו טרעפן דא א פיינעם שידוך!".

עס איז געווען א פלא די זיכערקייט מיט וואס דער רבי האט געזאגט די וועדטער, חסידים וואס האבן דאס געהערט האבן געזאגט פאר מיין טאטן אז ביי זיי איז שוין נישט קיין ספק אז איך וועל יא ווערן א חתן אין חו"ל.

וכך הוה, מיט עטליכע חדשים שפעטער בין איך א חתן געווארן אין קרית יואל אין אמעריקע, און איך בין טאקע דא געבליבן וואוינען לאיוש"ט.

אַשְׁרֵי תְּמִימֵי דֶרֶךְ

גמ"ח הצלה Hatzalah Kiryas Yoel

זכות מיני ווען לשבוע

פרשת תצוה
הרבני הנגיד
מו"ה **יחיאל קאללער** הי"ו
לע"נ חמיו מו"ה דוב יודא ב"ר יושע הלוי ע"ה
ולע"נ חמותו גאלדא יוטל ב"ר פנחס ע"ה

זכות החדר שלי
#1 לע"נ הרה"ק רבי ר' **אלימלך** בן רבי **אלעזר ליפמאן** זי"ע
#2 לע"נ הרה"ק רבי ר' **דוב** בן רבי **אלעזר ליפמאן** זי"ע

זכות היום שלי
א פולן טאג אין א גמ"ח הצלה ווען

במשך ימי חודש אדר העל"ט
$360 מיני-ווען | 15 פאס

#5 א	#13 א	#17 א		
מו"ה **נתן חיים זגיל** הי"ו לזכות נתן חיים בן שרה לאה להצלחה וסיעתה דשמיא	לע"נ מאטל ב"ר יודא הכהן בירנבוים ע"ה	מו"ה **מרדכי לייב מארקאוויטש** הי"ו להצלחה בכל העניינים		
#5 ד	#5 ה	#1 ו	#8 ו	#5 ו
מו"ה **ליפא קליין** הי"ו לע"נ חמיו מו"ה יעקב ארי' ב"ר שמשון ע"ה	מו"ה **אברהם משה שניצער** הי"ו לע"נ אמו מערל ב"ר חיים יעקב שאול ע"ה	מו"ה **יעקב סאלל** הי"ו לע"נ ניסים בן יעקב	מו"ה **יצחק פאלאטשענק** הי"ו לע"נ יענטא בת ישראל	מו"ה **אלימלך לעווי** הי"ו לע"נ שבע בת יודא ארי'
#1 ז	#8 ז	#5 ז	#12 ז	#1 ח
מו"ה **אהרן שפיטצער** הי"ו לעילוי נשמת שמואל בן לוי ע""ה	מו"ה **מענדל ברייער** הי"ו ר' יוסף ב"ר שמואל אברהם ע"ה	מו"ה **בערל באבאד** הי"ו לע"נ אמו האשה החשובה מרת חנה ב"ר אשר יצחק ע"ה	מו"ה **יואל לעווי** הי"ו לזכות יואל בן גוטשא מינדל רויזא בת חי' יטל	מו"ה **אברהם יעקב ווייזנבערגער** הי"ו לע"נ אביו מו"ה יצחק אייזיק ב"ר חיים שמעון ע"ה
#1 יג	#1 יד	#5 יד	#13 יד	#8 טו
מו"ה **יושע ראטה** הי"ו להצלחה בכל העניינים	מו"ה **זלמן לייב יאזשעף** הי"ו לזכות יקותיאל יהודה בן אסתר פראדל וזוגתו חי יענטא בת רחל ובניהם פעסיל רויזא בלומא,יודית,פערל, שרגא פייבל	מו"ה **יואל בר"מ גאלדשטיין** הי"ו להצלחה בכל העניינים	מו"ה **משה יואל לאנדא** הי"ו לזכות משה יואל בן חנצא חנה ומשפחתו להצלחה בכל העניינים	מו"ה **שמואל מענדלאוויטש** הי"ו להצלחה בכל העניינים
#8 כ	#1 כא	#8 כא	#13 כא	#17 כא
מו"ה **יוסף חיים מאשקאוויטש** הי"ו לע"נ אמו חי' שרה ב"ר יוסף חיים ע"ה	מו"ה **אלעזר האראוויץ** הי"ו לע"נ אביו מו"ה אברהם יצחק בן ר' משולם פייש הלוי ע"ה	מו"ה **ברוך יצחק ווייס** הי"ו לע"נ הרה"ק רבי אלימלך ב"ר אליעזר ליפמאן מליזענסק זי"ע ולע"נ זקיני מו"ה שמעון יודא ב"ר יעקב ע"ה	מו"ה **זוסיא נחמי' אונגאר** הי"ו להצלחה בכל העניינים trimpro	הרבני הנגיד מו"ה **יואל מאנן** הי"ו לעילוי נשמת הרה"ק רבן של ישראל רבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע
#1 כד	#8 כד	#5 כד	#1 כה	#8 כה
מו"ה **אהרן שפיטצער** הי"ו לעילוי נשמת בנימין זאב בן אהרן ע""ה	מו"ה **יעקב שלמה גרינוואלד** הי"ו לע"נ יהודית ב"ר יצחק ע"ה ולע"נ יוסף יודא ב"ר שאול ברוך ע"ה ולע"נ ישראל ברוך ב"ר יצחק יודא ע"ה ולע"נ שרה פייגא בת שלמה ע"ה	מו"ה **יודא כהנא** הי"ו לע"נ אביו מו"ה צבי אלימלך ב"ר יוסף ארי' ע"ה	מו"ה **יואל שווארץ** הי"ו להצלחה בכל העניינים	מו"ה **יחזקאל משולם גלויבער** הי"ו להצלחה בכל העניינים

זכות המצוה יגן בעדם לטוב כל הימים, ובזכות זה יזכו לרב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם מתוך הרחבת הדעת, עוש

#1
ווען אינשורענס אי-זי-פעס
לע"נ הרה"צ ר' **אברהם דוב** ב"ר **דוד** זצוק"ל, בעמח"ס בת עין
ולע"נ הרה"צ ר' **ישעי'** ב"ר **משה** זצוק"ל
גענ הרוצה בעילום שמו

#5
ווען נדבן מוה"ר **חיים אלי' ראטה** הי"ו ובנו מוה"ר **משה ראטה** הי"ו
אינשורענס מוה"ר **שלום אליעזר** בערגער הי"ו
אי-זי-פעס לזכות אליעזר זוסיא בן הענטשא מינדל וזגותו רויזא בלימא בת ניחא
גענ מוה"ר **יואל** עפשטיין הי"ו

#8
ווען נדבן מוה"ר **אברהם יושע** ווערצבערגער ע"ה
אינשורענס הרוצה בעילום שמו
אי-זי-פעס מוה"ר **שלום יוסף** לעווינגער הי"ו
גענ הרוצה בעילום שמו

#11
ווען נדבן מוה"ר **יעקב זוסמאן** סופר הי"ו
אינשורענס לע"נ **בנציון** בן **דוב** ע"ה וזו' מרת **ריזל** בת **אברהם יוסף** ע"ה **שלמה** בן **אהרן יודא** ע"ה וזו' מרת **יענטא** בת **אהרן** ע"ה
אי-זי-פעס הרוצה בעילום שמו
גענ אוועיליבעל

#12
ווען נדבן מוה"ר **משה** שווארץ הי"ו וחתנו מוה"ר **יצחק אליקים** שווארץ הי"ו
אינשורענס מוה"ר **עקיבא הערש** קליין הי"ו
אי-זי-פעס מוה"ר **הערשל** ווייל הי"ו לע"נ אמו מרת **יטל** ב"ר **נפתלי** ע"ה
גענ מוה"ר **חיים** טאגער הי"ו לע"נ ר' **מאיר יוסף** ב"ר **מנחם** מענדל ע"ה ולע"נ **קריינטשא** ב"ר **משה** ע"ה

#13
ווען אינשורענס לע"נ **האשה החשובה** מרת **יענטא** בת מוה"ר **ישראל** ע"ה
אי-זי-פעס אוועיליבעל
גענ אוועיליבעל

#14
ווען נדבן לע"נ הרה"צ ר' **אברהם דוב** ב"ר **דוד** זצוק"ל, בעמח"ס בת עין
לע"נ הרה"צ ר' **ירחמיאל ישראל יצחק** ב"ר **יחיאל** זצוק"ל, בעמח"ס ישמח ישראל
לע"נ כקש"ת הרה"ק רבי **חיים זאנוויל** בן מוהר"ר **משה** זצללה"ה מרזיבוזא
אינשורענס לע"נ ר' **משה אפרים פישל** בן ר' **גדלי' הלוי** ע"ה - נפטר י' ניסן תש"פ
אי-זי-פעס מוה"ר **שלום יוסף** לעווינגער הי"ו
גענ אוועיליבעל

נמנו לדבר מצוה!

קלויבט אויס "אייער" טאג אין א

גמ"ח הצ

וואויל איז אייך חשובע נדיבים בעם וואס איר האט געהאט די זכי' צו אפקויפן דעם זכות פון אן עקזיסטירנדער גמ"ח הצלה ווען

וועלכע איז יעדן טאג אויפ'ן ראוד לאנגע שעות און העלפט ראטעווען חולי ישראל

זכות
כל הוענס ליום

ה אדר
מו"ה **יואל שווארטץ** הי"ו
לזכות החתן שלום אליעזר בן מרים פעלא
הכלה זלאטא בת דינה פיגא

יז אדר
מו"ה **יואל גרינפעלד** הי"ו
לע"נ דוד יהודא ב"ר אברהם שלמה

#15

וועז נדבן
לע"נ מופת הדור הסב"ק רבי **ישכר בער** בן הרה"ק **יצחק** מראדאשיץ זיעוועכ"א
לע"נ בוצינא קדישא הרה"ק רבי **מאיר** ב"ר **אהרן ארי'** מפרעמישלאן זיעוועכ"א
לע"נ הרה"ק רבי **לוי יצחק** בן **שרה סאשע** זיעוועכ"א
לע"נ מחן רבינו הגה"ק **יואל** בן מרן הגה"ק **חנני' יום טוב** זיעוועכ"א
לע"נ הרה"ק רבי **נפתלי הירצקא** ב"ר **יעקב פרץ הלוי** מראצפערט זיעוועכ"א
לע"נ הרה"צ רבי **יחיאל מיכל** ב"ר **יצחק** מזלאטשוב-נתני' זיעוועכ"א

אינשורענס
לזכות הרה"ח **שלום אלי'** בן **רבקה** הי"ו וזו' מרת **פיגא** בת **בילא** תחי'

אי-זי-פעס
מוה"ר **יואל מיטעלמאן** הי"ו

גענ

#16

וועז נדבן
הרוצה בעילום שמו

אינשורענס
הרוצה בעילום שמו

אי-זי-פעס
הרוצה בעילום שמו

גענ
אוועיליבעל

#17

וועז נדבן
הרה"ח ר' **אברהם** ווידער הי"ו
לע"נ אשתו **רחל** שיינדל ב"ר יושע ע"ה

אינשורענס
מוה"ר **חיים אברהם** ראזענפעלד הי"ו

אי-זי-פעס
מוה"ר **שלום יוסף** לעווינגער הי"ו

גענ
aHava medical

#18

וועז נדבן
COLORIFIC ZOOM

אינשורענס
מוה"ר **משה אינדיג** הי"ו

אי-זי-פעס
אוועיליבעל

גענ
אוועיליבעל

#19

וועז נדבן
לזכות הרה"ח **ישראל דוב** בן **בלומא** הי"ו
וזו' מרת **הענדל בלומא** בת **לאה אידל** תחי'
גאלדבערגער

אינשורענס
מוה"ר **יואל פאלקאוויטש** הי"ו

אי-זי-פעס
מוה"ר **בנימין** ווערצבערגער הי"ו

גענ
אוועיליבעל

#20

וועז נדבן
לזכות הרה"ח **משה יהודא** בן **פיגא** הי"ו
וזו' מרת **שרה גיטל** בת **פערל** תחי' **דייטש**

אינשורענס
מוה"ר **מנחם יודא רובין** הי"ו

אי-זי-פעס
מוה"ר **ברוך ליפא** לעווי הי"ו

גענ
לע"נ הרה"ק **מרן בעל אור החיים הקדוש** זי"ע

#21

וועז נדבן
לע"נ ר' **נפתלי** בן ר' **יקותיאל יהודה** ע"ה, כ"א כסלו תשכ"ה
לע"נ מרת **רבקה** בת ר' **חנוך** ע"ה, כ"ח שבט תשפ"ה
לע"נ ר' **נחום יהודא** בן ר' **יעקב** ע"ה, י"ט טבת תשס"ט
לע"נ מרת **חי' שיינדל** בת ר' **אלימלך** ע"ה, כ"ג אדר א' תשע"ד

אינשורענס
מוה"ר **ברוך יצחק** ווייס ובנו מוה"ר **יואל** הי"ו

אי-זי-פעס
מוה"ר **רפאל** עקשטיין הי"ו

גענ
אוועיליבעל

אנדזשיר-וועז $720

פינו מלא שיר ושבח לכבוד ידידינו החשובים, רודפי חסד וצדקה תושבי קרית יואל החשובים שיחיו שזכו לרכוש לעצמם זכות אדיר ונצחי של זכות היום שלי

ב #5 מו"ה **אשר יצחק ווידער** הי"ו לע"נ הב' מנחם נחום ע"ה ב"ר אלימלך אהרן ני"ו	ג #8 הגה"צ רבי **העניך מרדכי מייזליש** שליט"א אבדק"ק **טאלטשאווא** לע"נ אביו כ"ק הגה"צ רבי יושע זאב בן הגה"צ רבי חיים זצ"ל אדמו"ר מלינוש יצ"ו	ג #18 מו"ה **נחמן לעפקאוויטש** הי"ו לע"נ אמו שרה ב"ר נחמן ע"ה	ד #17 לע"נ מרת מרים חנה ע"ה בת ר' אהרן ני"ו ע"י משפחתה	ד #8 מו"ה **אהרן שפיטצער** הי"ו לע"נ מרת מרים חנה בת אהרן ני"ו
ו #14 מו"ה **קלמן גרובער** הי"ו לע"נ שבע בת יודא ארי'	ו #15 מו"ה **משה פישער** הי"ו לע"נ מו"ה גבריאל ב"ר שמשון	ו #12 **משפחת פאלאטשעק** הי"ו לע"נ יענטא בת ישראל	ו #13 מו"ה **שמעון עוזר לעווי** הי"ו לע"נ שבע בת יודא ארי'	ו #17 לע"נ חי' ציפורה ע"ה ב"ר אברהם הי"ו
ח #8 מו"ה **ישראל הערשקאוויטש** הי"ו לע"נ אמו רחל ב"ר יקותיאל יודא ע"ה	ח #5 מו"ה **לייבוש לעווי** הי"ו **וזוגתו** תחי' לברכה ולהצלחה בכל ענינים ולעילוי נשמת יצחק אייזיק בן אברהם הלוי	ט #1 מו"ה **אברהם ביקעל** הי"ו לע"נ אמו אסתר ב"ר משה ע"ה	י #1 **משפחת נאה** הי"ו לע"נ ר' יצחק ב"ר שמואל ע"ה	יב #1 לע"נ חנה רייזל ע"ה ב"ר חיים צבי הלוי ני"ו
יז #5 מו"ה **אלימלך דייטש** הי"ו לע"נ חותנו דוד יודא ב"ר אברהם שלמה ע"ה	יז #14 מו"ה **אלעזר האראוויץ** הי"ו לע"נ אמו רבקה בת ר' יוסף אליהו הכהן ע"ה	יז #15 מו"ה **אברהם סרוגא** הי"ו לע"נ רחמים ב"ר אליהו יוסף ע"ה	יז #18 מו"ה **יואל אייגנער** הי"ו לע"נ חמיו ר' דוד יודא ב"ר אברהם שלמה ע"ה	יח #14 מו"ה **אברהם שמחה פריעדמאן** הי"ו לע"נ אביו ר' יעקב ב"ר אברהם שמחה
כא #18 מו"ה **קלמן אליעזר סאפרי** הי"ו לע"נ הרה"ק רבי אלימלך ב"ר אליעזר ליפמאן מליזענסק זי"ע	כב #1 מו"ה **אהרן שפיטצער** הי"ו לעילוי נשמת זיסל בת ישראל ע""ה	כב #8 מו"ה **אלחנן גראס** הי"ו לע"נ ר מאיר ב"ר משולם פייש ע"ה	כג #1 מו"ה **משה חיים ראזענפעלד** הי"ו לע"נ אמו יענטל רבקה ב"ר יחזקאל ע"ה	כג #8 מו"ה **פנחס קעלנער** הי"ו לזכות החתן אליעזר בן פראדל רבקה והכלה בלימא בת חנה רבקה קשר של קיימא ובנין עדי עד
כח #12 מו"ה **חיים בער אדלער** הי"ו לע"נ אביו מו"ה יואל ב"ר משה גדלי' ע"ה ולע"נ אמו רבקה ב"ר חיים דוב ע"ה	כט #1 מו"ה **אשר יצחק ווידער** הי"ו לע"נ הענדל ב"ר דוד יעקב	כט #8 מו"ה **מענדל ברייער** הי"ו ר' יעקב צבי ב"ר שמואל אברהם ע"ה	כט #12 מו"ה **מענדל ברייער** הי"ו לע"נ אמו מרת צירל ב"ר אברהם צבי ע"ה	כט #13 **הרוצה בעילום שמו** לע"נ זקינו מו"ה יעקב צבי ב"ר שמואל אברהם ברייער ע"ה

ר ואושר וכל מיני השפעות טובות, פרנסה בהרחבה, אריכות ימים ושנים טובים, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, בב"א.

צלה ווען

פאר אייער נדבה פון $360 קענט איר אויסקלויבן א ספעציעלער טאג לע"נ\לזכות\וכדומה.

רופט היינט: #7 845.782.5376

ב"ה

תושבי קרית יואל

האלטן פאר די אויגן יעצט

ביים אייַנקויפן די זומער מלבושים

צו זיכער מאכן אז אלע קליידער וואס מ'קויפט איין,
זענען אייַנשטימיג מיט

די קלאָרע תּורה

וואס איז גע'פסק'ט געווארן אינעם
"יסודות הדת" דורך

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ואתו עמו

הגאון הגדול החומ"ץ שליט"א

זהירות ביי 'האלז-ערמל'

נאכפאלגענדיג די

היסטארישע אסיפת נשים צדקניות

בחצר בית המדרש הגדול קרית יואל - ביומא דהילולא
כ"ו אב תשפ"ב לפ"ק

האלז

קלײדער-טאפּס דארפן זיין געמאכט
ביים האלז, סיי פון פארנט און סיי פון אונטן,
עס זאל נישט ווערן אויפגעדעקט אונטער די
האלז דאס מינדעסטע

ערמל

די ערמל דארף פארדעקן די גאנצע ארעם
ביז'ן האנט-געלענק (wrist), מען דארף
כסדר אכטונג געבן עס זאל זיך נישט
ארויפציען.

אן קיינעל אויפן
שאלדער איז תירות
א קאר אויפן
שאלדער
איז גלות
Upstate
Collision
FULL MAINTENANCE
OIL CHANGE
BREAKS CHANGE
NY STATE INSPECTIONS
CAR LEASING
CAR RENTAL
24H TOWING
BODY REPAIR
ד' ישמור
צאתכם ובואכם
לחיים ולשלום
845.599.9000 • AFTER HOURS: 845.500.1400
WWW.UPSTATECOLLISION.NET • info@upstatecollision.net • 123 Elm St, Monroe, NY 10950
א כשר'ן אוך לעכטיגן פסח, וואונטשט:
פישל גאלדבערגער
DPMG